

فروغ... بیرون... بیرون... بیرون...
دولت... با یک ش... با یک اشخاص
داخلی... متا کرده شو... این عملی که هر بوط
بعمل و تل است بکنی از خودش دور
گنبد زیرا بر ضرر دولت تمام خواهد شد
بهریچوجه نمی تواند از این کاری که میکند
استفاده کند بر ضرر تجار هم تمام خواهد
شد.

عرض کرده تجربه کرده ایم و یک
مؤسسه که وزارت پست و تلگراف
برای حمل و نقل درست کرده بود همه دیده ایم
این است که بنده با راه سازیش موافقم
که دولت باین عمل مبادرت کند و آن
قسمتی را هم که عرض کردم کلمه تهیه
به ساختن بدل شود برای این بود که خیال
کردم مقصود ساختن راه است.

وزیر فواید عامه عرض میکنند وضعیت
فعلی تجارت شمال یک طوری است با اینکه
زود رفع میشود ولی در هر حال بر ما
لازم است که همه نوع اقدامات را در نظر
بگیریم و سائط نقلیه هم بگزار بیانندازیم
و دست دولت را نه بندیم.

ماده دوم - اعتبار مقرر در ماده اول
بابت اضافه عایدات گمرک در سنه ۱۳۰۵
تأذیه خواهد شد.

رئیس - آقای اتحاد
(اجازه)

اتحاد - بنده هم با فوریتش موافقم و
هم با اصلش.

رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)

یاسائی - موافقم
رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - موافقم
رئیس - مخالفی ندارم.
(گفته شد خیر)

رئیس - رأی می گیریم به فوریت اول
این لایحه آقایان موافقین قیام فرمایند.
(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت
می شود.
(اینطور خوانده شد)

البته اگر بهمان راه تنها اکتفا شد
بباز خوب ولی اگر محتاج بوسایل نقلیه
هم میشدیم باین طوری باشد که بتوانیم فراهم
کنیم.

رئیس - رأی می گیریم به پیشنهاد آقای
زعیم آقایان موافقین قیام فرمایند.
(کسی قیام نکرد)

رئیس - قبول نشد ماده خوانده می-
شود و رأی می گیریم.
(باین عبارت خوانده شد)

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است
یا معاضدت وزارت فواید عامه برای تهیه راه
و وسائل نقلیه فراهم نمودن تسهیلات فروش
جهت ایالات شمالی مملکت مبلغ ۵ میلیون
قران به مصرف خرج برساند.

رئیس - رأی گرفته می شود باین ماده
آقایان موافقین قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت
میشود.
(اینطور خوانده شد)

ماده دوم - اعتبار مقرر در ماده اول
بابت اضافه عایدات گمرک در سنه ۱۳۰۵
تأذیه خواهد شد.

رئیس - مخالفی ندارم؟
(گفته شد خیر)

رئیس - رأی گرفته می شود باین ماده دوم
آقایان موافقین قیام فرمایند.
(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد شور در کلیات
است - مخالفی ندارم؟
(گفته شد خیر)

رئیس - رأی گرفته می شود باین لایحه
که مشتمل بر دو ماده است با ورقه
ورقه سفید علامت قبول ورقه کبود
علامت رد.

(اخذ آراء شروع شد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد
(استخراج آراء بعمل آمده
۶۵ ورقه سفید تمام شد)

رئیس - عده حضار ۸۳ با اکثریت ۶۵
رأی تصویب شد.

اسامی رأی دهندگان - آقایان :
هریزی - میرزا احمدخان اتابکی - علی خان
اعظمی - محمد تقی خان اسعد - میرزا سید
احمد احتشام - ازباب کیخسرو - میرزا
محمدخان معظمی - میرزا سید احمد بهبهانی
حبیب الله خان شادلو - یاسائی سهراب خان -

ساگینیان میرزا - وادخان خوئی - محمودولی میرزا
فیروز سید عبدالعلی میرزائی - محمد هاشم میرزا
افسر - کی استوان - حاج میرزا اسدالله خان
گردستانی آقاسید یعقوب - میرزا آقاخان
عصر انقلاب - سلطان ابراهیم خان افخمی -
میرزا حسین خان علائی - میرزا مهدیخان
زاهدی - میرزا حسین خان پیرنیا - سید
ابوالفتح - میرزا رضاخان افشار - میرزا
محمودخان وحید - آقاسید کاظم یزدی -
شیخ جلال الدین تقی زاده - دکتر آقایان -
میرزا عبدالعزیز صدر - صدرائی - سید
علا الدین بهبهانی - سیف الله خان اسکندری
روحی - آقارضا مهدوی - سلیم یزدی -
حاج میرزا علیرضا قمی - محمودولی خان اسدی
آقا سید کاظم اتحاد - دکتر حسین خان
بهرامی - امیر حسین خان بختیاری -
شیروانی - حاج سید عبدالعلی طباطبائی
دیبا -

میرزا یوسف خان قائم مقام - حاج سید
جواد محقق - شیخ الاسلام ملایری - میرزا
علی کازرونی - میرزا محمد تقی ذوالقدر -
دکتر ضیائی - حاجری زاده - شیخ محمدعلی
طهرانی - حاج حسن آقا ملک - میرزا
عبدالله خان معتمد - میرزا حسین خان

آقاسید لاری - میرزا عبدالله خان - سید
یحیی الدین - آقاسید مصطفی بهبهانی -
آقارضا تجدد - میرزا آقاخان دیوان یکی
سید محمد علی شوشتری - میرزا محمد
نجات - میرزا عبدالعزیز مفتی میرزا احمد
خان شریعت زاده - میرزا سید حسن کاشانی
رئیس - جلسه ختم می شود جلسه آتیه
فردا سه ساعت و نیم قبل از ظهر

دستور اولاً تفریح بود چه مجلس نانیا شهریه
ها و ثالثاً دیون دولتی - رابعاً بودجه
مملکتی.

(مجلس چهار ساعت از شب گذشته
ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی
سید محمد تدین
منشی - م شهاب
منشی - علی خطیبی

جلسه ۲۵۲
صورت مشروح مجلس
مورخه چهارشنبه بیست
و یکم بهمن ۱۳۰۴
مطابق بیست و ششم رجب
۱۳۴۴

مجلس دو ساعت بیست دقیقه قبل از
ظهر بر ریاست آقای تدین تشکیل گردید
صورت مجلس روز قبل را آقای آقا میرزا
شهاب قرائت نمودند

رئیس - آقای حاج آقا رضا رفیع
(اجازه)

حاج آقا رضا رفیع - قبل از دستور
عرض دارم

رئیس - آقای آقا میرزا سید احمد
بهبهانی
آقا میرزا سید احمد بهبهانی - در دستور
عرض دارم

رئیس - آقای رهنما
رهنما در دستور

رئیس - آقای هایم
هایم - بنده را در صورت مجلس غایب
بی اجازه نوشته اند در صورتی که بنده صبح
را اینجا بودم و عصر را هم بواسطه عارضه
کسالت تحصیل اجازه کرده بودم

رئیس - اصلاح می شود - آقای ملک
(اجازه)

حاج حسن آقا ملک - در دستور عرض
دارم

رئیس - آقای فلامحسین میرزا
فلامحسین میرزا - بنده هم در دستور
عرض دارم

رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)

یاسائی - در جلسه گذشته در وقتی که
بنده مخالفت کردم با ماده سوم لایحه هوا
بیامی منظور مخصوصی نداشتم و آقایان
شاهده فرمودند که بنده با تمام مواد لایحه
موافقت کردم و تصور میکنم یک سوء تفاهمی
شد و آقای رئیس اخطار فرمودند این است

رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)

یاسائی - در جلسه گذشته در وقتی که
بنده مخالفت کردم با ماده سوم لایحه هوا
بیامی منظور مخصوصی نداشتم و آقایان
شاهده فرمودند که بنده با تمام مواد لایحه
موافقت کردم و تصور میکنم یک سوء تفاهمی
شد و آقای رئیس اخطار فرمودند این است

رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)

یاسائی - در جلسه گذشته در وقتی که
بنده مخالفت کردم با ماده سوم لایحه هوا
بیامی منظور مخصوصی نداشتم و آقایان
شاهده فرمودند که بنده با تمام مواد لایحه
موافقت کردم و تصور میکنم یک سوء تفاهمی
شد و آقای رئیس اخطار فرمودند این است

که از متاع ریاست شواش میکنم آن اخطار
را اصلاح فرمایند

رئیس - بنده هم برای اینکه اطلاع بر
سابق تأیید کرده باشم که هیچ نظر خصوصی
با هیچ يك از آقایان نداشتم اما حالا هم اصلاح
میکند.

یاسائی - تشکر میکنم
رئیس - آقای سهراب زاده
(اجازه)

سهراب زاده - بنده در لایحه راجع
براه آهن پیشنهادی کردم که حقوق ومدت
خدمت متخصصین معین شود در صورت مجلس
نوشته نشده است

رئیس - بواسطه زیادی مطالب دیروز
صبح وعصر و برای اینکه حتی الامکان سعی
کرده اند که صورت مجلس مختصر نوشته
شود باین جهت نوشته نشده است ولی
البته در صورت مشروح مجلس نوشته شده
است.

رئیس - آقای کازرونی
(اجازه)

کازرونی - در دستور عرض دارم
رئیس - آقای آقاسید یعقوب
(اجازه)

آقاسید یعقوب - در جلسه گذشته يك
تبصره آقا میرزا شهاب پیشنهاد کردند
یکي هم بنده پیشنهاد کردم بعد از
آنکه تبصره پیشنهادی آقای آقا میرزا
شهاب قابل توجه شد آقای رئیس بنده
فرمودند نظریه ات تامین شده است بنده
هم عرض کردم حالا که تامین شده است
دیگر عرضی ندارم و این مسئله در صورت
مجلس اشاره نشده است دیگر اینکه این
طرح طرحی بود که مجلس درش وارد شد
ومخبر نداشت در واقع وقتی که يك پیشنهادی
میشد دولت قبول میکند
مقام ریاست رأی می گرفتند و جزء
ماده میشد در صورت مجلس نوشته شده
است که من یادگیری پیشنهاد کردیم و
مخبر قبول کردند و رأی گرفته نشد
بنده خواستم تذکر بدهم که مخبر
نداشت دولت قبول می کرد این بود که
خواستم تقاضا کنم این دو مسئله در صورت
مجلس نوشته شود

رئیس - مراجعه می شود هر قسمتی که
شامل حال جناب عالی باشد اصلاح می شود.
نسبت بصورت مجلس دیگر ابرارادی
نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد آقای
حاج آقا رضا رفیع
(اجازه)

حاج آقا رضا رفیع - چندی قبل در باب
جنگل گیلان اینجا صحبت کردم و آقای
وزیر فواید عامه وعده فرمودند ترتیبی در
اینکار بدهند

مردم آنجا گرفتارند و روز آخر مجلس

رئیس - صورت مجلس تصویب شد آقای
حاج آقا رضا رفیع
(اجازه)

حاج آقا رضا رفیع - چندی قبل در باب
جنگل گیلان اینجا صحبت کردم و آقای
وزیر فواید عامه وعده فرمودند ترتیبی در
اینکار بدهند

مردم آنجا گرفتارند و روز آخر مجلس

رئیس - صورت مجلس تصویب شد آقای
حاج آقا رضا رفیع
(اجازه)

حاج آقا رضا رفیع - چندی قبل در باب
جنگل گیلان اینجا صحبت کردم و آقای
وزیر فواید عامه وعده فرمودند ترتیبی در
اینکار بدهند

مردم آنجا گرفتارند و روز آخر مجلس

رئیس - صورت مجلس تصویب شد آقای
حاج آقا رضا رفیع
(اجازه)

است بنده از آقای وزیر سؤال میکنم که برای آسایش آنها چه فکری کرده اند؟ سؤال دیگر بنده در باب نجات متعصبین تلگرافخانه است که تلگرافات و تظلمات گردانند و بنده با آقای وزیر فواید عامه و وزیر داخله مذاکره کردم خواهستم ببینم در اینخصوص چه اقدامی کرده اند

سؤال دیگر بنده راجع به تخم نوغان کیلان است خواهستم ببینم در آن باب چه اقدامی شده است

وزیر فواید عامه در قسمت جنگل سابقا هم عرض کردم يك تصمیمی گرفته شده بوده است که بعد لازم شد تجدید نظری درش بشود و بانایه هم منتهی مانده که در این روزهای آخر تصدیق میفرمائید که در این روزهای آخر مجلس دولت تمام وقت خودش را صرف کارهای مجلس میکند

البته وقتی که تا اندازه فراغت پیدا شد ممکن است بعضی از آقایان تشریف بیاورند آنجا سعی خواهیم کرد که ترتیب مقتضی داده شود در باب تجار هم دولت منتهای سعی را دارد و مخصوصا بالایه که در شب گذشت دولت میتواند در اینخصوص اقدامات موثر بکند راجع به تخم نوغان هم با اینکه لایحه خیلی خوبی بود ولی چون طول کشید مطرح نشد و بنده فعلا آن لایحه را پس میگیرم و در دوره ششم مجدداً آن را تقدیم می کنم

بعضی از نمایندگان- دستور حاج حسن آقا ملک بنده يك عرضی دارم که اگر امروز عرض نکنم وقت می گذرد

رئیس- بفرمائید ملک عرض کنم کلدانها که يك ملت

قدیم نجیبی هستند و در ایران متوطنند مخصوصا در آذربایجان متجاوز از پنجاه شصت هزار نفر تیره ایران هستند شکایتی کرده بودند بمجلس شورای ملی و استدعا کرده بودند که چون در ادوار سابقه از داشتن نماینده محروم بودند دولت مساعدت کند و يك نماینده آنها در مجلس داشته باشد از طرف مجلس گزارا نوشته شد بدولت و دولت هم مساعدت کرد و يك لایحه در اینخصوص تقدیم مجلس گردانده شد که امر بفرمائید کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات امروز تشکیل شده و در اینخصوص رسیدگی نموده لایحه اش را تنظیم نموده به مجلس بیاورند که آنها در دوره ششم از داشتن وكيل محروم نمانند

رئیس- آقایان سائی (اجازه)

یاسائی، وقتی لایحه دولت بمجلس آمد بر حسب امر آقای رئیس کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات تشکیل شد ولی بطور نااقص و اگر امروز جلسه تشکیل شود و رایورت آنها حاضر گردد باز تصور نمیکنم مجلس بدو شور آن مرفق بشود این است

که متأسفانه نمی شود در ایندوره بگذرد و میمانند برای دوره ششم

جمعی از نمایندگان- دستور رئیس- جمعی از آقایان پیش نهاد کرده اند لایحه استخدام مستخدمین مجلس جزء دستور شود اگر آقایان موافقت بفرمائید بعد از لایحه تفریح بودجه مجلس جزء دستور شود

بعضی از نمایندگان- صحیح است رئیس- لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۳ مجلس مطرح است قرائت میشود (اینطور خوانده شد)

ماده اول- مخارج مجلس شورای ملی از بابت ۱۲ ماهه سال ۱۳۰۳ موافق قسمت (۱) الی (۳) ضمیمه بر طبق بودجه مصوبه مبلغ چهارصد و نوزده هزار و هشتصد و چهل و پنج تومان و ۵ قران و سه شاهی تصویب می شود

ماده دوم- عایانات باغ بهارستان و مطبعه بمجلس شورای ملی از بابت سال ۱۳۰۳ موافق قسمت (۴) ضمیمه بمبلغ چهل و سه هزار و هفتصد و شصت و هفت تومان و سه قران و ۱۷ شاهی تصویب می شود

رئیس- شور در کلیات است آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب بنده نگاه کردم در این قانون تفریح بودجه می خواهم قضاوت و حکومت نمایندگان را در اینجاشهادت بگیرم

چون بنده تمامش را نگاه کردم خدمات و زحمات مستخدمین مجلس را گمان نمی کنم هیچکس منکر باشد حتی هیچیک از ادارات دولتی باندازه آن هازحمت نمی کشند

بنده خیلی تشکر میکنم از زحمات آنها که اینطور خدمت میکنند چه در این جا و چه در مجلس موسسان که هیچکس این قسم خدمات و جان فشانی نمی کنند که حقیقتاً تاریخ ایران را آنها زنده کردند و بنده خیلی سرافرازم

اما هر چه نگاه می کنم می بینم اداره مباشرت مثل سایر ادارات که از خدمات مستخدمینشان قدر دانی میکنند از این مستخدمین قدر دانی نکرده است برای این که اگر در یکی از ادارات يك مستخدمی يك سیگار زیادی بکشد فوراً يك فوق العاده برایش منظور میکنند این را اغراق عرض کردم

ولی در هر اداره اگر یکساعت دو ساعت اعضایش زیادتر از مدت معمول کار کنند فوق العاده ای برای آنها منظور میکنند

ولی بازحتماتی که مستخدمین مجلس متحمل می شوند مثلاً همین قضیه که بریش پیش آمد که بنده مسبوقت ساعت دمی آمدم دیدم آقای از باب روی پشت بام است و این

ها مثل اینکه حقیقتاً اولادشان توی آتش افتاده است خدمت میکردند

بنده خواهستم قضاوت نمایندگان را حکومت بدهم که اینجا چه شده است که يك فوق العاده برای این ها منظور نکرده اند

از این جهت بنده مخالفم و خواهستم بعد يك پیشنهادی بکنم که يك فوق العاده در ازاء خدمات صادقانه آنها بآنها داده شود

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- بنده خیلی متشکرم از آقای آقا سید یعقوب که اینجا خدمات مستخدمین مجلس را منظور داشتند و همانطور که فرمودند مستخدمین مجلس تمام طبقاتشان خیلی زحمت کشیده اند و حقیقتاً می شود گفت که این ها موضوع خدمتگذاریشان بمجلس مثل فرزندان يك خانواده ایست که بخانه خودشان خدمت میکنند و با منتهی درجه کوشش فعالیت می نمایند

چنانچه بریش ملاحظه فرمودند که یکی از میکائیک ها با جان خودش بازی کرد و آنها همیشه زحمت کشیدند در اداره مباشرت و همچنین در اداره تقنینیه و کارها بخوبی منظم و مرتب است که موجب رضایت است

اما راجع باضافه که فرمودند تصدیق می فرمائید که اداره مباشرت فقط حق دارد و داشته است در حدود اختیاراتی که داشته است عمل کند و همانطور هم عمل کرده است و يك حقوقی منظور بوده است و مطابق آن پرداخته است و يك انعاماتی هم بوده است که آنها را هم پرداخته است و حالا اگر يك چیز دیگری بنظر میرسد موکول بنظر مجلس است باید تصویب فرمایند تا اداره مباشرت اطاعت کند و اداره مباشرت آنچه کرده است مطابق اجازه بوده است که داشته است و بیش از آن نمیتوانسته است

جمعی از نمایندگان- مذاکرات کافی است

رئیس- رأی گرفته می شود بشور در مواد آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اقلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد ماده اول قرائت می شود

(شرح سابق خوانده شد) رئیس- آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی- اگر چه ساعات مجلس خیلی کم است ولی ناچارم که عرض بکنم معنی تفریح بودجه این است که اشخاصی که راجع میکنند بحساب سال گذشته بحساب آن راجع می

بفهمند این است که بنده مخصوصاً از آقای ارباب یا آقای مغیر تقاضا می کنم چندجائی را که ملتفت نشده ام توضیح بدهند که بنده ملتفت شوم

اولا در موضوع حقوق کارکنان مطبعه مجلس شورای ملی و مصارف و اثاثیه که جمع این دو قلم می شود چهل و يك هزار و نهصد و هفتاد و يك تومان و ۸ قران و هشتصد و دینار این را بنده می خواستم ببینم چیست؟ بنده نفهمیدم آیا اثاثیه جدیدی در ۱۳۰۳ خریداری شده بود یا اینکه این چهل و يك هزار تومان راجع بحقوق است چون در بودجه های سابق يك اثاثیه های خرید شده بود خواهستم ببینم باز هم خرید شده است یا خیر؟

یکی هم موضوع معاون اداری ریاست مجلس است که آن میکنم در سنه ۱۳۰۳ معاون اداری در مجلس نبوده است اینجا دو هزار و چهارصد تومان حقوق معاون اداری را معین کرده اند و صورتی که بنده نظر نمیست که در هزار و سیصد و سه معاون اداری در مجلس بوده است اینهم یکی

یکی هم راجع بمصارف است یکجا مصارف ماهانه و سالانه را می نویسند چهارده هزار و هشتصد و پنجاه و چهار تومان یکجا هم باز مصارف فوق العاده را می نویسند چهل و شش هزار تومان و کسری

این دو سه رقم را می خواستم توضیح بدهند که چیست

رئیس- آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو- قسمت اول را که سؤال فرمودند راجع بمطبعه مجلس بود بنده روزیکه آقایان تشریف میبردند که وضعیت آنجا را ملاحظه کنند رایورتی عرض کرده بودم که در آن رایورت خلاصه جمع و خرج را عرض کرده بودم و آقا سؤالی که فرمودند شرحش را اینجا عرض میکنم در سنه ۱۳۰۰ اثاثیه خریدیم سه هزار و چهارصد و چهل و سه تومان و چهار هزار و دو صد و پنجاه دینار

در سنه ۱۳۰۱ صد و بیست و پنج تومان و پنج هزار و شصت و دینار

در سنه ۱۳۰۲ خریدیم چهل و دو هزار و صد و سی و سه تومان و هشت هزار و صد و بیست و پنج دینار

در سنه ۱۳۰۳ خریدیم بیست هزار تومان و در نه ماه اخیر هم خریدیم صد و هجده تومان و خوردن و ای و بطور کلی در ضمن شرحی که در روز عرض کردم تذکر دادم که ما بعد از آنکه تمام این قسمت مخارج اثاثیه مطبعه را از عایدات مطبعه کسر کنیم

نزدیک بیسی که ما کرده ایم شصت و پنج هزار و پانصد و بیست و یک تومان و یک قران رسد و هفتاد و پنج دینار بوده است

تا آخر دیماه فقط هشت هزار و پانصد و پنجاه تومان دیگر باقی داریم که بکلی خریدار مستهلک میکنند و تا آخر سال اگر تمامش مستهلک نشود جزئی باقی می ماند و در واقع برای سال آینده تمام مطبوعه مجاناً برای مجلس باقی میماند و البته اثاثیه هم که خریدار شده است مطابق تصویب بوده بوده است که همه ساله مجلس تصویب کرده است و همه ساله هم یک کسوری داشته است که به مجلس پیشنهاد شده است و پس از تصویب مجلس خریدار شده است

فردیندند
اینجا اگر درست مطالعه فرموده باشند دو هزار و چهارصد تومان برای معاون اداری در بودجه منظور شده است در صورتی که ما خرج کرده ایم هزار و هفتصد و سی و دو تومان و هشت قران و سیزده شاهی و اضافه داریم شصت و هشتاد و شش تومان و یک قران و هفت شاهی برای این که ایشان در آن موقع مستعفی شدند و آن بقیه را به ایشان ندادیم

راجع بمصارف فوق العاده ای که فرمودند بنده نمیدانم از کجا فرمودند؟ مصارفی که ما کلیه داشته ایم چهارده هزار و هشتصد و پنجاه و چهار تومان و شش قران و یازده شاهی بوده است و قسمت دوم تهیه نواقص اثاثیه و تعمیرات بناهای بوده است

مصارف تأسیس شعبه تلگرافخانه بوده است یا کتابخانه بمصرف رسیده است و آن قسمت مصارف بعد مصارف سوخت چراغ برق و آبادی خانه و خرج فوق العاده نظامیان و مخارج ذغال سنگ و این هاست که تمام این اقلام در بودجه مصوبه امین شده است که چقدر تصویب شده و اینجا هم برای همین ستون بندی شده است که آقایان مطالعه فرمایند چقدر خرج شده است و چقدر باقی مانده است

جمعی از نمایندگان... مذاکرات کافی است
رئیس- رأی گرفته می شود بپایه اول آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس- تصویب شد
ماده دوم قرائت می شود (بشرح گذشته خوانده شد)
رئیس- مخالفی ندارد؟ (گفته شد خیر)

رأی گرفته میشود بماده دوم آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

میرزا حشمتی سلمیان میرزا میرزا اسد جواد محقق میرزا علی کازرونی میرزا احمد خان وکیل میرزا حسن خان یونیا حاج آقا اسمعیل عراقی حاج میرزا بهی دولت آبادی محمد ولی میرزا فیروز شیخ محمد علی ثابت المونی آقا سید حسن اجاق میرزا رضاخان حکمت میرزا احمد خان اخگر آقا سید کاظم یزدی میرزا حسین خان هلائی میرزا رضا خان افشار میرزا علی خان خطیبی سلطان ابراهیم خان افخمی آقا میرزا شهاب الدین

رئیس- پیشنهادی است از طرف آقایان سفیدان میرزا و شیروانی و جمعی دیگر از آقایان راجع باین که لایحه استخدام اعضاء مجلس جزء دستور شود

آقای سلیمان میرزا (اجازه)
سلیمان میرزا بنده محتاج توضیح نمی دانم همه می دانند که مستخدمین مجلس قانون استخدام ندارند و البته بهترین قدرانی برای آنها این است که قانون استخدامشان را بگذرانیم

رئیس- آقای مهدوی (اجازه)
مهدوی- اگر قانون استخدام مستخدمین مجلس چند روز قبل گذشته بود بنده بموقع می دانستم زیرا هیئت رئیسه باقی بود و برای تنظیم ادارات لازم بود ولی حالا بمقیده من این قانون موضوع ندارد زیرا حقوق شان که مطابق بودجه که برای سال بعد گذاشت نامین شده است و مقامشان هم محفوظ است در دوره هم قانون استخدامشان را خواهند گذراند امروز وقتی که بنده می آمدم به مجلس یک کسی از من پرسید دستور چه دارید بنده گفتم بودجه مملکتی به بنده گفت نخواهد گذشت و بنده مقدم بر هر چیز بودجه مملکتی را می دانم زیرا برای مجلس مضمون می گویند که هنوز نتوانسته بودجه مملکتی را بگذرانند

شیروانی- مجلس در صورتی که مثل ماشین کار می کند نمی تواند برایش مضمون بگویند
مهدوی- عرض مرا گوش بده من عقیده ام این است مجلس باید بودجه مملکتی را مقدم بر هر چیز بگذراند و ما هم حاضریم هفت ساعت هشت ساعت ده ساعت بنشینیم و کار کنیم و اگر کار دیگری هست باید بعد از تصویب بودجه مملکتی بگذرد والا اگر بخواهیم چیزهای دیگری را را قبلاً بگذرانیم این مقدمه نگذاشتن بودجه مملکتی است

بعضی از نمایندگان- اینطور نیست
مهدوی- بنده اطلاعاتی دارم که همین طور است
رئیس- رأی گرفته می شود بپیش نهاد شاهزاده سلیمان میرزا و جمعی از آقایان

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)
رئیس- تصویب شد خیر کمسیون تجدید نظر در قانون استخدام مطرح است قرائت می شود (بشرح ذیل قرائت شد)

کمسیون تجدید نظر در نظامنامه داخلی از نقطه نظر ضیق وقت مجلس تعیین تکلیف مستخدمین اداری و اجزای جزء مجلس شورای ملی پس از تبادل نظر کامل نسبت بقانون استخدام مستخدمین تعقیب تصویب مواد یک و دو و سه قانون موقتی مواد سه گانه ذیل را نیز تصویب تقدیم مجلس شورای ملی نموده و موازین چهار گانه قانون استخدام مستخدمین را مسترد می دارد

ماده چهارم- ترتیب حداقل و اکثر حقوق مستخدمین جزء مجلس و تقاضای و وظایف و معاوقات اداری آنها بموجب نظامنامه بعمل خواهد آمد که اداره مباشرت مجلس ترتیب داده تصویب هیئت مستخدمین برسد و مادام که قانون مضمون برای آنها بتصویب مجلس شورای ملی نرسیده است مشمول ماده پنج این قانون نیز خواهد بود

ماده پنجم- انحلال هر یک از ادارات و دوائر مجلس با خود مجلس شورای ملی است و او این که بطور موقت بوده باشد ماده ششم- در قسمت تقنینیه رئیس در قسمت مباشرت و مطبوعه مباشرت مجلس مأمور اجراء این قانون می باشد

رئیس- آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب یک مسائلی آقای مهدوی اظهار کردند گمان می کنم که هم شهادت بدهد که مجلس پنجم با کمال جدیت برای مملکت خدمت کرد است و هیچ نظرندهاشته که کسی چه می گوید وزیر امرا خود را پیش خدا و خلق مسئول میدانیم و پانهایان جدیت کار کردیم تاریخ هم زحمات و شرفمان ما را نشان خواهد کرد

ما که رفیق و اخلاق ما آمدند نخواهیم فقیه ما درجه مواقعی چه قدم های برای مملکت برداشته ایم
چون جواب ایشان داده نشده بود این مقدمه در دل من باقی بود که فلانکس بگوید مجلس پنجم بدکار کرد و بنده پیام که مجلس پنجم با کمال مواظبت بر احوال و سعادت مملکت قدم برداشت آمدیم در این مسئله که حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا فرمودند در عرض تشکر از خدمات مستخدمین مجلس قانون آنها را بگذرانیم بنده می دانم که این ماده برای آنها نافع نیست خواستم بمغیر عرض کنم که بعد از آنکه ما مستخدمین مجلس را مطابق ماده اول قانون استخدام مشمول چند ماده از قانون

استخدام کشوری کردیم دیگر چه کار داریم که این ماده را بنویسیم که آن حرفی را که آقای مهدوی اظهار کردند وارد بیاید
همانطور که قانون استخدام کشوری حداقل و اکثر برای مستخدمین کشوری معین کرده است برای اعضاء مجلس هم باشد و برای این ها هم حکومت کند دیگر نظام نامه هجده نوشتن لزومی ندارد

اگر آنطور که آقای سلیمان میرزا هم گفتند ما می خواهیم محبت درباردارین ها بکنیم خوبست بنویسیم آماده قانون استخدام شامل حال این هاهم باشد و بنده عقیده ندارم نوشته شود (نظام نامه علیحدگی) این است که مخالف با این ماده و عقیده ام این است همان ماده قانون استخدام کشوری شامل حال این هاهم شود ترتیب هم همانطور که باشد حکم در قانون استخدام کشوری نوشته شده است

مهدوی اجازه می فرماید... و ستغایمی شده است
رئیس- بفرمائید
مهدوی- بنده هم عقیده ام همانطور که آقای آقا سید یعقوب اظهار داشتند این است که مجلس پنجم کارهای برجسته کرده است و این اظهاری هم که کردم برای این بود که در این آخر مجلس هم بودجه را بگذرانیم و این قدم آخری را هم طوری برداریم که کارمان تمام شود

شیروانی مغیر کمسیون بنده تصور می کنم فرمایش آقای آقا سید یعقوب مربوط با اعضاء اداری مجلس بود و آنها همانطور مشمول قانون استخدام خواهند بود
ولی برای اعضاء جزء که در هیچ وزارتخانه و موسسه معمول نبوده است برای آنها قانونی وضع شود چون برای مستخدمین جزء مجلس باید یک مزایایی قائل شد برای اینکه آنها مثل سایر وزارت خانه ها روزی سه چهار ساعت کار نمی کنند (از سر آفتاب می آیند تا یاسی از شب گذشته مشغول خدمتند) لذا ما گفتم در این قانون اسمی از آنها برده شود و مقامشان تثبیت گردد و ضمناً بانظر هیئت رئیسه یک نظام نامه برای تقاضا و وظایف آنها نوشته شود و بموقع اجراء بیاید

جمعی از نمایندگان- مذاکرات کافی است
رئیس- رأی می گیریم بماده چهارم آقایان بیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد بماده پنجم (بشرح سابق قرائت شد)
رئیس- آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی- بنده تصور می کنم در این

ماده بجای (با خود مجلس است) باید نوشته شود با هیئت رئیسه مجلس است زیرا مجلس شورای ملی هر روز نمیتواند بیاید ملاحظه کند که کدام يك از ادارات با دوائر مجلس زیاد است این را وظائف هیئت رئیسه است
رئیس- آقای اتحاد (اجازه)

اتحاد- عرض کنم این ماده را برای ایام فترت نوشته اند ممکن است موقعی مجلس نباشد و ادارات مجلس باشد در این صورت اگر این پیش بینی را نمی کردند ممکن بود در يك موقعی دولت بگوید امروز ادارات مجلس لازم نیست و عقبه بنده این ماده خیلی لازم است

رئیس- آقای انسر (اجازه)
محمد هاشم میرزا انسر- بمقیده بنده همان هیئت رئیسه مجلس کافی است دیگر نوشتن با خود مجلس است لزومی ندارد و مجلس هم در موقع گذشتن بودجه هر اداره را زائد بدانند حذف خواهد کرد
شیروانی- عرض کنم آن نظری که آقای کازرونی فرمودند که اسباب زحمت مجلس می شود که هر روز يك اداره را بخواد منحل کند و یکی دو جلسه وقت خودش را صرف این کار کند اساس این فکر همانست که آقای اتحاد فرمودند ما می خواهیم بگوئیم غیر از مجلس شورای ملی که هیئت رئیسه هم جزء آن است هیچ مقامی صلاحیت ندارد ادارات مجلس را منحل کند و الا البته اجراء قانون با هیئت رئیسه و تشکیلاتش هم با هیئت رئیسه است

جمعی از نمایندگان- مذاکرات کافی است
رئیس- پیشنهادی است از آقای آقا میرزا شهاب و یک پیشنهاد هم در همین زمینه از آقای کازرونی است (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب اینطور قرائت شد)
بنده پیشنهاد میکنم بجای (با خود مجلس) نوشته شود با هیئت رئیسه مجلس شورای ملی است (پیشنهاد آقای کازرونی شرح ذیل خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم که در سطر اول بجای با خود مجلس نوشته شود با هیئت رئیسه است

رئیس- رأی می گیریم بماده چهارم آقایان بیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
رئیس- تصویب شد بماده پنجم (بشرح سابق قرائت شد)
رئیس- آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی- بنده تصور می کنم در این

کازرونی- بنده تصور می کنم در این

لازم است و چند روز وقت مجلس گرفته شود که فلان اداره یا دائره در مجلس لازم است یا لازم نیست
تشخیص اینکه کدام يك از دوائر یا شعبه لازم است یا لازم نیست با هیئت رئیسه مجلس است ولی البته بودجه اش باید بتصویب مجلس برسد و هر يك از ادارات را زائد دانستند ممکن است بودجه اش را می ندهند این است که بنده پیشنهاد کردم بجای با خود مجلس نوشته شود با هیئت رئیسه مجلس

رئیس- آقای اتحاد (اجازه)
اتحاد- عرض کنم اگر آقایان درست در این ماده وقت بفرمایند می بینند که اینجا نوشته شده است هر يك از ادارات و دوائر مجلس یکی از آنها اداره مباشرت مجلس است البته اگر بخواهند بگرفت اداره مباشرت را بشکل دیگر در آورند باید خود مجلس اینکار را بکنند اینجا یک نظر دیگری نیست هر وقت که مجلس نخواهد یکی از اداراتش باقی باشد در ایام فترت که نباشد و بنظر بنده با خود مجلس بهتر است

رئیس- آقای طهرانی و آقای پدیده یقوب هم عین همین پیشنهاد داده اند قرائت می شود
(اینطور قرائت شد)
پیش نهاد میکنم ماده پنج اینطور نوشته شود:
هیچک از ادارات و دوائر مجلس منحل نمی شود مگر بتصویب هیئت رئیسه مجلس طهرانی
پیش نهاد میکنم بعد از کلمه با خود مجلس شورای ملی نوشته شود که هیئت رئیسه اجراء کند

طهرانی- پیشنهاد بنده تأمین می کند نظریه آقای مغیر آقای اتحاد را هیچ يك از دوائر مجلس منحل نمیشود مگر به تصویب هیئت رئیسه در هر صورت با قدرت هست یا نیست اگر قوت باشد که هیئت رئیسه نیست و دوائر منحل نمی شود زیرا هیچک از دوائر مجلس منحل نمی شود مگر بتصویب هیئت رئیسه بنابر این تصویب هیئت دولت برای انحلال دوائر مجلس صلاحیت ندارد اگر هم مجلس شد هیئت رئیسه می بیند اگر یکی از دوائر زیاد باشد انحلالش را اعلان میکنند پیشنهاد بمجلس هم باطلیع در موقع آمدن بودجه میشود
چیزی که شما از اومی نرسید فترت است که در آن موقع یکی از دوائر مجلس بدون جهت منحل شود و این پیشنهادی که بنده کردم تأمین میکند این نظریه را

رئیس- پیشنهادی است از آقای آقا میرزا شهاب و یک پیشنهاد هم در همین زمینه از آقای کازرونی است (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب اینطور قرائت شد)
بنده پیشنهاد میکنم بجای (با خود مجلس) نوشته شود با هیئت رئیسه مجلس شورای ملی است (پیشنهاد آقای کازرونی شرح ذیل خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم که در سطر اول بجای با خود مجلس نوشته شود با هیئت رئیسه است

رئیس- رأی می گیریم بماده چهارم آقایان بیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
رئیس- تصویب شد بماده پنجم (بشرح سابق قرائت شد)
رئیس- آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی- بنده تصور می کنم در این

رئیس- آقای دست غیب (اجازه)
دست غیب- آقایان اشتباه می کنند موضوع در سر فترت و غیر فترت در ادوات و گفتگو در این است که اختیارات ادارات مجلس باید با خود مجلس باشد نه بدست یککده مخصوصی برای اینکه یککده مخصوص نباید بتواند يك اداره مجلس را منحل کند مجلس خودش مختار است هر وقت لازم نماید میتواند اداراتش را تعطیل کند

گفتگو بر سر فترت و غیر فترت در ادوات آقای اتحاد راجع بقوت تها اثر موند که دولت نتواند ادارات را منحل کند ولی در کمسیون اینطور در نظر گرفته شد که هیئت رئیسه که يك عده از را منحل کنند انحلال ادارات مجلس فرع بر اینکه خود مجلس اینکار را بکند آقایان این التفات بکنند که يك عده نتوانند بمقتضای خودشان ادارات مجلس را منحل کنند اما راجع بطرح قانونی که فرمودند محتاج بطرح و لایحه و این چیزها نیست وقتی که بودجه مجلس بمجلس آمدن آن قسمت اداره که مجلس زائد می داند رای داده نمی شود و این معنی این است که آن اداره منحل است

رئیس- بنده ناچارم يك توضیحاتی بدهم اولاً هیئت رئیسه تصور نمی کنم نظر موافقی با این ماده داشته باشد نه از نقطه نظر این هیئت رئیسه البته اختیار هیئت رئیسه با خود مجلس است و مجلس ششم خودش هیئت رئیسه خودش را با اختیار انتخاب می کند
آقایان تصدیق می فرمایند که هر هیئت رئیسه باشد بدون جلب رضایت نمایندگان نسبت با ادارات مجلس کاری نخواهد کرد

ولی اگر چنانچه يك موقعی مقتضی شد و دلالتی ايجاب کرد که یکی از دوائر را تبذیر بکنند یا نقل دهد بیک دائره دیگر آنوقت اگر بخواهند بمجلس عرض کنند بچه وسیله عرض کنند؟ لایحه بدهند تقدیم کنند این لایحه کی خواهد بود مدافع آن کیست؟
هیئت رئیسه باید مدافع باشد بعد از همه این ترتیبات با آن حس ترحمی که در تمام آقایان نمایندگان مشاهده میشود اگر يك دائره را بخواهند منحل کنند یا تصدیق لزوم انحلال آن بقدری اشخاص و این مسئله لزجت جریان امور اداری تولید اشکال خواهد کرد
بنا بر این مقصود آقایان که می گویند در غیاب مجلس نتواند دوائر را منحل کند با اختیار هیئت رئیسه هم باشد این نظر تأمین

رئیس- پیشنهادی است از آقای آقا میرزا شهاب و یک پیشنهاد هم در همین زمینه از آقای کازرونی است (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب اینطور قرائت شد)
بنده پیشنهاد میکنم بجای (با خود مجلس) نوشته شود با هیئت رئیسه مجلس شورای ملی است (پیشنهاد آقای کازرونی شرح ذیل خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم که در سطر اول بجای با خود مجلس نوشته شود با هیئت رئیسه است

رئیس- رأی می گیریم بماده چهارم آقایان بیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
رئیس- تصویب شد بماده پنجم (بشرح سابق قرائت شد)
رئیس- آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی- بنده تصور می کنم در این

خواهد شد زیرا وقتی مجلس نیست هیئت رئیس هم نمیتواند بکار برآید مگر اینست که در موقعی که بودجه مطرح است مجلس در آنوقت هر اداره را ازاد بدید بودجه اش زای ندهد این عملی نیست زیرا بودجه در آنوقت بجهت مجلس میباشد تصویب میشود و ممکن است بعد از چهار ماه یا پنج ماه دلایلی موجهی پیدا شد برای تغییراتی آنوقت دیگر بودجه موضوعی ندارد.

و اینکه فرمودند هیئت رئیس قوه مجریه مجلس است صحیح است ولی قوه مجریه برای مجلس است علی ای حال بنده تکلیف هیئت رئیس را لازم دانستم عرض کنم دیگر خودتان میدانید رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهادات آقای آقا میرزا شهاب

آقا میرزا شهاب نظر اینکه اگر حالا رأی گرفته شود و ممکن است این پیشنهادات قابل توجه شود و بر میگردد بکمسیون و شاید دیگر بمجلس نیاید بنده پیشنهاد خودم را پس میگیرم مگر اینکه آقای مغیر قبول کنند

مغیر نظر کمسیون این نیست که دخالت کند در انحلال یا تاسیس بعضی ادارات مجلس نظر این بوده است که مغیر از مجلس که هیئت رئیس هم جزء او است هیچ مقامی حق انحلال ادارات مجلس را ندارد.

بنده خیال میکنم اگر عبارت هریک را از ماده برداریم منظور بعمل آید و تشکیلات اداری هم منحصر مربوط به هیئت رئیس میشود بموجب ماده شش رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(مجدداً شرح گذشته خوانده شد) روحی - بنده پیشنهاد آقای آقا میرزا آقا سید یعقوب - آقای شیروانی توجه بفرمایند تصور می کنم این پیشنهادی را که بنده عرض کردم مسئله را تمام کرده باشد همان طور که مقام ریاست فرمودند هیئت رئیس مجری رای مجلس است آقای شیروانی که مغیر هستند درست توجه بفرمایند مجری رای مجلس است یعنی چه یعنی امورات داخلی مجلس و هیئت رئیس مجری آن است.

اینجا يك اشتباهی هم راجع بقررت فرمودند با اینکه قانون اساسی داریم مطابق آن و با این دولتی که داریم تصور نمیکند فقرتی بیش بیاید.

ملکتی که تمام کارش در جریان مشروطیت است فقرت ندارد و هیچ دولتی هم نمی تواند نسبت با ادارات مجلس کاری بکند.

مغیر - همه پیشنهادها قرائت شود هر کدام بهتر باشد قبول میکنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده پیشنهاد آقای طهرانی را قبول می کنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده پیشنهاد آقای طهرانی را قبول می کنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده پیشنهاد آقای طهرانی را قبول می کنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده پیشنهاد آقای طهرانی را قبول می کنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده پیشنهاد آقای طهرانی را قبول می کنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده پیشنهاد آقای طهرانی را قبول می کنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

مغیر - بنده پیشنهاد آقای طهرانی را قبول می کنم (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

رئیس - آقایان این پیشنهاد را قرائت می شود (پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب و آقا سید یعقوب و کازرونی و طهرانی به شرح سابق خوانده شد) اتحاد - بنده دو کلمه باین ماده اضافه کردم و تصور میکنم آقایان رضای باشند انحلال هریک از ادارات و دوائر مجلس بر حسب پیشنهاد هیئت رئیس با خود مجلس شورای ملی است.

ماده بیست و هشت مستخدمینی که بواسطه حذف مشاغل بنا بمقتضیات اداری بدون تقصیر بیکار شدند منتظر خدمت محسوب تا زمانی که مجدداً تصدی شغلی نشده اند از مرتبه اول تا مرتبه پنجم دولت و از مرتبه ششم بالا نصف آخرین مقرری خود را دریافت خواهند کرد و اوقات انتظار خدمت در جزو مدت تصدی محسوب و در موقع ترفیع و تعاد منظور خواهد شد

اختیار ترتیب حذف مشاغل و غیره ادارات هیئت شوری با خود هیئتهای شوری خواهد بود اینها را در ضمن پیشنهاد اول متذکر شده ایم و اگر اینجا پیشنهاد نمیشد ممکن بود مستخدمین از این حقوق محروم بمانند

مغیر - عرض کنم چون يك مواد مخصوص را شامل مستخدمین مجلس قرار داده ایم و این سه ماده تنها موادی است که بمنفعت مستخدمین ادارات است و متأسفانه بواسطه عجله که داشتیم حذف شده بود بنده قبول میکنم

رئیس - رأی گرفته میشود باین ماده آقایان اینکه تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد این ماده ماده شش و ماده شش ماده هفت خواهد شد مذاکره در کلیات است آقای ارباب کبخسرو

ارباب کبخسرو - بنده اینجا يك اشتباهی کردم + ماده بیست و هشت در ضمن ماده اول ذکر شده بود و اینجا همان ماده سی و يك و بیست و هفت باید ذکر شود

رئیس - در ماده اول مواد شانزده و بیست و سه و بیست پنج بود آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - عرض کنم ماده الهاتی که آقای ارباب پیشنهاد کردند بنظر بنده يك قدری مخالف شد با آن ماده که ما رای دادیم که انحلال هریک از دوائر مجلس با هیئت رئیس مجلس است در یکی از مواد دیگر ایشان پیش نهاد کردند که شامل مستخدمین اداری مجلس شود ذکر شده است که انحلال هریک از دوائر هیئتهای شوری با خود هیئت شوری است و تصور می کنم متناقض شد زیرا آن ماده اینطور تصویب شد که انحلال هریک از ادارات مجلس با هیئت رئیس مجلس است و بنظر بنده این متناقض می آید مگر اینکه توضیح بدهند که رفع اشکال بشود

مغیر - هیئت شوری عبارتست از تمام موسسه مجلس که کمسیونها و مجلس علنی و همه اینها جزو او است و هیئت رئیس خودش مرتبه داده نخواهد شد

ماده بیست و هشت مستخدمینی که بواسطه حذف مشاغل بنا بمقتضیات اداری بدون تقصیر بیکار شدند منتظر خدمت محسوب تا زمانی که مجدداً تصدی شغلی نشده اند از مرتبه اول تا مرتبه پنجم دولت و از مرتبه ششم بالا نصف آخرین مقرری خود را دریافت خواهند کرد و اوقات انتظار خدمت در جزو مدت تصدی محسوب و در موقع ترفیع و تعاد منظور خواهد شد

اختیار ترتیب حذف مشاغل و غیره ادارات هیئت شوری با خود هیئتهای شوری خواهد بود اینها را در ضمن پیشنهاد اول متذکر شده ایم و اگر اینجا پیشنهاد نمیشد ممکن بود مستخدمین از این حقوق محروم بمانند

مغیر - عرض کنم چون يك مواد مخصوص را شامل مستخدمین مجلس قرار داده ایم و این سه ماده تنها موادی است که بمنفعت مستخدمین ادارات است و متأسفانه بواسطه عجله که داشتیم حذف شده بود بنده قبول میکنم

رئیس - رأی گرفته میشود باین ماده آقایان اینکه تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد این ماده ماده شش و ماده شش ماده هفت خواهد شد مذاکره در کلیات است آقای ارباب کبخسرو

ارباب کبخسرو - بنده اینجا يك اشتباهی کردم + ماده بیست و هشت در ضمن ماده اول ذکر شده بود و اینجا همان ماده سی و يك و بیست و هفت باید ذکر شود

رئیس - در ماده اول مواد شانزده و بیست و سه و بیست پنج بود آقای یاسائی (اجازه)

یک رشته از هیئت شوری است و ما هم در يك ماده این حق را با داده ایم و تناقض ندارد

رئیس - رای می گیریم باین قانون که مشتمل بر هفت ماده است آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد چند دقیقه تنفس میشود (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس قرائت میشود (اینطور خوانده شد)

پیشنهاد می کنم لایحه دیون دولتی جزء دستور اول مطرح شود

رئیس - جزء دستور بود ولی ایشان تقاضا کرده اند مقدم باشد بعد شریه با ماده هفتم راپورت قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده هفتم - در ظرف یکماه بعد از تصویب این قانون وزارت مالیه اعلانی بوسیله جراید منتشر و بموجب آن بعموم اخطار خواهد نمود که کلیه اتباع ایرانی که بر علیه دولت ایران ادعائی داشته و دعوی خود را بر تعهدات قبل از اول حمل ۱۳۰۲ مستند میدانند باید در ظرف یکسال از تاریخ نشر اعلان دعاوی خود را بوزارت مالیه ابراز نمایند

بعد از مدت مزبور هیچگونه ادعائی بر علیه دولت پذیرفته نخواهد شد و هیچ سهمی برای تادیه چنان ادعائی صادر نخواهد گردید مگر آنکه کلیه اسناد و اطلاعات لازم برای اثبات صحت و اعتبار آن قبل از انتضای مدت یک سال فوق الذکر تحویل دولت شده باشد

تقسیم کرده و تا بیست سال از ابتدای سنه ۱۳۰۵ سالیانه ۲۰۰۰۰ تومان در جزو بودجه مملکت منظور مطابق نظامنامه مخصوصی که وزارت مالیه تهیه خواهد کرد قروض دولت را تادیه نمایند

مدرس - آقایان سه متوجه هستند که باید تکلیف دیون دولتی معلوم شود و آن لایحه که سابقاً دولت پیشنهاد کرده بود از نقطه نظر اسهام و این ترتیبات خیلی اشکالات داشت

لهذا ما بعضی از آقایان با نظریه دولت این ماده واحده را تنظیم نمودیم که انشاء الله زودتر از مجلس بگذرد و برای آسایش طلب کار ما هم بالنسبه بهتر از آن لایحه است

رئیس آقای دکتر آقایان (اجازه) دکتر آقایان - بنده نمیدانم اشتباهی شده است یا در نتیجه توافق نظر اخیر که بنده اطلاع ندارم اینطور نوشته شده در لایحه پیشنهادی دولت سالیانه دو صد و یک هزار تومان بود و در کمسیون دو صد و هزار تومان شد که دو صد هزار تومان اصل تروض باشد و دو هزار تومان جایزه است ماده واحده که الان آقایان میرزا شهاب خواندند اگر بنده سه و نو کرده باشم دو صد و ده هزار تومان بود در آن قسمت بنده حرفی ندارم دو صد و ده هزار تومان بهتر است ولی چیزی که هست این است که مطابق این لایحه کاملاً تقسیم سهام واگذار شده است بنظر یات دولت

آن لایحه اولی که از طرف وزارت مالیه آمد بمجلس مدتی درش زحمت کشیده شد تا در يك اصولی موافقت پیدا کردیم حالا نظریه آنکه وقت مجلس کم است و شاید گذرانیدن آن لایحه اشکال پیدا کند از اینجهت این ماده واحده پیشنهاد شده است بنده خواستم از آقای مدرس و آقای مغیر تقاضا کنم که لغت سهام را تفسیر کنند میزان سهم را هم در اینجا تعیین نمایند که دولت موظف باشد به آن ترتیب رفتار کند باعث زحمت طلبکارها نشود

وزیر فوائدها - بنده خواستم عرض کنم همانطور که آقای مدرس فرمودند دولت موافق است باین ترتیب و اگر آقایان واقفاً بخواهند این لایحه بگذرد بعضی چیزهای کوچک را اصلاح فرمایند که زودتر بگذرد

حاشی زاده مغیر - این تفاوتی که سید احمد بهجانی - میرزا رضاخان افشار -

آقای دکتر آقایان اظهار کردند اخیراً در کمسیون جایزه را صد و پنجاه نفر نظر گرفتند و کمسیون هم برای اینکه زودتر این لایحه بگذرد کاملاً موافق است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه) آقا سید یعقوب عرض کنم اینجانبان از کمسیون همجو فهمیدم که کدو تبصره در آن ماده بود يك تبصره اش این بود قروض را که مجلس شورای ملی تصویب بکند و در اینجا هیچ ندارد ... بعضی از نمایندگان دارد آقا سید یعقوب عرض کنم اینجانبان نوشته است فروشی را که وزارت مالیه تصویب کند و اجازه پرداختش را بمجلس شورای ملی بدهد نه اینکه قروضی را که مجلس تصویب کند اگر اینهم اینطور است که اجازه پرداخت را بمجلس بدهد اگر قروض را هم مجلس تصدیق کند بنده مخالفی ندارم

وزیر فوائدها - بنده تصور میکنم که باید آقایان مسئله را در نظر بگیرند ترتیب اینکه فلان شخص چقدر طلبکار است یا حسابش چیست با دولت است مجلس شورای ملی اگر بخواهد تصویب کند آنچه را که دولت تصدیق کرده است تصویب می کند والا اگر بخواهد محاکمه کند و رسیدگی نماید اینکار محاکم قضائی است و ربطی بمجلس ندارد جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - ماده واحده قرائت میشود و رای می گیریم شیروانی - بنده يك اصلاح عبارتی دارم (ماده واحده بشرح گذشته قرائت شد) مدرس - مقتضی است شیروانی - مقصود بنده هم همین بود آقا سید یعقوب - بنده يك تبصره پیشنهاد کرده ام رئیس - اعلان اخذ رای شده است دیگر مورد ندارد (اخذ آراء بعمل آمد) رئیس - اخذ آراء تمام شد (استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل شد) ورتقه سفید علامت قبول ۷۱ ورتقه کبود علامت رد رئیس - حده حضار ۹۶ با کثرت ۷۱ رای تصویب شد آقایان موافقین میرزا احمدخان افشار - آقا میرزا - سید احمد بهجانی - میرزا رضاخان افشار -

آقا میرزا سید حسن شاهنشاهی
 هیزم - آقا میرزا سید حسن شاهنشاهی
 حشمتی - میرزا شهاب الدین - میرزا محمد
 نجاش - میرزا محمد خان وحید - علیخان -
 اعضای
 میرزا محمد تقی ذوالقدر - میرزا زین -
 العابدین رهنما - آقا میرزا هاشم آشتیانی
 آقا سید حسن مدرس - آقا سید مصطفی
 بهبانی - سلیم ایزدی - میرزا محمد تقی
 بهار - میرزا حسین خان اسفندیاری -
 ابوالحسن بیرنیا - دکتر آفتابان - آقا سید
 ابراهیم ضیاء - شیخ الاسلام ملایری - دکتر
 ضیائی - آقا میرزا سید حسینخان زحیم -
 حاجری زاده - آقا رضا مهدوی - میرزا -
 یوسف خان قائم مقام - حاج میرزا گلبرضا
 قوی - میرزا محمد حسین صدرائی - محمد
 ولی خان اسدی
 میرزا احمدخان شریعت زاده - دکتر
 حسین خان بهرامی سهراب زاده - میرزا
 یدالله خان میرزا آقاخان دیوان بیگی - میرزا
 عبدالعزیز مفتی - فتح الله میرزا هرمزی -
 محمد تقی خان اسعد - یحیی زنگنه - آقا
 سید کاظم یزدی - غلامحسین میرزا - ارباب
 کیخسرو شاهرخ - حاج میرزا احمدخان اتابکی
 حبیب الله خان شادلو - میرزا جوادخان خوئی -
 سهراب خان ساکتیان - حاج حسن آقا ملک -
 آقای علاءالدین بهبانی - سیف الله خان -
 اسکندری -
 آقا میرزا عبدالله باائی - آقا سید
 محمدعلی شوشتری - دست غیب - آقا میرزا
 عبدالعزیز صدر - میرزا رضاخان حکمت
 میرزا محمدخان زاهدی - آقا سید ابوالفتح
 آقا سید کاظم خان اتحاد - سلطان ابراهیم
 خان انجمی - تقی زاده - آقا سید حسن اجاق
 محمد هاشم میرزا افسر - میرزا علی خان
 خطیبی - محمد ولی میرزا فیروز - میرزا
 حسین خان هلائی - کی استوان - آقا سید
 عبدالعلی میرزائی لطف الله خان لقاوی
 مخالف - آقا شیخ فرج الله
 رئیس - خیر کمیسون بودجه راجع
 به چهارده فقره شهریه مطرح است قرائت
 می شود
 (شرح ذیل خوانده شد)
 بموجب لوائح متعدد دولت شهریه های
 مصلحه پیش نهاد به مجلس مقدس شده در جلسات
 عدیده لوائح مزبوره مورد شور واقع
 بالاخره کمیسیون بودجه قدیم مواد ذیل
 را تنظیم و بر ای تصویب به مجلس مقدس
 شورای ملی تقدیم و پیش نهاد مینماید
 ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت
 مالیه اجازه می دهد مبلغ ۴۸۴۳۴۴۴۴۴
 شهریه های مصلحه ذیل را برقرار و از محل
 اعتبار بودجه وزارت تهارجه پرداخته خواهد
 شد تأدیہ نماید
 ۱ - ورتنه مرحوم میرزا یوسف خان

عضو سابق تجدید گیلان خانم گل عیال
 ۲۵ - قران عباسخان وحیدخان وحسن خان
 بالسویه ۷۵۰۰ قران
 ۲ - ورتنه قانونی عبدالعزیز ملاح از
 اول فروردین ۱۳۰۲ - ماهی چهار تومان
 ۳ - مبلغ سی و یکتومان و پنجقران
 شهریه اختر خانم عیال مرحوم میرزا حسین
 خان ضبط در عرض اول فروردین ۱۳۰۲
 مبلغ مزبور در باره اختر خانم عیال حاج خانم
 همشیره و هلینتی خان نوه مرحوم میرزا
 حسین خان نایب سرهنگ موزیک بالسویه
 برقرار میشود ۳۱۵ قران
 ۴ - ورتنه مرحوم محمد هاشم خان
 پیش خدمت سابق اداره کمرک
 معصومه خانم عیال و طوبی خانم
 صبیبه هر نفری یازده قران و محمد خان
 یسر بیست و دو قران - ۴۴ قران - ۱۳۰۴
 قران
 ۵ - زائر عبدالله خان از اول فروردین
 ۱۳۰۳ مادام العیوب هفت تومان و پنج
 قران
 ۶ - ورتنه مشهدی یادگار از اول
 فروردین غلامعسایر یسر سه تومان و نهصد
 دینار سکنیه عیال یازده قران و نه شاه
 دختر یازده قران و نه شاه
 ۱۱۸ قران
 ۷ - ورتنه حسن خان - فاطمه خانم
 عیال و فخر الملوك صبیبه از اول فروردین
 ۱۳۰۴ بالسویه بیست و پنج تومان ۲۵۰
 قران
 ۸ - ناصر خان و مهتری خانم یسر و زوجه
 مرحوم محمود آقاخان از اول فروردین ۱۳۰۴
 بالسویه بیست و پنج تومان - ۲۵۰ قران
 ۹ - حسن خان واحد خان ناصر
 علی خان و پدر زمان خان اولاد مرحوم
 میرزا علی خان فرزانه از تاریخ ۱۳
 فروردین ۳۰۴ در جزو بودجه وزارت
 امور خارجه بالسویه پنججاه تومان ۵۰۰
 قران
 ۱۰ - سلطان خانم عیال مرحوم
 میرزا محمد خان مفاخر السلطنه از اول فروردین
 ۱۳۰۴ سی تومان
 ۱۱ - میرزا تقی خان معمدی عضو
 سابق وزارت داخله از اول فروردین ۱۳۰۴
 ماهی ۴ تومان
 ۱۲ - نادره مالیه معتقد است اگر در
 خانم ظالمه خانم - سبایا و در خشنه خانم عیال
 مرحوم عنایت الله خان فومنی بالسویه از تاریخ
 فوت عنایت الله خان سی تومان و ۴ قران
 ۱۳ - ماهی نود تومان شهریه مرحوم
 عباسقلی تقی ضبط و در عرض چهل و پنج
 تومان شهریه از تاریخ فوت آن مرحوم از
 قرار ذیل در باره ورتنه مصلحه برقرار
 می شود
 صدیقه خام و شوکت خانم عیال از قرار
 نفری دوازده تومان
 زینب خانم صبیبه و ملک تاج خانم نوازه
 دختری نفری هشت تومان
 منصوره خانم پنج تومان
 ۱۴ - سیصد و شصت تومان مستمری

دیوانی مرحوم میرزا تقی خان ضیاء دفتر
 ضبط و از اول فروردین ۱۳۰۴ ماهی سی
 تومان در باره ورتنه نقر اولاد صغیر و یک نفر
 عیال آن مرحوم مطابق تفصیل ذیل برقرار
 میشود
 احمد خان - و محمد خان و امیر خان
 نفری ۵۰ قران
 نصرت خانم و افسر خانم و شوکت
 خانم و معصومه خانم صبیبه و خدیجه خانم
 عیال از قرار نفری ۲۷ قران - جمعا ۳۰۰
 قران
 ماده دوم - وراثت ذکور تاسن ۲۹
 سالگی و اثاث مادام که شوهر اختیار
 نکرده اند حق دریافت شهریه را خواهند
 داشت
 رئیس - شور در کلیات است - آقای
 رهنما -
 (اجازه)
 موافق
 رئیس - آقای کازرونی
 (اجازه)
 کازرونی - بنده با این شهریه ها
 موافق بواسطه اینکه شهریه بگیرهائی که
 در لایحه ذکر شده است مردمان فقیر زحمت
 کشیده هستند و یک قسمت را بنده کاملا
 اطلاع دارم که بیست و چهار سال و بیست و
 پنج سال خدمت کرده اند و زحمت کشیده اند
 و حالا هفت تومان و هفت تومان و نیم به
 آنها میدهند
 لیکن بنده خواستم این مسئله را تذکر
 بدهم که باید حتی الامکان سعی بشود که
 شهریه ها یا حقوقی که داده میشود جز
 بودجه مملکتی متعلق به بزرگان و زارتخانه
 ها است در آئیه در بودجه همان وزارتخانه
 درج شود که محتاج بلواج مخصوص نباشد
 و منطبق کنند با قانون استخدام که اسباب
 زحمت نشود
 وزیر مالیه - اینجا آقای کازرونی در
 قسمت اول موافق بودند و بعنوان مخالف
 صحبت فرمودند و راجع به قسمت دوم که
 فرمودند خوب است راجع به وزارتخانه که
 هست در جزو بودجه مملکتی جزو مضارح
 همان وزارتخانه نوشته شود
 وزارت مالیه معتقد است اگر در
 سایر وزارتخانه ها هم چیزی هست بیاید جزو
 کتاب شهریه و مستقریات و همانطور که
 ملاحظه فرمودند بموجب قانون استخدام
 باین اشخاص چیزی نمیرسد و باین جزئی
 شهریه برایشان پیش نهاد شده است که بتوانند
 زندگی کنند
 رئیس - آقای آقا میرزا شهاب
 (اجازه)
 آقا میرزا شهاب - این چند قلم شهریه
 را در بیک راپورت نوشته اند برای اینست
 که در وقت رأی گرفتن که بنا است باورقه
 رأی گرفته شود یک مرتبه رأی گرفته شود
 ولی ما که اینجا نشسته ایم زماندار ما را

کوفت مجلس تشییع شود این است که بنده
 پیشنهاد می کنم دوسه فقره دیگر هم که
 هست آنها هم ضمیمه شود و یک مرتبه رأی
 گرفته شود
 یکی راجع به ورتنه مرحوم حاج علی بابا
 است یکی راجع به میرزا مسعود خان
 مفتاح است
 یکی هم يك ماده واحد است راجع
 بقطع مستمری دکتر محمدخان شیخ و بر
 قراری ماهی پنججاه تومان خرج تحصیل
 برای غلامرضا خان شیخ این است که
 تقاضا می کنم اینها هم ضمیمه شود يك
 مرتبه رأی گرفته شود
 رئیس - مخالفی ندارد؟
 بعضی از نمایندگان - خیر
 وزیر مالیه - يك لایحه دیگر هست
 راجع به ورتنه مرحوم میرزا سید امین خان
 چون بناء است یک مرتبه رأی گرفته شود
 تقاضا میکنم آنها هم ضمیمه شود
 رئیس - مذاکرات در کلیات کافی
 است؟
 جمعی از نمایندگان - بلی
 رئیس - رأی گرفته میشود
 دخول در شور موافقانی که موافقت قیام
 فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد
 میرزا عبدالله خان معتمد خیر کمیسون
 بودجه - در قسمت سیزدهم راجع به حقوق
 ورتنه مرحوم عباسعلیخان بنده این طور
 شنیدم که گویا در راپورت نوشته شده است
 به استثنای آن تثنی می کنم این قسمت هم اصلاح
 شود
 رئیس - چند فقره شهریه که ضمیمه
 ماده اول این خبر خواهد شد آقای آقا سید
 یعقوب
 (اجازه)
 آقا سید یعقوب - بنده در کمیسیون
 بودجه هم کاملا با این خبر موافق بودم ولی
 اینجا آقای بیات در جواب آقا میرزا علی
 یک چیزی بیان کردند که گمان نمی کنم
 صحیح باشد
 آقا میرزا علی اظهار داشتند خوب است
 بعد از این شهریه یا مستمری که می آید
 جزء بودجه هر وزارتخانه که هست جزء
 همان بودجه بیاید و تطبیق کنند با قانون
 استخدام آنوقت آقای بیات فرمودند که
 ایشان موافق بودند و با هم مخالف صحبت
 کردند خیر اینطور نیست ایشان هم مخالف
 بودند بنده هم مخالف و عرض می کنم
 بولی که دولت میخواهد بدهد باید برای
 مؤسساتی بدهد که برای مملکت نافع
 باشد
 بلی اگر ما در مجلس می نشستیم موافق
 و احساساتمان خیلی زیاد بود - میبخشیدیم
 ولی ما که اینجا نشسته ایم زماندار ما را

مردم هستیم اینست که همانطور که آقای
 آقا میرزا علی اظهار کردو مخالف بود
 بنده هم مخالفم و عقیده ام اینست که دولت
 باید کاری بکند که قانون استخدام اجراء
 شود و در مقابل خدمت باید پول داده
 شود
 رئیس الوزرا - بنده توجه می دهم
 خاطر آقای آقا سید یعقوب و آقایانی که
 این نظر را دارند باینکه دولت و وزراء
 هم کاملا متفقند که باید قوانین اجرا شود
 اگر خوب میخواهد بدانید عقیده دولت
 این است که ابتدا شهریه و مستمری نباید
 داده شود
 ولی این شهریه هائی که حالا پیشنهاد
 کرده ایم داده شود برای این است که
 قانونی است که تازه وضع شده و دولت
 ایران هم در سنوات گذشته يك ترتیبی
 برای استخدام مستخدمین خودش نداشته
 است که بموجب آن ترتیب تمام مستخدمین
 دولت بتوانند یا خودشان رهنمایی یا
 ورتنه آنها را محروم و بی بهره نمایند از
 نفقدهای که دولت قهرآباید نسبت به مستخدمین
 بکند
 این است که مجبوریم زیرا نسبت به
 بعضی اشخاص نمی توانیم بر طبق قانون
 استخدام يك حقوق تقاعد یا وظیفه قرار
 بدهیم و اگر هم بشود يك چیز نا آملی میشود
 و از آن طرف هم دولت احساس میکند که
 این اشخاص یا ورتنه آنها استحقاق دارند
 که بآنها داده شود
 بنا بر این چاره نداریم جز این که
 بعنوان شهریه بآنها حقوق بدهیم و عنوان
 شهریه هم نباید جز ورتنه آنها بیاید
 انشاء الله تعالی چند سالی که قانون استخدام
 اجرا شد و بر طبق آن اعضاء ادارات دولت
 استخدام شدند تمام این محظورات رفع
 خواهد شد و شهریه هم پیش نهاد نخواهیم
 کرد
 جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی
 است
 رئیس - رأی گرفته می شود به ماده
 اول بطوری که پهرش رسید به ضمیمه
 اضافه آنیکه پیش نهاد شد آقایانیکه موافقت قیام
 فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد در خبر راجع به
 وراثت مرحوم حاج علی بابا يك ماده دوم
 هست که باید به آن ماده جدا جدا رأی
 بگیریم قرائت می شود
 (شرح آتی قرائت شد)
 ماده اول - مجلس شورای ملی به
 وزارت مالیه اجازه میدهد زاریان صد بیست و
 چهار تومان و سه قران مستمری ورتنه مرحوم
 حاجی علی بابای تاجر تبریزی را بنحو
 ذیل
 اولاد آقا عبدالرحیم و اهلش حاجی

علی بابا - حاجی میرزا احمد منشی ۵۵۵۲
 قران
 آقا میرزا محمود دروچه ورتنه اش
 ۵۵۲
 فاطمه خانم صبیبه ۵۰۰ - اولاد آقای
 آقا کاظم پسر حاجی علی بابا میرزا حسین -
 علی ۷۵۰
 میرزا نصر الله - ۷۵۰ - قران
 اولاد آقا هاشم پسر حاجی عبدالکریم
 آقا علی اکبر ۶۳ - آقا محمد علی ۶۳ قران
 آقا اسمعیل ۶۳ قران - آقا ابراهیم ۶۳
 قران حاج بالا ۶۳ قران
 سلطنت خانم ۳۱ قران فاطمه خانم
 صبیبه حاج عبدالکریم ۳۰ قران
 خانم جان خانم والد آقا تقی ولد
 حاج عبدالکریم ۱۶۰ قران
 اولاد آقا مهدی ورتنه او پسر دیگر
 حاج علی بابا
 آقا مصطفی ۳۷۱ قران میرزا عبد -
 الحسین ۳۷۱ قران
 طوبی خانم ۱۸۷ قران - ایران خانم
 ۱۸۸ قران عبدالله خان ۳۷۱ قران
 نوازه دختری حاجی علی بابا - میرزا
 محمد خان و میرزا عبدالباقی ۱۰۰ قران
 صدیقه خانم صبیبه ۵۰۰ قران
 جمع کل ۱۵۲۴۳ قران
 در دفاتر مستترینات از قرار تومانی
 یکتومان به ثبت و پرداخت نموده و قانون
 وظایف را در مورد مستمری هر يك از
 وراثت مزبوره شامل نماید
 ماده دوم - قانون ۲۲ میزان ۱۳۰۴
 ملغی است
 رئیس - آقای آقا میرزا شهاب
 (اجازه)
 آقا میرزا شهاب - در بیست و دوم
 میزان ۱۳۰۳ این مبلغ در مجلس شورای
 ملی تصویب شد که ورتنه مرحوم حاج علی
 بابا داده شود بدون اینکه مشمول قانون
 وظایف باشد و حالا برای اینکه مشمول
 قانون وظایف بشوند این پیشنهاد از طرف
 دولت آمده است به نفع دولت هم هست و
 برای اینکه این ماده اول با ماده بیست و
 دوم میزان مساس نکند از این جهت اورا
 لغو میکنم که مشمول این ماده باشد
 رئیس - مخالفی ندارد؟ آقای
 شیروانی
 (اجازه)
 شیروانی - چون جزو این لایحه می آید
 باید اضافه شود نسبت به ورتنه حاج علی
 بابا
 رئیس - آقای مغرب این اصلاح را قبول
 میکنید؟
 مغرب - بلی
 رئیس - رأی گرفته میشود باین ماده
 آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد - ماده دوم خبر

صکب بیون ماده سوم می شود قرائت
 می شود
 (شرح سابق خوانده شد)
 رئیس - بنده تصور میکنم این ماده
 ماده دوم باید بشود و ماده سابق ماده
 سوم
 بعضی از نمایندگان - صحیح است
 رئیس - رأی گرفته می شود باورقه
 آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اغلب برخواستند)
 رئیس - تصویب شد - شور در کلیات
 است مخالفی ندارد؟
 (گفته شد - خیر)
 رئیس - رأی گرفته می شود باورقه
 (اغلب آراء بعمل آمد)
 رئیس - اخذ آراء تمام شد
 (استخراج آراء بعمل آمده نتیجه
 اینطور حاصل شد)
 ورتنه سفید علامت قبول ۷۴ ورتنه
 ورتنه کیود ۱
 رئیس - عده حضار ۹۳
 به اکثریت ۷۳ رأی تصویب شد
 آقایان موافقین - آقا سید کاظم خان
 اتحاد - میرزا جواد خان امامی خوئی -
 آقا سید علاءالدین بهبانی - میرزا مهدی
 خان زاهدی - دکتر حسین خان بهرامی -
 میرزا یدالله خان - میرزا احمد خان
 شریعت زاده - میرزا آقاخان دیوان بیگی -
 محمد تقی خان اسعد - حاج میرزا احمد
 خان اتابکی - یحیی خان زنگنه - فتح الله
 میرزا هرمزی - میرزا ابراهیم خان سهراب
 زاده - آقا میرزا سید احمد احتشام -
 حبیب الله خان شادلو - میرزا احمد خان
 مظلمی - سیف الله خان اسکندری - ارباب
 کیخسرو شاهرخ - سهراب خان ساکتیان -
 میرزا احمد خان اشکر - ناصر اندامانی -
 میرزا رضاخان حکمت - آقا سید ابوالفتح
 آقا سید حسن اجاق - میرزا حسین خان
 علائی - کی استوان - محمد هاشم میرزا
 اسر - محمد ولی میرزا فیروز - آقا شیخ
 جلال الدین - آقا سید کاظم یزدی - سلطان
 ابراهیم خان انجمی - آقا میرزا شهاب
 الدین - آقا میرزا محمد نجاش - آقا میرزا
 سید حسن کاشانی - هایم - آقا رضانجند -
 میرزا عبدالعزیز صدر - آقا میرزا محمد
 تقی ذوالقدر - میرزا محمد حسین صدرائی
 علی خان اعظمی - میرزا عبدالله خان معتمد
 میرزا عبدالله باسائی - آقا سید محمد علی
 شوشتری - آقا سید مهدی علی میرزائی -
 میرزا عبدالعزیز مفتی - محمد ولی خان
 اسدی - حاج شیخ عبدالرحمن صالحی -
 سلیم ایزدی - میرزا محمود خان وحید
 آقا رضا مهدوی - حاج آقا رضا رفیع -
 حاج میرزا علی رضائی - آقا سید محمد
 باقر دست قیب - امیر حسین خاق بختیاری
 دکتر محمد خان مصدق - آقا میرزا سید
 حسن خان زحیم - دکتر ضیائی - شیخ الاسلام

ملایری - آقا سید ابراهیم ضیاء - دکتر
 آقایان - ابوالحسن بیرنیا - میرزا حسین
 خان اسفندیاری - آقا میرزا آقا خان
 عصر انقلاب - میرزا یوسف خان قائم مقام -
 میرزا زین العابدین رهنما - آقا سید حسن
 مدرس
 حاج سید عبدالعلی طباطبائی دیبا - میرزا
 علی خان خطیبی - آقا میرزا هاشم آشتیانی
 آقا سید مصطفی بهبانی - سلیمان میرزا
 حیدرقلی میرزا حشمتی -
 (۷۳ نفر)
 ۱ مخالف - آقا شیخ محمد علی الوثنی
 غایب
 کفیل وزارت خارجه - يك لایحه است
 راجع به مستخدمین منتظر خدمت وزارت
 امور خارجه ناچه اندازه مستحق و پیریشان
 هستند و حقیقتا حالت آنها زیاد از اندازه
 رقت انگیز است و امیدوارم با قید فوریت
 تصویب فرمایند
 رئیس - لایحه اش پهرش مجلس میرسد
 يك شور بیشتر ندارد تقاضای فوریت راجع
 بقوریت ثانوی است
 (اینطور خوانده شد)
 ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه
 داده میشود از صرفه جوئی های حاصله از
 اعتبار حقوق انتظار خدمت بمنظورین خدمت
 وزارت امور خارجه که از میزان صدی پنج
 علاوه باشند تمام یا مقداری از حقوق انتظار
 خدمت آنها را موقتاً بپردازد مشروط بر
 اینکه بمنظورین خدمت مزبوره از جهت
 قدمت خدمت و از لحاظ استطاعت مالی
 استحقاق اخذ حقوق مزبوره را داشته
 باشند
 رئیس - راجع به فوریت مخالفی
 هست؟ آقای آقا سید یعقوب
 (اجازه)
 آقا سید یعقوب - بنده موافقم لیکن
 يك شرطی اینجا نوشته شده است که بنده
 این شرط را نمی بینم
 نوشته شده است که تصدیق به نا
 دارائی آنها بکند بنده عرض میکنم مناط
 در استحقاق این است که این شخص در
 وزارت خارجه مستخدم بوده است و چون
 خدمت کرده است مستحق گرفتن این حق
 میشود دیگر فقیر باشد بنده این عقیده را
 ندارم
 يك مستخدمی خدمت کرده است و
 مدتی زحمت کشیده است و حالا متقاعد شده
 است اگر هم چیز دار باشد به عقیده بنده
 باید حقوق حق او داده شود
 ما بعنوان خدمت کردن باو حقوق
 میدهم نه بعنوان فقر
 وزیر مالیه عرض کنم این قسمتی که
 آقای آقا سید یعقوب اظهار کردند درست
 توجه به مفاد ماده نفرمودند چون قانون
 استخدام همین کرده است که تا صد پنج
 مستخدمین را باید حقوق انتظار خدمت

بشدند و وزارت خارجه چون از سابق سالها اداره میشده است و اشخاصی که از سابق در آنجا خدمت کردند بیشتر از صد پنج میباشد که قانون معین کرده است و وزارت مالیه هم مطابق قانون نمیتواند بیشتر از صد پنج حقوق بدهد به اینجهت عجزاً برای اینکه يك عده متلاکله شاید از حد زندگانی در سختی و عسرت هستند این مادراً پیشنهاد کردیم که مجلس اجازه بدهد که از صرفه جوئی حقوق خود منتظرین خدمت به اشخاصی که در وزارت خارجه خدمت کرده اند حقوقی داده شود و البته وقتی بخواهیم این حقوق را بدهیم باید این شرط را بکنیم که از حیث دارائی و از حیث خدمت نباید مستحق باشند

رئیس - رأی گرفته میشود به فوریت این لایحه . آقایانی که موافقت قیام فرمایند .

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . آقای ارباب کیخسرو

(اجازه)

ارباب کیخسرو - موافقم

رئیس - آقای طهرانی

(اجازه)

طهرانی - موافقم

رئیس - آقای شوشتری

(اجازه)

شوشتری - موافقم

رئیس - آقای کازرونی

(اجازه)

کازرونی - بنده اصول مخالف نیستم لیکن خواستم عرض کنم که خیلی باید متوجه بود که این قسمت از قانون استخدام رخنه برداشته فردا از سایر وزارتخانهها هم در تحت همین عنوان لایحه تقدیم خواهد شد . همینقدر خواستم این تذکر را بدهم موافق هم هستم

وزیر فوائد عامه - آقا مخالف نبودند فقط گفتند قانون استخدام رخنه بر میبارد اصلاً قانون که وضع شد در ضمن عمل اگر نوقسی داشت باید رفع شود شاید يك اصلاحات دیگری هم لازم باشد سکه از سایر وزارتخانهها بیآورند . مانعی ندارد .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - مقصود از صرفه جوئی صرفه جوئی کدام سال است

وزیر مالیه - صرفه جوئی ۱۳۰۴ یعنی صرفه جوئی داریم اضافه بر حقوقی که به منتظرین خدمت وزارت خارجه میدهم آنها خواسته ایم باین اشخاص بدهیم

رئیس - پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب .

بنده پیش نهادی کنم نوشته شود

ارصه جوئی ۱۳۰۴ و نیز در آخر نوشته شود بابت ۱۳۰۴

وزیر مالیه - بنده قبول می کنم

رئیس - تبصره ای است از طرف آقای شیروانی پیش نهاد شده است قرائت میشود .

(شرح ذیل خوانده شد)

تبصره ذیل پیش نهاد می شود - صرفه جوئی وزارت داخله و وزارت معارف از ماده فوق مستثنی است

شیروانی - عرض میکنم مستخدمین وزارت خانهها در پیش بنده تماماً يك مقام را دارند آقایان گوید درست وقت نفرموده اند از صرفه جوئی تمام وزارتخانهها در ۱۳۰۴ برداشته می شود و بيك وزارتخانه مخصوص داده میشود .

این را بنده مخالفاً مگر این که خود آقای وزیر داخله و آقای کفیل معارف اینها توضیح بدهند که معنی منتظرین خدمت آنها هیچ لطمه وارد نمی آید آن وقت بنده هم موافقم

وزیر مالیه بنده الان برای همین اشکال این توضیح را دادم تصور می کنم آقای شیروانی درست توجه فرمودند عرض کردم صد و دو پنج هزار تومان اعتبار وزارت مالیه دارد برای حقوق منتظرین خدمت که بر طبق قانون استخدام صد پنج وزارتخانهها باید بدهد و بعد از پرداخت صد پنج حقوق منتظرین خدمت وزارت خانهها يك مبلغی از صد و دو پنج هزار تومان اضافه می آید آن مبلغ اضافی را پیش نهاد کرده ایم که مستخدمین وزارت خارجه بپردازند بر طبق صد پنج وزارتخانهها نیست .

وزیر داخله عرض کنم بنده میخواهم رفع نگرانی آقای شیروانی را بکنم و بعد گمان میکنم خودشان استرداد کنند .

منظور وزارت مالیه و لایحه این نیست که اگر در خود وزارتخانهها از صد پنج صرفه جوئی شود آنرا به وزارت خارجه بدهند .

مقصود این است که بعد از پرداخت صد پنج وزارتخانهها اگر چیزی زیاد آمد که باید بخران عمومی مملکت وارد شود و آنرا بوزارت خارجه بدهند

شیروانی - اگر بخران دولت بر می گرده بنده مستردم میکنم

رئیس - ماده واحد قرائت میشود و در می گیری

(شرح ذیل خوانده شد)

ماده واحد - بوزارت مالیه اجازه داده میشود از صرفه جوئیهای حاصله ۱۳۰۴ از اعتبار حقوق انتظار خدمت منتظرین خدمت وزارت امور خارجه که از میزان صدی پنج هلاله باشند تمام یا مقداری از حقوق انتظار خدمت آنها موقتاً بابت ۱۳۰۴ بپردازد مشروط بر

این که منتظرین خدمت مزبور از حیث قدمت خدمت و از لحاظ استطاعت مالی استحقاق اخذ حقوق مزبوره را داشته باشند

(اخذ آراء بعمل آمد)

رئیس - اخذ آراء تمام شد

(استخراج آراء بعمل آمده شد و نه ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر ۸۲ به اکثریت ۶۹ رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان - آقایان آقا سید کاظم خان اتحاد . میرزا جواد خان امامی خوئی . سید علاء الدین بهبهانی . میرزا مهدی خان زاهدی . دکتر حسین خان بهرامی . میرزا ابوالفتح خان . میرزا احمد خان شریعت زاده .

میرزا آقاخان دیوانبیک . محمد تقی . خان اسعد . حاج میرزا احمد خان اتابکی . بعضی زنگنه . فتح الله میرزا هرمزی . میرزا ابراهیم خان سهراب زاده . میرزا احمد احتشام حبیب الله خان شاداد . میرزا احمد خان معظمی .

سید الله خان اسکندری . ارباب - کیخسرو شاهرخ . سهراب خان ساکنیان . میرزا احمد خان اختر . ناصر دامانی . میرزا رضا خان حکمت . سید ابوالفتح . آقا سید حسن اجاق . میرزا حسین خان علائی . کی - استوان . محمد هاشم میرزا انسر . آقا شیخ جلال الدین . آقا سید کاظم یزدی . سلطان . ابراهیم خان افخمی . آقا میرزا شهاب الدین . آقا میرزا احمد نجات . آقا میرزا سید حسن کاشانی .

هایم . آقا رضا محمد . میرزا عبدالحمید صدر آقا میرزا محمد علی ذوالقدر . میرزا محمد حسین صدرائی . علی خان اعظمی . میرزا عبداللّه خان مستعد . آقا میرزا عبدالله یاسانی . آقا سید محمد علی شوشتری . آقا سید عبدالعلی میرزائی .

میرزا عبدالعزیز مفتی . محمد ولیخان اسدی . سلیم . ایزدی . میرزا محمد خان وحید . حاج شیخ عبدالرحمن صالحی . آقای محمد رضا مهدوی حاج آقا رضا رفیع . آقا سید محمد باقر دست غیب .

حاج میرزا علی رضا اقمی . امیر حسین خان بختیاری . دکتر محمد خان صدوق . آقا میرزا حسین خان زهم . حاج سید عبدالعلی . طباطبائی دیبا . دکتر ضیائی . شیخ الاسلام ملایری . آقا سید ابراهیم ضیاء . میرزا علیخان خطیبی . دکتر آقایان . ابوالحسن دیبا . میرزا حسین خان اسفندیاری . آقا میرزاخان عصر انقلاب . میرزا یوسف خان قائم مقام . میرزا زین العابدین رهنما . آقا سید حسن مدرس . میرزا هاشم آشتیانی . آقا سید مصطفی بهبهانی

رئیس - آقایان موافقت جلسه را ختم کنیم ؟ جلسه سه ساعت و نیم بعد از ظهر دستور

هم بود چه مملکتی در این موقع (یکساعت بعد از ظهر) جلسه تعطیل و پس از دو ساعت و ربع مجدداً تشکیل گردید

رئیس الوزراء - يك لایحه یعنی يك ماده واحد تقدیم مجلس شورای ملی می شود و تمنای تصویب آنرا هم بقدری می نمایم یعنی تقاضا می شود قی الامور وارد نما کرده آن بشویم .

خاطر محترم آقایانرا مستحضرمی کنم که این تقاضائیکه می کنم در واقع تقاضای فوریت نیست بلکه يك صورت ظاهر است .

بطوری که خاطر آقایان مسبوق است چند فقره کثرت استخدام مستخدمین خارجی داریم چه آنها تیکه سابقاً بود و حالا تجدید می شوند چه نسبت بدوسه نفر که اخیراً استخدام می شوند لازم است تکلیف آن معین شود و این کثرت ها هم کسب و بونهای مربوطه مجلس رفته است و در آن جا مطالعات لازمه خواهد بود و راپورت داده اند و راپورت آنها هم توزیع شده و خاطر آقایان هم مستحض شده و حالا اگر بخواهیم بطور معمول يك يکی تحت شورد در آوریم خیلی بی اولی الامر انجامد و امروز که روز آخر مجلس است فرصت نخواهد بود این لواج را بگذرانیم در صورتیکه بعضی از آنها نهایت ضرورت و لزوم دارد .

اینست که همه آنها را در تحت يك ماده در آورده ایم و استدعا دارم آقایان موافقت فرمایند و تصویب فرمایند .

زیرا این ترتیب برای دولت هم خیار سهل خواهد بود

رئیس - لایحه تقدیمی قرائت شود .

(شرح ذیل خوانده شد)

خاطر نمایندگان محترم مستحض است که هیئت دولت بر حسب فوریتی که احساس کرده است استخدام چند مستخدمین خارجی جدید و تجدید استخدام بعضی از مستخدمین سابق را به مجلس شورای ملی پیش نهاد کرده است اولیچ دولت راجع با استخدام آنها در کمیسیونها و مروره مورد مطالعه واقع شده و راپورت آنها هم طبع و توزیع شده است . لیکن وقت مجلس تنگ و مضیق است و انجام این استخدامها هم ضرورت و فوریت دارد . بنابراین ماده واحد ذیل تنظیم و با قیام فوریت تقدیم می نمایم .

ماده واحد - مجلس شورای ملی بدو اجازه میدهد که اشخاص مفصله ذیل موافق راپورت های کمیسیونهای مربوطه استخفا نماید .

۱ - مسیو شولس موافق راپورت کمیسیون بودجه قدیم نمره ۱۲۲

۲ - مسیو کراندل موافق راپورت کمیسیون بودجه قدیم نمره ۱۴۰

۳ - مسیو ژرژ پیر تود موافق راپورت کمیسیون بودجه قدیم نمره ۱۳۹

۴ - دو کتیر پیرشیر موافق راپورت کمیسیون بودجه قدیم نمره ۱۳۵

۵ - مسیو اندر هس موافق راپورت کمیسیون قدیم نمره ۴

۶ - مسیو ژارمار موافق راپورت کمیسیون بودجه جدید نمره ۱۵

۷ - مسیو بولی رسکی موافق راپورت اخیر کمیسیون معارف مورخه اول بهمن و کمیسیون بودجه جدید نمره ۸۰

رئیس فوریت ماده اول مطرح است . آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هیئت دولت و مجلس را توجه می دهم که اولاً وبالذات تکلیف مجلس شورای ملی نظر کردن در بودجه مملکتی است و همانطور که مقام ریاست در رور تذکره دادند ما نمی توانیم اذرت مجلس بیرون برویم مگر اینکه بودجه مجلس را تصویب کرده باشیم .

بنده تعجب می کنم از آقای رئیس - الوزراء که یکی از قانون دانهای مملکت هستند و همیشه سعی شان این بوده است که ناظر جریان قانون باشند چه طور در این موقع بودجه را موخر بدارند .

ما باید بودجه را مقدم بر همه چیز بدانیم و حاضرین ما تصویب کنیم . اینکارها را معین کنیم .

ما موظفیم بودجه مملکتی را بگذرانیم امروز نصف مملکت مجلس خانه پیدا کند و بودجه مملکتی همینطور تا مجلس جدید بلا تکلیف بماند

از این جهت بنده عقیده دارم اول قبل از همه چیز ما بودجه را بگذرانیم آنوقت من قسم میخورم که بعضی عباس تاصبی هم شده حاضریم بنشینیم و این لواج را بگذرانیم . از اینجهت بنده بودجه را مقدم می دانم .

رئیس الوزراء - بنده تصدیق دارم که بودجه مملکتی مقدم بر همه چیز است ولی تفاوت معامله فقط ده دقیقه است و اینهم اهمیتی ندارد . همینقدر که تقاضای فوریت را تصویب فرمایید آنوقت مملکت مروره مورد مطالعه واقع شده و راپورت آنها هم طبع و توزیع شده است .

رئیس آقای رهنما (اجازه)

رهنما - بنده موافق و همانطور که آقای رئیس الوزراء فرمودند لایحه کثرت ها اکثر در کمیسیون تصویب و مورد مطالعه شده است و برای این که برای دولت مشکلاتی تولید نکند ضروری ندارد اول آقایان به فوریت آن رای بدهند بعد بودجه را مطرح کنند

رئیس - رأی گرفته می شود بقوریت این ماده واحد شورد در خود مجلس آقایانی

که تصویب میکنند قیام فرمایند (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . حالا میفرمایید این لایحه بعد از بودجه مملکتی مطرح شود .

بعضی از نمایندگان - صحیح است وزیر عدلیه - يك ماده واحد بود راجع باده ۴۲ قانون استخدام که چند روز قبل تقدیم مجلس شد شور اول آنرا هم تصویب فرمودند سه دقیقه هم بیشتر وقت لازم ندارد

استدعا میکنم آقایان موافقت فرمایند و این ماده را مطرح کنند و زودتر بگذرانند کاری هم ندارد

رئیس - مخالفی ندارد ؟ (بعضی گفتند خیر)

اعتراف ملتفت نشدیم

رئیس - میخواستیم درست توجه فرمایید نامتقت شویم . حالا قرائت میشود درست توجه فرمایید . راپورت کمیسیون تجدید نظر در قانون استخدام کشوری قرائت میشود .

(شرح ذیل خوانده شد)

کمیسیون تجدید نظر در قانون استخدام کشوری لایحه نمره ۵۰۰ و ۴۷۱ و ۲ مورخه اول همین ماه دولت پیشنهادی وزارت عدلیه را در جلسه چهل و دوم تحت شورد در آورده و ماده واحد آنرا عیناً تصویب و اینک خبر آن تقدیم میگردد

ماده واحد - مفاد ماده ۴۲ - قانون استخدام کشوری نسبت بقانون استخدام حکام معاکم و صاحب منصبان یار که نیز باید رعایت شود

رئیس - آقای آقا شیخ جلال (اجازه)

آقا شیخ جلال - موافقم

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - موافقم

رئیس - آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - قضاوت را هیچوقت نمیشود مثل سایر اجزای ادارات معاکم کرد حتی قانون معاکم در ممالک متجدنه علیحدّه وضع میشود و بنده معتقدم لافاقل در این ماده اینطور بشویند (پس از تصویب شورای عالی اداری عدلیه) که اغلب بعضی از اعضاء تمیز هم در آنجا باشند چون آنها مطلعند و از اوضاع قانون خوب مستحضند

از اینجهت پیش نهاد می کنم نوشته شود (پس از تصویب شورای عالی عدلیه)

وزیر عدلیه - اولاً برای اطلاع خاطر آقایان عرض می کنم اینکه در این راپورت نوشته شده (نظامنامه) همانوقت که این لایحه پیشنهاد و تقدیم مجلس شورای ملی

میشد این نظامنامه در مشاوره عالی وزارت عدلیه با حضور آقای حاج سید نصر الله آقا میرزا سید محمد قمی . آقای صدرا اشرف . رئیس اداره امور . رئیس اداره ثبت اسناد با حضور بنده و مسیو پولن مستشار عدلیه نوشته شد .

اما اینکه فرمودند قضا را نمیشود معاکم کرد مخصوصاً ما این را برای قضات میخواهیم الان بطور مثل عرض می کنم .

مطابق قانون قاضی مکلف است وقتیکه معاکم تمام شد حکم را فوراً و الا در ظرف يك مدت معین مثلاً پنج روز بدهد خوب اگر غیر از این بشود قاضی پنج ماه شش ماه طول بدهد و پس از ختم معاکم حکم ندهد آنوقت چه مجازاتی خواهد داشت آیا این مسئله مجازات لازم ندارد پس اجراء قانون این چیز ها را لازم دارد و خیلی خوب هم هست

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - رأی می گیریم باین ماده واحد آقایانیکه موافقت فرمایند (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

معاون وزارت امور خارجه - يك ماده واحد تقدیم مجلس شورای ملی شده بود راجع بقانون استخدام مستخدمین معالی سفارتخانه در خارجه و این يك امر فوری است و اگر امروز این کار بگذرد در تمام سفارتخانه ها و قنصل موق خواهد ماند زیرا مطابق قانون استخدام نمی توانند مستخدم داشته باشند

بعضی از نمایندگان - بودجه مقدم است .

رئیس - آقایان باید بفرمایند که این چیزها که تقاضا میکنند جز دستور شود و لایحه حاضر نیست فعلاً بودجه مملکت مطرح است شورد در کلیات لایحه است آقای تقی زاده (اجازه)

تقی زاده - جای تاسف است که بودجه عمومی مملکت که شاید قسمت اعظم مذاکرات مملکت چه راجع بسیاست داخلی چه راجع بسیاست خارجی و عدلیه و غیره در موقع مطرح شدن بودجه بعمل می آید و بزرگترین و عالی ترین حق مجلس شورای ملی امان نظر در بودجه است و مجلس حق خودش را از طریق تصویب یار بودجه مملکت میتواند بعمل آورد متأسفانه خیلی تأخیر شده است و فرصت زیادی برای مذاکره در آن باقی نیست .

از این جهت بنده سعی می کنم بقدر مقدور ملاحظاتی که دارم بطور اختصار عرض کنم .

در ممالک دیگر نظریات درسیاست

عمومی مملکت از داخله و خارجه در موقع مطرح شدن بودجه اظهار میشود و تمام امور مملکتی از جزئی و کلی در این موقع مطرح می شود - از این جهت بنده نظریات و ملاحظاتم را بطور خلاصه به عرض میرسانم .

اولاً کمال امتنان را دارم از اینکه مالیه مملکت ما را بانتظام رفته و بودجه تنظیم پیدا کرده و بطور کلی صورت تعادلی بخود گرفته است - از این بابت لازم است اظهار خوشوقتی کنم . بنده بطور کلی مخالف با بودجه نیستم . باینکه بعضی نظریاتی راجع به تقسیم عایدات مملکت دارم که لازم است گفته شود و نه تنها این نظریات حالا مراعات نشده بلکه از اول مشروطیت هم رعایت نشده

ما اسماً يك عادت داریم و آن این است که هر امریکه در مجلس شورای ملی پیش می آید میگوئیم مفید است و آنرا خیلی خوب نقلی می کنیم - البته تمام مطالب خوب است بنده می بینم هر چیزیکه مطرح میشود . مثلاً کدر موضوعات مختلف میشود همه را میگوئیم خوب است و باید بگذرد و شاید اگر آن پیشنهاد دومی هم اول میشد به آنهم رأی میدادند این نظر اساساً خوب است .

زیرا نشان میدهد که مجلس متوجه اصلاحات هست از این جهت است که هر پیشنهادی که میشود میگوئیم صحیح و خوب است ولی بزرگترین عدل سیاسی ملت و نمایندگان در تأخیر و تقدیم و اهمیت مطلب است البته تمام مطالب مهم و مفید است .

ولی فرض فرمایند در این مملکت تمام اصلاحاتی که دل ما می خواهد بعمل آید آنوقت يك کسی تمام این اصلاحاتی که موضوع از روی ماست جمع بزند و به بیند آیا خرج تمام اینها چه قدر است ؟

بنده تصور می کنم شاید مخارج آنها بالغ بر ششصد و هفتصد میلیون و بالاخره شاید بيك ملیارد تومان بالغ شود .

ولی در مقابل تمام این اصلاحات مفید که ما میخواهیم بعمل آوریم فقط ۲۵ میلیون تومان پول داریم . الحاح حرف در این است که این ۲۵ میلیون تومان را باید بصرف چند قلم مطلب مهمی که از لحاظ الاقدم فالاقدم و الاهم فالاهم ضرورت دارد برسانیم اگر باز پول زیاد آوریم خرج آن چند قلمی که پشت سر آن نوشته شده برسانیم . همین طور تا آخر .

حالا يك کسی می گوید مگر آنها بد است ؟ مثلاً بد است که مادر در پاچه بختگان

کشتی بیندازیم؟ نه هیچ کسی نمی گوید به خدمت و البته همه موافقند ولی بنده عرض می کنم که از این مهمتر هم چیزهایی می باشد عرض می کنم که مایه مملکت منظم و در بود و به تحصیل حاصل شده ولی با این حال ما باید باین نکته توجه داشته باشیم که هرگز مملکت بول در کمال عهالت گرفته شود بطوری که هیچ حیف و میل نشود و از یک عده از مردم بگیرند و بیکمده دیگر بدهند ما نمی توانیم اسم این را انظمام مایه و تعدیل بودجه بگذاریم این مسئله که این بول حیف و میل نمی شود (فی حد ذاته یک کار خوبی است ولی باید دید چه فایده برای مملکت دارد.

فرض بفرمایند ۵۰ میلیون تومان از رعایای این مملکت با کمال دقت جمع آوری کردیم و با کمال دقت هم خرج کردیم یعنی یک مشت پول از یک عده مردمی گرفتیم و بیک عده دیگری دادیم تازه نتیجه این بوده است که یک مشت پول از یک عده مردم بدبخت کارکن بیکار می دهند.

این عقیده بنده کار خوبی نیست بنده عقیده ام این است در بودجه باید اساس امور مطرح و منظور شود و عقیده بنده اگر ما در مملکت یک امنیت محکمی داشته باشیم (چنانچه الامدالله حالا هم داریم و از این باب خیلی شاگردیم) با ما این منظمی داشته باشیم این نجات یافتن مملکت را یعنی آن ایادی که باید مقصود ما باشد و در آتیه نجات پیدا کنیم آن رضامندان نمی گویند علت موجوده اینقدر مهم نیست که علت معینه مهمتر است.

عقیده بنده مهمتری که برای این مجلس پنجم و ششم انشاءالله لازم است و در سرنوشت او احاله شده است محکم کردن استقلال مملکت است زیرا یک فرصت تاریخی استثنائی بعد از صد سال بلکه دو صد سال (از زمان نادرشاه تا امروز) که هیچ کسی هم جز خاندانی دانسته طولانی چه قدر است برای ما پیدا شده و امیدواریم خیلی هم مطلوب باشد. این فرصت تاریخی بطور استثنائی برای ما پیدا شده ما باید این فرصت را در نهایت صرفه جوئی مقتم بشماریم و با امور مهمه بپردازیم قشون منظم ترقی اقتصادی نگرانی ما را در آتیه رفع نمیکند و به عقیده بنده تنها این سه چیز نیست که ما را در آتیه نجات خواهند داد.

بلکه چیزی که نگرانی آتیه ما را مرتفع می کند و استفاده کامل تاریخی برای ما فراهم میکند معارف است و نشر تعلیمات عمومی است در مملکت و بعمل آوردن عده کافی از مردمیکه بتوانند تعلیم بدهند و امور مملکت را اداره نمایند

از بومیان مملکت پس قبل از همه چیز تعلیم ابتدائی است و بعد تعلیم برای فنون عالیه بعد از آن تکثیر نفوس و دفع امراض است و پس از آن مسئله اقتصادیات و ثروت مملکت است ملاحظه بفرمایید ما میخواهیم راه آهن بسازیم.

بنده عرض میکنم من بک زمین بیاض دارم می خواهم بدهم بیک کسی عمارت بسازد - میگوید معمار دارید بفرستید؟ جواب میدهم خیر - خودتان بفرستید میگوید بنا چطور؟ میگویم خیر - بنامم ندارم او را هم خودتان بیایید - می گوید خوب بمن چندتا قلمه بفرستید - جواب میدهم او را هم زحمت بکشید و خودتان تهیه کنید و همینطور کچ و آجر و سنگ و سایر مصالحی که لازم دارد همه را خودتان تدارک کنید.

اگر بگوید پولش چه می شود جواب میدهم خود شما تهیه و حاضر کنید - آنوقت اسمش را میگذاریم که من مالک و صاحب این بنا هستم؟

حالا ملاحظه فرمایید - ما میخواهیم راه آهن بکشیم میخ و بیج های کوچک لو کو موئی هم اگر خراب شد ناچاریم از بیادیم و بیجش لو کو موئی همهندس همه چیز را باید از خارجه بیادیم آنوقت میگوئیم راه آهن را ما کشیدیم.

ما اذلا باید پانصد نفر از خودمان داشته باشیم که علم مهندسی را بدانند و همینطور علم استخراج معادن و ذوب کردن آهن را داشته باشیم لازم است عده را بخارجه بفرستیم تا در آنجا تحصیلات لازمه را بکنند و تا اینکارها بکنیم عرض می کنم بنیان استقلال ما آنطور که باید قایم و مستحکم باشد نخواهد بود ما باید همسایگان خود و همایات سایر ممالک بزرگ را سرمشق قرار بدهیم ملاحظه بفرمایید در ممالک مجاور و همسایه ما از لحاظ معارف خیلی از ما جلوترند.

در این چند ساله اخیر چه ترقیاتی کرده اند وقتی که در فرانسه از تعلیم و ترقی صحبت می شود می گویند انگلیس و آلمان که همسایگان ما هستند چنین و چنان است همسایگان ما از یک طرف عثمانی و از طرف دیگر روسیه است که در این سنوده اخیر از جهت معارف ترقیات فوق العاده و معیرالمقول کرده اند.

خوب است ما از آنها اقتباس کنیم حالا خواهیم فرمود پولش را از کجا باید آورده ما سعی می کنیم که هر چه پول بدست می آوریم بمصرف بیکمده بدبخت می رسانیم. روز بروز بار مملکت راستگین می کنیم.

استخدام و استخدام اشخاص یکی از بلا های بزرگ این مملکت است که اگر مجلس شورای ملی در دوره ششم بکفاری برای این مسئله نکند کار بجائی خواهد رسید که هر چه پول ما پیدا کنیم اگر فرضاً ۶۰ میلیون هم ما از دهافتین این مملکت پول بگیریم باید باهل طهران بدهیم و می کار برای اهل طهران و اشخاص تهیه کنیم.

بنده حالا میخواهم در جزئیات این بودجه وارد شوم که کدام زیاد یا کدام کم است ولی بنده میتوانم عرض کنم هزارتالم در این بودجه هست که زیاد است مندمی هستم که می شود تمام این هارا کسر کرد و صرف معارف بروجرد کرد که در دهات اشخاص سواد پیدا کنند و بتوانند بشوهران کاغذ بنویسند.

مثلا ما اگر حد اکثر حقوق را بامورین خودمان ندهیم چه خواهد شد؟ ممکن است یک میلیون دو میلیون از این طریق بمعارف بدهیم.

بنده حالا اگر حرف بزیم و بعضی چیزها را بگیریم شاید بعضی آقایان دلتنگ بشوند ولی حتی عقیده بنده این است که معارف خود مجلس شورای ملی هم زیاد است و میتوان از خود مجلس مقداری کم کرد و بمعارف داد ما میتوانیم از وظایف و شهربی ها و یا از بعضی وزارت خانه ها مثلا وزارت خارجه مقداری کسر کنیم و بمعارف اختصاص بدهیم.

این بودجه وزارت معارف است که من ملاحظه کرده ام و جمعا ۷۷۷ هزار تومان بودجه معارف کل مملکت است و مشمول مستخدمین خارجه معارف و معلمین مدارس عالی و چیز های دیگر هم هست.

یک قلم صد و پنجاه و هشت هزار تومان معارف اداری آن است یعنی صدی بیست و پنج ۲۱۶ هزار تومان از این مبلغ برای تعلیم مدارس عالی و متوسطه است - ۶۸ هزار تومان هم معارف متفرقه است که آقایان می دانند و در اوراق اخیر ملاحظه کرده اند همه این ها را که مستثنی کنیم آنوقت ملاحظه کنید چه قدر بمصرف مدارس و تعلیم ابتدائی می رسد؟

شاید بعضی آقایان بفرمایند که صدی نیم مالیات اخیراً از توجه وزارت مایه و مساعدت آقایان برای معارف تصویب شده بنده عرض می کنم نه تنها آن صدی نیم کافی نیست بلکه دو برابر آن هم کافی نیست.

حالا ممکن است آقایان بفرمایند معلم از کجا باید آورد؟ متأسفانه در همان صدی نیمی که مجلس در قانون میبزی برای معارف تصویب کرد طوری قرار داد که صدی نیم هرجائی بمصرف معارف خودش برسد و این آن نظر اساسی را تأمین

نمی کند در صورتیکه مهم ترین چیز برای ما تعلیم عمومی است.

ما باید قسمت عده را بدارالمعلمین اختصاص بدهیم و باید عده را بخارجه برای تحصیل معلمی بفرستیم و بالاخره بنده مطلب خودم را ختم میکنم و عرض می کنم عقیده بنده برخلاف آنچه که بعضی از وزرای معتمد در روز های آخر مجلس یاد آوری کردند این است که مجلس نباید به هیچ اضافه مالیاتی رای بدهد مگر اینکه محل او را تخصیص بدهد در درجه اول بمعارف و بعد بمعرفه و بعد بسایر معارف ولی در چند روز قبل که پیشنهاد شد برای معارف که صدی ه از رده تخصیص بمعارف و دفع آفات حیوانی میدا کند متأسفانه مجلس رای نداد و بنده باز لازم می دانم گفته شود که در این فرصت تاریخی که از ۲۰ سال قبیل باین طرف بطور استثنائی برای این مملکت پیش آمده و هیچکس هم غیر از خدائی داند چند سال دیگر ادامه خواهد داشت و طول خواهد کشید ما باید تمام قوای خود را صرف تعلیم

عمومی کنیم و شرط کردن برای دخول در ادارات را باید تحصیلات عالی بدهیم.

چیز دیگر هم که می خواستم عرض کنم این است که مادر موقع نوشتن قانون نباید از کلمات و اصطلاحات خارجی ها اقتباس کنیم و باید بفارسی باشد.

مثلا اینک می نویسند (صد هزار قران) این اصطلاح خارجی است ما باید تومان که معمولا واحد مملکت خودمان است بنویسیم و بقران نوشتن برخلاف زبان فارسی است.

مثلا یک بلژیکی ۲۰ سال قبل رفته است بشیرزوم را (باتمان) گفته حالا همین طور باتمان باقی مانده و اصطلاح شده و این معنی ندارد و باید همه چیز بزبان فارسی باشد.

رئیس الوزراء - پیش آمد امور بر حسب ظاهر اینطور پیش آمده است که بیایم اینجا دفاع کنیم و جواب بدهم به بیانات نماینده معتمد در صورتیکه این بیاناتیکه اظهار داشتند و تذکره دادند کاملاً عقاید خود بنده است.

یعنی اسامی معتقد بودم که دولت ایران اول باید قوه برای خودش تأسیس کند و بعد مایه خودش را منظم کند تا در آن واحد هر دو اینکار را بکند زیرا این دو امر لازم ملزوم یکدیگرند و نمیشود مقدم مؤخر دانست.

اول مسئله عسالت است بمعنای عسالت و بعد معارف حالا بعضی میگویند معارف مقدم است بر عدالت برای اینکه منافذات خوب تحصیل کرده نمانند - باشیامور عدالت سرو صورتی ندارد یا ممکن است بگویند تعادلی خوب نداشته باشیام اقتصادیات ماروبه بهبودی نخواهد رفت و وقتی اقتصادیات تکمیل نشده مایه دولت کافی برقع حوایج نخواهد بود و باید اقتصادیات توسعه پیدا کند در هر حال مسائل صحبت و گفتگو زیاد است.

ولی شخصاً بنده معتقدم که این دو سه چیز که آقای تقی زاده هم بهمین ها اشاره کردند بر سایر مسائل مقدم است در واقع بیانات ایشان باستی بیانات یک دولتی باشد که تازه بمجلس معرفی شده و میخواهد پروگرام خودش را بنویسد و این سه چیز را مقدمه سروگرام خودش قرار بدهد.

ولی ما از حالا تا هر وقت که عمر داشته باشیم منظور ما این خواهد بود که اقتصادیات و عدالت و معارف را تکمیل کنیم بنده گمان میکنم مقصود ایشان هم از این اظهارات این نبود که حالا نباید این بودجه را یاد اگر این رای داده نشود بودجه دیگری نمی توان بجای آن گذاشت و در نتیجه آنچه که هم موجود است مختل میشود بلکه غرضشان تذکر خواهد بود در هر حال بودجه را باید تصویب کرد زیرا یک چیز تازه نیست و متضمن مخارجی است که برای دولت پیش آمده است در این سنوده

آخره اگر یک توجهات بیشتری شده بود شاید امروزه ما یک بودجه بهتر از این داشتیم ولی برای امسال ممکن است بودجه را بزرگی که در نظر داریم برای بعد یعنی دوره ششم موکول کنیم و امید داریم مجلس ششم هم هر چه زودتر تشکیل شده و دولت با موافقت مجلس این کارها را بکند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

اخگر - کافی نیست.

رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - خیلی تعجب می کنم در بودجه مملکتی که بیش از همه چیز باید مورد توجه و امان نظر آقایان و کلاه باشد وقتی یک نفر موافق و یک نفر مخالف صحبت می کنند آقایان فوری میفرمایند مذاکرات کافی است.

کار بیاید حتی الامکان باید در بودجه مملکتی نظر داشته باشد و مخارجی که ممکن است تعدیل کند و بمعارف لازم تری برساند و مسئله معارف و صجبه و اقتصادیات در درجه اول اهمیت قرار داده و هر چه ممکن است از مخارج زیادی بکاهد و بمصرف این سه چیز برساند.

هر دو تا هم از اینک این دولت باشد یا دولت دیگر باید تدریجاً این کار را بکنند ولی البته یک مرتبه نمی شود این قبیل امور را اصلاح کرد بلکه تدریجاً باید سر و صورت داد.

بتدریج هواید مملکت باید زیاد شود و مخارج لازم تری برسانند و تا یک درجه هم بطرف این مقصود رفته ایم.

مثلا در قانون میبزی و لوابج دیگر از قبیل پوست بره و چیزهای دیگر که حالا درست بطاهر نیست یک قسمت از عایدات بمعارف تخصیص داده شد و البته باید سعی کرد در آتیه هر چه عایدی پیدا شود به مصرف این سه چیز هم که معارف و عدالت و اقتصادیات باشد برسانند و حتی الامکان بخرج دیگری نرسانند.

گرچه خیلی مشکل است که بمعارف دیگری نرسانیم ولی حتی الامکان سعی خواهد شد که اگر صد تا خرج معارف می کنیم یکی هم مثلا خرج وزارت داخله بکنیم خلاصه اینکه حالا چاره نیست

چرا اینکه فعلاً این بودجه را تصویب کنیم و این اصلاحات بزرگی که در نظر داریم برای بعد یعنی دوره ششم موکول کنیم و امید داریم مجلس ششم هم هر چه زودتر تشکیل شده و دولت با موافقت مجلس این کارها را بکند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

اخگر - کافی نیست.

در این موضوع بشود تا افلا برای آتیه نظر آقایان و کلاه و مجلس معلوم شود یک بودجه صحیحی تنظیم شود و به مجلس بیاید.

رئیس - رای گرفته می شود بکفایت مذاکرات آقایانی که مذاکرات را کافی می دانند قیام فرمایند (معدودی قیام کردند)

رئیس - تصویب نشد آقای رهنا (اجازه)

رهنا - در موضوع بودجه البته نمایندگان حق دارند نظریاتی که دارند در مجلس اظهار کنند و عقیده بنده موقعی بودجه مطرح میشود خود دولت هم نباید راضی باشد که زودتر بکفایت مذاکرات رای بدهند - باید مذاکرات بشود تا دولت بدانند طرز فکر و کلاه چیست؟ اساساً مجلس و مباحثه و آزادی مطبوعات و بالاخره تمام این مواردیکه امروزه در نتیجه تجربیات درست شده است تمام برای این مقصود است که افرادی که دور هم جمع می شوند و با یک روح ملایم و صاف نسبت با امور تعاطی نظر دارند بتوانند دوستانه نظریاتی که نسبت بجامعه و مملکت خودشان دارند اظهار کنند و آن راهی که صلاح و صرفه مملکتشان است اتخاذ کنند و جامعه و مملکت شان رو به ترقی و اعتلاء ببرند و بالاخره یک ملت شونده مثل سایر ممالک دنیا - اما وقتی که این فکر نبود یعنی مجلس بود ولی خود نبود مطبوعات بود ولی اظهار عقیده نبود اصلاً مشروطه و آزادی معنی نخواهد داشت.

بنا بر این در این قسمت باید مجال داد و اجازه داد که مذاکرات بشود و حقایق گفته می شود تا نظریات معلوم شود آنوقت فرضاً اگر حالا موقع عمل نباشد البته دولت عقاید و نظریات مجلس را برای مواقع دیگری که می خواهد بودجه را بمجلس بیارد ذخیره می کند در اینجا نماینده معتمد آقای تقی زاده اظهاراتی کردند و آقای رئیس الوزراء هم نظریات خودشان را فرمودند و نمایندگان را توجه دادند باینکه بالاخره این اصلاحات باید بشود.

ولای بنده در اینجا بطور کلی یک نظر اجمالی در بودجه دارم که بر سر می رسانم.

مثلا کسی که صد تومان در ماه عایدی دارد هشتاد تومان از این پول را به شوقس بدهد و بیست تومان دیگر را صرف مخارج ضروری و حوائج زندگانی کند.

خیر بلکه حوائج زندگانی را قطعاً مقدم تر در درجه اول میدانند - بکنفر آمریکائی در یکی از روزنامهها دیدم نوشته بود و عایدات خودش را به مخارج زندگانی تقسیم کرده بود - یکی از رفقا هم میگفت من وقتی که فلان قدر عایدی داشته باشم یک درشکه خواهم خرید والا نمی توانم.

یعنی مخارج باید متناسب با عایدی باشد بودجه مملکتی هم همین طور است و مثل بودجه و مخارج خانه است شاید وقتی که در بودجه مملکتی باید بشود از دقت راجح بجامعه و مملکت است.

در اینجا ما می بینیم بقول نماینده معتمد بیست و چهار یا بیست و پنج میلیون عایدات داریم آنوقت به راقام واحد درآمد نگاه می کنیم می بینیم چندان تناسب ندارد از هر جامعه همین طور است که یک وقتی گفته می شود فلان فکر خوب است ولی آن تامل و دقتی که باید در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت

می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت

می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت

می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت

می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت می گفتند معارف خوب است ولی یقین دارم که این دقتی که امروز در مسئله معارف شده آن روز نشده بود امروز گفته میشود خوب است در اثر یک تمایلات و دقت و تجارب و مقایسه با سایر ممالک در آن بشود نشده مثلا در اول مشروطیت

است مازاه آهن میخواهیم و وسایط نقلیه میخواهیم.

ماشین می خواهیم ولی تمام این وسایط که ما می خواهیم برای کوه البرز نیست بلکه برای این مردم و برای این مملکت و سکنه مملکت است اول وسایل آسایش عمومی باید فراهم شود این مسئله رعایت نشده است از این گذشته وقتی که بودجه وزارت خانه ها نگاه می کنیم می بینیم هر یک از وزارت خانه ها در حدود امکان بقدر خود کم و بیش مشغول يك کارهایی هستند که بحال مملکت مفید است مثلاً وزارت قواینداعه قدری بجوش و خروش آمده و یک حرکت هائی بغوش داده بافتل يك پروژه لایحه تهیه می کند ولی بنده حقیقتاً نمی دانم که وزارت خارجه چه می کند؟

از نقطه نظر مملکت و سیاست بین المللی چه زلی بازی می کند و نمایندگان ما در خارجه کدامین رایوزت های جامع را بوزارتخانه خودشان می دهند و چگونه وزارتخانه را از مجاری امور دنیا مطلع می کنند؟ بلکه يك وضعیت بکلی را کدی پیدا کرده است.

شاید وزارت خارجه دارای يك عناصر خوبی باشد ولی متأسفانه آن استفاده که منظور است و باید از وجود آنها بشود نمیشود.

مامی بینیم نمایندگان مالک خارجه که بمملکت ما می آیند درست از نظر اخلاق و روحیات و صفات ما مطلع می شوند و وضع زندگانی ما را می بینند.

صنعت و تجارت و کلیه امور مادر تحت مذاقه در می آورند. باین هم اکتفا نمی کنند و در داخله مملکت ما مسافرت میکنند و از بعضی نقاط عکس بر میدارند و بالاخره هزار کاری میکنند ولی نمایندگان ما که در خارجه هستند در يك اطاق طبقه درم و سوم بلکه چهارم زندگانی می کنند و هیچ کاری نمی کنند بدیهی است که سیاست بین المللی ما توسطه وزارت خارجه باید صورت گیرد چرا امروزه ما هیچ سیاست بین المللی نداریم چرا برای اینکه این ماشین خوب کار نمیکند تمام ماشین های ما بکار افتاده است وزارت جنگ تمام قسمتهای کار خودش را انجام داده سایر وزارتخانه ها هم بیک عملیاتی دست زده و مبادرت کرده اند.

ولی وزارت خارجه همینطورا کداست بنده نمی دانم نمایندگان ما بوزارتخانه خود رایوزت میدهند یا نه؟

اگر هم رایوزت میدهند بنده نمی دانم تا چه اندازه صحیح است و تا چه اندازه وجود این مأمورین برای مملکت مفید است

وقتی که مادر این بودجه نگاه میکنیم می بینیم هفتصد هزار تومان برای وزارت خارجه معین شد یا باید منتقدم شویم که

اصلاً نباید سفارتخانه داشته باشیم. یا وقتی که داریم طوری باید باشد که این سفارتخانه ها و مأمورین وظایف و تکالیفشان را بطور خوبی انجام دهند و باید طوری لایق باشند که بتوانند در سیاست بین المللی بنفع مملکت بازی کنند و اگر غیر از این باشد خوب است سفارتخانه نداشته باشیم فقط يك شازندافر بگذارید تا کارها را صورت دهد.

ولی اگر بودجه سفارتخانه میدهند باید آن سفارتخانه هم کار بکنند و وظایف خودش را انجام دهد و بالاخره يك وضعیت ایجاد بشود که از این حالت سکوت و خمودی و جمود بیرون آید و آن روابطه محکم و اساسی که هیچوقت دیده نشده ایجاد بشود بنده خیلی خوشوقت می شوم که این اطلاعاتی که بنده دارم از طرف آقای کفیل وزارت خارجه یا سایر آقایان وزراء تردید شود و بگویند سفارتخانه های ما اینطور نیست.

اصولاً بنده باید این را عرض کنم که اگر ما بخواهیم بودجه بتوسیبه باید برای حفظ حیات جامعه از لحاظ اقتصادیات و ضرورت برای مملکت بودجه را تدوین کنیم و همانطور که آقای رئیس الوزراء فرمودند قسمت های ضروری را باید تحت نظر و دقت آورد.

وقتیکه مامی بینیم مطبوعات فرانسه با اینکه نك خاك مملکت ما است و جمعیتی چند مقابل مملکت ما است داد می زنند و شکایت دارند! میگویند جمعیت مملکت ما کم است. این مسئله برای ما دوسه مقابل آنها خاك داریم و بیست کروچمه میت باید باب عبرت باشد که صد و بیست هزار تومان بودجه صحیح خودمان را قرار میدهم. این مسئله ما را بطرف انقراض و بدبختی میکشاند.

اول باید این مسئله را در نظر داشت که ایرانی باید زنده بماند و مزاجش صحیح و سالم باشد و طرز قضاوت و فکر و کارش صحیح باشد تا بتواند صحیحاً زندگانی کند والا اگر بنا شود مریض باشد نه دست و نه اضیاش کاری کند و نتیجه این می شود که تمام تناسل و توالدی هم که میشود خراب است.

حالا برویم بر سر اصل قضیه و طرز تشکیلات خودمان و سایر وزارتخانه های خودمان مخصوصاً وزارت خارجه که باید حیثیات ما را در مقابل خارجه حفظ کند. ما اگر امروز داخله خودمان یارم تنقیدات داشته باشیم چندان اهمیتی ندارد ولی وقتی که فلان نماینده ما در فلان پایتخت خارجه عمل خوب نکرد و رویه نامطبوعی اتخاذ کرد اسباب بدنامی همه مملکت است.

بنابرین بنده لازم می دانم که این نکات مهم را خدمت آقای رئیس الوزراء عرض کنم.

رئیس الوزراء - اولاً بنده میخواه عرض کنم که ما یعنی هیئت دولت هیچ فشاری ب مجلس شورای ملی و آقایان نمایندگان معترم نداریم که زودتر مذاکرات را کافی بدانند و این بودجه زود بگذرد فقط این مسئله را آقایان باید در نظر داشته باشیم که در عرض این مدت کمی که ما وقت داریم باید این کارهایی که داریم بگذرد زیرا غیر از مسئله بودجه دوسه فقره کار دیگر هم هست که بقیه دارم خود آقایان هم تصدیق خواهند داشت که باید بگذرد و نهایت لزوم را دارد.

اما بیانات آقای رهنما و تذکری که راجع بصحبه و معارف مملکت دارند لازم است عرض کنم که خود ما هم این مسئله را تصدیق داریم و منظور نظرو مطالب ما هم همین است.

ولی بر می گردم بیانات سابق خودم و عرض کردم اولاً تمام شعب های اداری این مملکت را باید اصلاح کرد منتهی بعضی را حالا و بعضی را بعد. بعضی را بیشتر و بعضی را کمتر. و بفرخور امکان قوه و استطاعت خودمان باید امروز اصلاح کنیم.

اینکه عرض میکنم در حدود امکان باید اصلاح کرد برای این است که مثلاً يك عنصر مهم ترقی مملکت همان صحبه است خوب صحبه اطباء حاذق لازم دارد. ما الان و در آن واحد که نمیتوانیم عده اطباء حاذق مملکت را ده برابر کنیم و البته این امر مربوط بتوسعه معارف می شود.

باید صبر کرد مدرسه طب توسعه پیدا کند. عده اطباء ما زیاد شود تا قهرآموز صحی هم توسعه پیدا کند و حالاً ما هر قدر بتوانیم باید از وجود اطباء خارجه و داخله که داریم استفاده کنیم و البته توسعه معارف و اصلاح همه وزارت خانه منظور نظر ما است.

اما در مسئله وزارت خارجه و نمایندگان ما در خارجه که شرحی اظهار فرمودند لازم است این نکته را به عرض برسانم.

اولاً نمایندگان ما در خارجه تماماً مصداق آن بیانی است که ایشان فرمودند نیستند. نمایندگان خوب هم داریم ولیکن نمیتوانیم منکر بشویم که تمام نمایندگان و مأمورین خارجه ما بوظیفه خودشان عمل نکرده اند.

ولی يك نکته را ضمناً باید در نظر داشته و آن اینست که مأمور وقتی خوب کاری کند که آمر از او کار خوب بخواهد و بنده

در این خصوص نمی خواهم زیاد طول بدهم زیرا هم تزیین وقت خواهد شد هم حمل بر زیاده خواهد شد.

ولی همین قدر عرض میکنم که رئیس مملکت فعلاً يك شخصی است بیش از همه چیز بمسئله روابط خارجی ما اهمیت میدهد و بیش از همه چیز باصلاح این امر علاقمند است.

امیدواریم عن قریب در این مسئله هم يك تفاوت های مخصوص و زیادی ظاهر شود حتی شاید ایشان امروز از این مسئله دلتنگ هم باشند از اینکه آنطوری که منظور نظرشان است انجام نیافته و عمل نشده ولی چون علاقمند هستند بقیه داشته باشند که انشاءالله کاملاً اصلاح خواهد شد.

و این نظر ما تا مائین میشود ولی باز عرض میکنم در حد امکان زیرا هر قدر شخص قوه داشته باشد و مقتدر باشد باز اقتدار او محدود می شود بحدود طبیعی و آن اندازه که دولت امروز اقتدار دارد البته سعی خواهد کرد که این منظور را انجام دهد.

يك نکته دیگری که میخواهم عرض کنم این است که در همین موضوع نمایندگان خارجه که آقای رهنما فرمودند همین مسئله يك نمونه بدست ما میدهد از اینکه نمی توانیم از تمام مخارجی که در مملکت داریم صرف نظر کنیم و اختصاص بدهیم بتوسعه و ترقی دو سه وزارتخانه و بسایر وزارتخانه ها چیزی ندهیم.

البته وزارت معارف و اقتصادیات و صحبه از همه چیز مهمتر است ولی در وزارت خارجه هم باید سعی و اهتمام کرد که يك اصلاحاتی بعمل آید ولی وقتی که موقع عمل می شود متأسفانه می بینیم به واسطه محدود بودن استطاعت مالی نمی توانیم آن طوریکه لازم است با اصلاحات بپردازیم.

عرض کردم مأمور خوب وقتی اداه و وظیفه میکند که آمر از او بخواهد یعنی بقدر کفایت آسایش را برای مأمورین فراهم کند.

این را هم باید در نظر داشته باشیم که دو سه سال است که ما وارد اصلاحات شده ایم یعنی از اول دوره مجلس چهارم اولین مجلسی بوده است که بحالت عادی در این مملکت متعقد شده و بحال عادی خانه پیدا کرده است.

بعد در این دوره پنجم که او هم بحالت عادی قائم مقام مجلس چهارم شده و بحالت عادی دارد خانه پیدا میکند و آن انشاءالله امیدواریم مجلس آتی هم بحالت عادی بیاید و یک کارهایی بکند.

عرض اینست که در عرض این چند سال است که در این مملکت زندگانی عادی برقرار شده ما وارد امور مالی شده ایم و در خدادشتن

بودجه صحیح از خرج و دخل وارد شده ایم و تعدیلی در بودجه حاصل شده و بتصویب مجلس رسیده که تخطی از آن هم ممکن نبوده است.

فرض اینست که در این چند ساله اخیر يك اقدامات مالی شده و قوانین مالیاتی تصویب شده است و البته در آتی هم باید اصلاحات لازمه در ادارات توسط دولت با مشارکت مجلس شورای ملی بشود.

بنده با اینکه خودم جزء هیئت مجریه هستم هیچ عقیده ندارم که نهاد دولت اینکار را بکند بلکه منتقدم که هر اصلاحی میشود با نظر و مشارکت مجلس شورای ملی باشد و این يك امر واجب است.

راست است که دولت در موقع خودش نتوانسته است و موفق نشده است که بودجه را به مجلس بیاورد و همچون نتوانسته است در در موقع در آن مطالعه کنند و آنرا تصویب کنند ولی لازم است عرض کنم که تصویب باید چکس نیست نه باد دولت است و نه بامجلس.

اما بالاخره باید کار بجائی برسد که بودجه هر سالی در موقع خودش چنانکه معمول تمام دنیا است به مجلس بیاید و تصویب شود تا دولت مجال کافی داشته باشد که بودجه سال آتی را با تأمل و دقت و با مطالعه هر چه تمامتر تهیه کند.

عقیده بنده این بود که امساله مجلس شورای ملی اصلاحات مهمه در بودجه صرف نظر کند و همینطور که هست تصویب کند تا دولت مجال داشته باشد که بودجه سال آتی را تهیه کند و مجلس هر نظری دارد در آن اعمال نماید.

این عقیده بنده بود ولی نمیخواهم اصرار کنم در هر حال بودجه که در آتی تقسیم خواهد شد مطابق منظور مجلس و بر طبق میل آقایان خواهد بود.

البته این مذاکراتی هم که می شود لازم است برای اینکه ضمناً هیئت دولت را بمسائل لازمه توجه میدهند و البته دولت در ضمن این مذاکرات منظور آقایان را می فهمد و به آن عمل خواهد کرد.

به حال امسال که گذشته و این مخارج شده است خوب است این بودجه را تصویب کنند و هر نظری که دارند برای بودجه های بعد بگذارند و البته دولت هم سعی خواهد کرد که در حد امکان منظور آقایان را حاصل کند.

البته این تقصیر در بودجه هست و باید منبهرقع شود و در آتی انشاءالله مجال خواهد بود که مجلس در بودجه يك دقت های کاملی بکند.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

(بعضی گفتند کافی نیست) سهراب زاده - راجع بکفایت مذاکرات

بنده پیشنهاد میکنم اجازه میفرمائید توضیح بدهم.

رئیس - تا اکنون معمول نبوده است در کفایت مذاکرات پیشنهادی بشود اگر مخالفی هست باید مخالفت خودش را اظهار کند. آقای زعیم (اجازه)

زعیم - بنده اساساً تنظیم و تدوین بودجه را باین شکل فعلی برای مصالح دولت و مملکت مفید میدانم و موافق با ترقیات مملکت میدانم در اصل موضوع صحبت است یاد رکذیات مفاد کرات؟

رئیس - در اصل موضوع زعیم - بنده میخواهم مخالفت خودم را پس بگیرم عرض میکنم بنده اساساً با طرز بودجه باین شکلی که معموله مانده است مخالفم زیرا بحال ترقی مملکت مفید میدانم و خصوصاً راجع بطرز تقسیم بندی مخارج در این بودجه که در این چند ساله صورت گرفته بطوری بوده است که احتیاجات واقعی مملکت را درست تأمین نمیکند و بودجه از روی احتیاجات مملکتی تدوین نشده است.

همانطوری که آقای تقی زاده اظهار فرمودند بنده مخالفم که از یکمشت مردم باین شکل پول بگیرند و بشکل دیگری بیک جمع دیگری بدهند ولی متأسفانه بنده میبینم يك ساعتی این بودجه به مجلس آمده که چند ساعت بیشتر این مجلس باقی نمانده است.

اگر بخواهیم در این موضوع زیاد بطول و تفصیل بپردازیم گمان میکنم موافقت نظر هم بالاخره شامل نشود و بودجه نگذرد و امور همین اداراتی هم که داریم فلج بماند.

باین جهت بنده مخالفت خودم را با بودجه مسترد میدانم و از سایر رفقا و آقایان هم که باینده شریک بوده اند و خیال مخالفت داشته و میخواستند نظریات خودشان را در ضمن شود در کلیات بودجه اظهار کنند استدعا دارم که مخالفت خودشان را ریس گرفته و از اظهار عقیده خودداری نکنند.

زیرا تصور می کنم غروب مجلس باید خانه پیدا کند و برای یک ساعت دیگر یعنی امشب جلسه دیگری باید تشکیل شود که صورت مجلس را بخوانند و به مجلس خانه داده شود.

رئیس - ایشان مخالفت خودشان را اظهار کردند منتهی در ضمن پس گرفتن مخالفت و این هم يك سابقه جدیدی است اما اینکه نسبت بموقع ختم مجلس شرحی اظهار کردند لازم است عرض کنم آن طوری که ایشان اظهار کردند نیست.

(بعضی گفتند صحیح است) افسر بنده راجع بکفایت مذاکرات بطوری که عرض کردم مخالفم رئیس - این مسئله که معارض نیست وزیر مالیه مدراجاً بنده معترم آقای تقی زاده در ضمن اظهارات نشان شرحی فرمودند که بنده پس از تشکر از اظهاری که فرمودند عرض میکنم همانطور که خودشان ملاحظه فرمودند که آقای رئیس الوزراء هم فرمودند نظر دولت در آتی متوجه باین مسئله است که قسمت معارف را توسعه بدهد و تا جائی که ممکن و مقدر است وسائل توسعه و تعمیم آن را فراهم نماید.

ولی اگر توجه بفرمائید تصدیق خواهند فرمود که در واقع چهار سال است که صحبت بودجه در این مملکت پیش آمده و يك اهمیتی باین موضوع داده شد و در واقع يك اقداماتی از طرف مجلس چهارم و پنجم در این امر بعمل آمده است و اگر آقایان در نظر داشته باشند در دوره چهارم همین نظر بود و در کسب و بودجه می این مسئله در نظر گرفته شده که عایدات مملکتی را طوری باید بین وزارتخانه ها تقسیم کرد که از روی احتیاج و تناسب باشد و دوسه وزارتخانه بود که لازم بود که بانها يك توجه مخصوصی بشود.

اول وزارت جنگ و قسمت آینه بود که از طرف دولت و مجلس يك اقدامات مفیدی شد و بودجه آن در حدود معینی که محل ضرورت و احتیاج بود معین شد بعد در سایر وزارتخانه ها هم يك تقسیم بندی - هائیکه اگر درست ملاحظه فرمائید می بینید در این چند ساله يك اضافاتی بوزارتخانه ها داده نشده و اگر وجوهی بیاشود صرف وزارت معارف و همان توسعه هائی که طرف توجه است می شود و به آنها اختصاص داده میشده است.

و حالاً هم از برای سنه ۱۳۰۰ مطابق قانون میزیک مبلنی برای وزارت معارف تخصیص داده شده است و گمان می کنم همین مبلغی که برای معارف تخصیص داده شده است نادرجه خوب است زیرا زیاد بود برای دولت مقدر نیست یعنی وسائل از داده مدارس و معلمین و نمایان آن طوری که لازمه است فراهم نیست و البته امیدواریم برای سنوات بعد همان طوری که اظهار فرمودند دولت موفق شود که يك بودجه اساسی برای قسمت معارف تهیه کنند و مبلغ زیادی برای ایشان در نظر بگیرد تا نظر آقایان در باب امور معارفی تأمین شود.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رای گرفته میشود برای

ورود در شور و مواد آقایان موافقین قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند) رئیس - تصویب شد ماده اول و آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده میل داشتم در کلیات عریض خودم را عرض کرده باشم ولی چون در ماده اول هم ممکنست در کلیات حرف زده لذا بنده نظریه خودم را به عرض میرسانم.

در این جا بعضی از آقایان میفرمایند فایده این مذاکرات چیست؟ سامات آخرین را نباید خراب کرد و زودتر باید بودجه را گذراند ولی بنده برعکس کاملاً این مذاکرات را مقبول لازم می دانم.

زیرا در اثر همان مذاکرات سال گذشته بود که دولت کتاب شهریه ها و مستعربات را که بوقوع اجرا گذارده بود امسال از چند صفحه از آن کتاب آتاری باقی نیست و این نبود مگر در نتیجه توجه مجلس و مذاکراتی که در مجلس از اینجای شد و دولت همینکه توجه و نظر مجلس را دانست و فهمید بر طبق آن عمل کرد.

حالا هم همینطور است بنده تمهید کرده ام عریض خودم را مختصر عرض کنم و از این جهت ۱۰ دقیقه بیشتر حرف نمی زنم و بعد از يك ربع به عریض خودم خانه می روم.

ولی حالا که سهل است اگر ۱۰ دقیقه بیشتر به آخر عمر مجلس هم باقی نمانده بود بنده ناچار بودم که نظریات و عریض خودم را عرض کنم ولی آن چیز هائی را که مذاکره شد بنده تکرار نمی کنم و فقط عریضم را مختصراً به قسمت میکنم.

قسمت اول از عریضم را اظهار تشکر اسم می گذارم باین معنی که ما در سال گذشته اولاً بودجه نداشتیم و امسال آن کتاب های بزرگ بودجه در حقیقت ما را امیدوار کرد که موفق شده ایم شالوده بودجه مملکتی را بریزیم و از این حیث بنده متشکرم.

قسمت دوم شهریه ها بود که بنده سابقاً کاملاً مخالف بودم با آن ارقام درشت و امساله خوشبختانه دولت و کسب و بودجه موفق شده است که يك ارقام بزرگ از آنها را کم کند مخصوصاً معارف اختصاص بدهد از این حیث هم جای تشکر است.

یکی دیگر مسئله اقتصادیات و خصوصاً ساختن راهها و اناء باج راهها بود که سال گذشته طرف توجه آقایان نمایندگان واقع شد و امسال می بینم این موضوع هم تدریجاً در صورت پیدا کرده و اقدامات اساسی و عملی در این باب شده است این يك قسمت

قسمت دوم از عرایض بنده در حقیقت تذکر است و چیزی است که آقای تقی زاده و آقای زهنا راجع به معارف و صحنه در اینجا اظهار کردند و توضیح دادند بنده اساساً میخواهم بکنم که را بدولت تذکر بدم و آن اینست که اگر بودجه معارف و صحنه مملکت خودمان را هم چندین برابر زیاد کنیم ولی این رویه را که فعلاً معمول و متداول است تعقیب کنیم بهیچ جا نخواهیم رسید.

بنده توجه می دهم که اول باید اصلاحات اساسی در معارف کرد تا هر چه پول معارف می دهیم خرج میز و صندلی و آرشو و اناور و غیر ذلک نشود.

قدم اول مسئله تعلیم اجباری است که باید طرف توجه واقع شود و دولت باید اشاعه برای دوره ششم ابتکار را بکند و وسائلش را فراهم نماید و اشخاصی که در آن دوره وکیل و نماینده ملت خواهند بود خیلی خوشوقت و مسرور خواهند بود از اینکه اولین لایحه که دولت تقدیم مجلس میکند همین لایحه تعلیم اجباری باشد و دوم لایحه صحنه مملکت تا بلکه انشاء الله باین وضعیت شرم آور خاتمه داده شود یک نکته دیگر هست که باز بنده بطور تذکر لازم است عرض کنم آن اینست که در وزارت جنگ ما امروز از حیث بیاد نظام سواره نظام توپخانه و وسائل حمل و نقل هواپیما و تلگراف بی سیم و غیره یک ترقیات فوق العاده که فوق انتظار ما بود بمنصه ظهور رسیده و بطوریکه انتظار نداشتیم ترقی کرده است.

ولی هنوز بکمی از قوای مملکت هیچ توجه نشده است و آن بحریه مملکت است مملکت ما از دو نقطه شمال و جنوب محدود است بدریا.

بنده حالا داخل در این موضوع نمی شوم که این دوسرحد ما چه اهمیتی دارد ولی اجمالاً دولت را تذکر می دهم که یک توجهی نسبت بحریه مملکت بفرمایند و او اینکه یک بودجه زیادی هم داشته باشد مملکت باید بقوای مریه مملکت توجه کرد در این موقع دلایا نهایت لزوم را دارد که ما در شمال و جنوب یک بهر داشته باشیم و امیدوارم وزارت جنگ باوری که تا کنون اهتمام داشته در این قسمت هم یک توجهی مخصوص ابراز کند و یک بحریه برای مملکت تهیه کند.

موضوع دیگری که میخواستم تذکر بدم و بقیه بنده اگر این اقدام نشود بهیچ وجه اقتصادیات مانض و رونق پیدا نخواهد کرد. مسئله قضائی مملکت است و بدون داشتن یک قوه قضائی خوب تمام اصلاحات اقتصادی که منظور ما است بی نتیجه خواهد بود و لازم است بنده دولت را تذکر بدم باینکه در آینه باید قوه قضائیه را توسعه

بدهم مخصوصاً یک توجهی بشکایات قضائی ایالات و ولایات بکنند و افلا عشر و آقای زهنا که حالا بر کز می شود در باره ولایات دور دست هم منظور شود.

ملاحظه بفرمائید الان اگر در نزد یک نفر در محکمه ابتدائی محکوم شود با عدم وسائل نقلیه باید چند فرسخ راه طی کند و باید طهران استیضاف بدهد و این کار را برای مملکت به است و این ترتیب نمیتوان که امنیت قضائی آنصوری که باید حکم فرما است و تأمین شده است البته اساس امنیت قضائی مقصود نیست بلکه توسعه امنیت قضائی مقصود است این هم یک تذکره بود که بنده عرض کردم.

اما مخالفت بنده از نقطه نظر وسعت بی نهایت در ارت ممالیه است حقیقه هر کس بودجه وزارت مازیه یک توجهی بکنند حتی خود وزارت مالیه و مسیون معتمد امریکائی با بنده هم عقیده خواهند شد.

بودجه این وزارتخانه دارای سیصد صحنه است و صفحاتش از ۳۲ رقم الی ۱۷ رقم ۸ رقم درج شده است و در صورتی که حد وسط آنرا بگیریم بیست و پنج درصد می شود این رقم را ضرب در سیصد صحنه می کنیم هفت هزار و پانصد رقم میشود. پانصد رقمش را که از حیث مصارف خارج و موضوع کنیم باقی هفت هزار رقم میشود و معلوم می شود وزارت مالیه ماهیت هزار عضو دارد و یک وزارتخانه که تقریباً در حدود هفت هزار نفر عضو داشته باشد هر چه پول از مردم بگیرد باید خرج خودش بکند.

از این جهت بنده مخالفم. اینکه بطور تقریبی عرض کردم برای این است که از روزی که بودجه وزارت مالیه در مجلس توزیع شد چند ساعت متوالی وقت پیدا نکردم که درست حساب کنم و بشمارم از این جهت تقریباً عرض کردم که هفت هزار نفر عضو دارم.

مخالفت بنده از این نظر است که هوای مملکتی با بودجه سنگین این وزارتخانه ملاحظه بفرمائید وزارت مالیه دوازده هزار نفر می باشد و در آنجا اسمی از این موضوع داشت و در آن لایحه چیزی که بیشتر از همه چشم بنده را زد معارج زیادی بدون اعتبار یعنی بدون اجازه مجلس شورای ملی بود که جزء لایحه تفریح بودجه بمجلس تقدیم شده بود بنده نمی دانم این معارج انتفاعی که ما داریم چه شده و نتیجه اش چه بوده است؟

چیزی که بنده نفهمیدم همین است در هر حال یک معارج شده و وزارت مالیه یک خرجی را کرده است و باید جزء بودجه وزارت مالیه محسوب شود.

مسئله دیگر حقوق مسیون معتمد امریکائی است ببالغ یکصد و پنجاه و پنج

بنده تا ۲۰۰ نفر را توانستم بشمارم باقی را توانستم مثلا می نویسد بلامتصدی و در مقابلش از ۱۶۰ تومان حقوق می دهند تا ۳۵۰ تومان این جماع بلامتصدی را بنده نفهمیدم چیست؟

باید توضیح بدهم تا بنده ملتفت شوم تنها ملزومات مالیه ۳ نفر شوهر دارد یعنی ۳ اتومبیل دارد مترجمین مالیه عبارت از ۵۹ نفر است تنها اداره مالیه طهران ۹ نفر مترجم دارد که این ها از ۱۹۰ تومان تا ۷۰ تومان حقوق می گیرند یک مسئله دیگری که بیشتر نظر مرا جلب کرده و مخصوصاً در راپرت رئیس کل مالیه قرائت کردم جدول نفر ۱۳ راپرت مزبور است که در آنجا دیون خارجی دولت را همین می کنند.

یک دیون ثابت و یک دیون جاری است از لحاظ دیون ثابت بنده چون مملکت خود را مدیون نمی دانم لذا قبل از تصویب مجلس ابد وارد در آن نمی شوم اما دیون جاری که از زمان ورود مسیون معتمد امریکائی مایه شده است عبارتست از ۴۵۲ هزار تومان و نه صد هفتاد هزار و چهار صد و چهارایره که بنده بیست و سه میلیون تقریباً تخمین زد و این مبلغ که یک مقدارش داده شده و بقیه باقی است قروض ۳ ساله است.

در بودجه وزارت مالیه بودجه دوازده هزار خانه را ۳ میلیون و دو بیست و دوازده هزار و نود و چهار تومان معتمدی کند در صورتی که بقیه بنده ۵ میلیون است و الان اقلامی را که بنده یادداشت کرده ام حضور آقایان میخوانم و از آقایان انصاف میخواهم که آیا این ارقام جزء بودجه وزارتخانه است یا جزء بودجه وزارت مالیه؟

مطابق این صورتی که عرض کردم ۹۷۵ هزار تومان معارج انتفاعی معین شده است در صورتی که بنده هنوز نتوانستم تمام معارج انتفاعی چیست؟

بزرگ در لایحه تفریح بودجه تفریح لایحه راجع به ۱۳۰۱ بمجلس آمد در آنجا اسمی از این موضوع داشت و در آن لایحه چیزی که بیشتر از همه چشم بنده را زد معارج زیادی بدون اعتبار یعنی بدون اجازه مجلس شورای ملی بود که جزء لایحه تفریح بودجه بمجلس تقدیم شده بود بنده نمی دانم این معارج انتفاعی که ما داریم چه شده و نتیجه اش چه بوده است؟

چیزی که بنده نفهمیدم همین است در هر حال یک معارج شده و وزارت مالیه یک خرجی را کرده است و باید جزء بودجه وزارت مالیه محسوب شود.

مسئله دیگر حقوق مسیون معتمد امریکائی است ببالغ یکصد و پنجاه و پنج

هزار تومان در صورتی که دولت تصدین دارد که حقوق مسیون معتمد جزو بودجه وزارت مالیه است و باید هم باشد و چیز خارجی نیست.

رقم دیگر راجع بارزاق است که آن هم که بر حسب ماده ۱۲ همین بودجه مبلغش را معین کرده اند جزو بودجه وزارت مالیه است و چیز خارجی نیست زیرا یک قرضی است که بگردن ما گذاشته شده است و این در نتیجه آن خط هائی است که در امر ارزاق شده و بنده چون در این موضوع یک عریضی کرده ام دیگر تکرار نمی کنم.

در هر صورت جمع این اقلام ۳ میلیون ۲۰۰ هزار تومان نیست و چنانچه عرض کردم تقریباً ۵ میلیون است.

وقتی که ما عایدات نفت جنوب و گمرک که تقریباً ۱۳ میلیون می شود موضوع کنیم از ۲۴ میلیون و کسری عایدات کل مملکتی ۱۱ میلیون باقی می ماند و آنوقت برای وصول این مبلغ یعنی ۱۱ میلیون ۵۰۰ هزار تومان ما خرج می کنیم که تقریباً در حدود صبی ۶۰ می شود.

از اینجهت بنده کاملاً باین بودجه و با این وسعت بی نهایت وزارت مالیه مخالفم.

معاون وزارت مالیه عرض می کند از مواردی که برای انسان حیرت دست می دهد یکی حال است نماینده معتمد بجز اقلامی را فرمودند که با ضرورت تامی که در اختیار ما کرات هست ۱۰ اگر جواب داده نشود و بلا جواب ماند سرو صورت ندارد پس باید مذاکره شود.

یعنی نسبت بمواردی را که ایشان اظهار فرمودند لازمست جواب داده شود ولی با خیلی اختصار عرض میکنم.

قسمت های اولی که فرمودند عبارت بود از یک کلیاتی که در تنظیم بودجه و اصلاح مالیه مملکتی و احساس حوائج ضروری یک نظرهای خوبی است ولی آنها یک قسمتهائی است که قبلاً مذاکرات شده.

بند حال است یعنی از تکرار هشتم آنجه را که سابقاً مذاکره نشده بود و لازم میباشد در قسمت خرج مملکتی رها بشد و اتفاقاً هم آن قسمت خیلی مهم و لازم است قسمت بحریه بود.

ولی بدبختانه چون استطاعت مالی اقتضا نمیکند تا کنون نتوانسته ایم دلسی بدریابز نیم (خنده نمایندگان) این است که بوجه را باید در حدود استطاعت نگاه داشت.

ولی البته باندازه ای که لازم است ما مورین دریائی داریم و بطور کلی آنچه را که دولت لازم میدانند در امور بحری از قبیل وسائل و وسایل نقلیه در آبهای ساحلی راجع بشه نفر شوهر اداره ملزومات

لازمست و وسایلی که برای نقل کمر کات لازم است.

و همچنین وسایلی که برای تفتیش مالالتجار ما و جلوگیری از قاچاق لازمست چه در قسمت جنوبی و چه در قسمت شمالی علی العجله بقدر رفع احتیاج در دست هست و امیدوارم تکثیر عایدات که پیدا شد نسبت بتوسعه این امر هم دولت توجه بکنند و در وسعت بودجه وزارت مالیه شرحی فرمودند: نظر باینکه خود آقای شیروانی یک عده را قلمداد فرمودند از اعضاء و اجزاء وزارت مالیه که تقریباً شش هفت هزار نفر اجزاء و اعضا دارند.

دیگر بنظر بنده گویا ما تاج با استدلال نباشد که یک وزارتخانه که دارای شش هفت هزار جمعیت و مستخدم است و همه هم لازم هستند بدیهی است که باید حقوق آنها داده شود.

ولی اگر گفته شود که این ها فلان لازمند بنده تصور میکنم آنچه را ما از اعضاء فعلی زیاد تصور کنیم بهمان اندازه هم در ماده باید از عایدات کسر کنیم و الا نسبت بموسساتی که امروزه هست همه ضروری است و به تناسب ضرورت و احتیاج هم عضو دارد.

۱۱ یک چیزی را بنده باید خدمت آقایان نمایندگان معتمد عرض کنم و آن این است که این ترتیبی را که اخیراً مجلس شورای ملی اختیار فرموده است و دولت هم با آن ترتیب موافق است که مالیاتها از صورتهائی بصورتهای دیگر در بیاید این بهترین راهی است و مقدمه است برای اینکه حتی الامکان بتوان در کارهای زیاد و اعضا کمتری گذاشت.

ولی تا امروز کمتر این عضو برای مقدار کار کار وزارت مالیه میسر نبوده و این عده را هم که آقای شیروانی از مدیرهای کل در وزارت مالیه فرمودند بنده که اطلاع ندارم آنچه را که بنده می شناسم همد مدیرهای کل در وزارت مالیه محدود است بعهده و فرولازم است عرض کنم که وزارت مالیه از وزارتخانه هائی است که قدیمی تر است و شروع امرش از اداره گمرکات و ازیست و سه سال قبل شده است و عضوی که از بیست و سه سال قبل شروع بکار کرده و بخدمت دولت بوده و مراتبی را طی کرده قهراً باید امروز مدیر کل باشد و باید خوشوقت باشیم که محدود به هفده نفر است راجع بشه نفرشش برای (خنده نمایندگان)

راجع بشه نفر شوهر اداره ملزومات

فرمودند لازمست جواب داده شود بنده گمان میکنم عده اینها صاحب جفا خدمتشان عرض شده است زیرا بیشتر از سه نفر است.

وزارت مالیه چندین اتومبیل در دست دارد برای رفع احتیاجات خودش و برای هر یک از این اتومبیل ها هم یک شوهر مخصوص دارد و شاید عدد کامیونتهائی که تا امروز آورده ایم از صدمه تجاوز کند صدها هم امروزه مشغولند بر رفع حوائج وزارتخانه برای کاروانجام اوامر فوری و مسافرت بولایات و اینها هم البته شوهر دارند و بیش از آن مقدار نیست که فرمودند.

راجع بعهده مترجمین فرمودند البته اینها هم بر طبق قانون کتورات دکتر میلسی و است و از حدود احتیاجات هم تجاوز نمیکند و قانون استخدام هم این راه را بر ما نبسته است. دیون ثابت که میفرمایند در بودجه گذاشته شده است.

اینها دیون مصوبه است زیرا در بودجه هفده ساله علاوه بر بودجه سال گذشته بعنوان دیون چیزی گذاشته نشده.

در خصوص ارقام بودجه وزارت مالیه که اظهار فرمودند دند این ارقام همان ارقامی است که در سال گذشته بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است و اینکه فرمودند در روی کاغذ سه میلیون و دو بیست و چند هزار تومان است ولی بیش از پنج میلیون تومان است البته قلام مختلفه را که ایشان اظهار فرمودند اینطور میشود.

ولی وقتیکه آنها را موضوع کنیم پنج میلیون نیست و همان سه میلیون و کسری است.

زیرا معارج انتفاعی مربوط نیست بودجه وزارتخانه بودجه وزارتخانه برای آنست که خرج و اسباب اداری وزارتخانه را بگرداند.

ولی مسائل انتفاعی از قبیل بهره برداری و تخم کاشتن و حاصل برداشتن و همچنین ثریا یک جمع آوری کردن بجای خودش رساندن و این قبیل کارهایی که وزارت مالیه بعهده داشته است اینها جزء بودجه بابت معارج اداری وزارت مالیه نیست.

نسبت بآنچه را که راجع بارزاق اظهار فرمودند بودجه ارزاق هم از حیث معارج اداره نیست و مملکت و چهیکه برای عملیات ارزاق لازم می شود از قبیل و نهائی هم که فرمودند

بر حسب ضرورت تجاوز کند.

این اولاً مربوط بوزارت مالیه نیست تا باینکه یک خرج ثابت هم نیست زیرا از یک طرف یک مبلغی داده میشود و از طرفی مبلغی بجایش گذاشته می شود.

منتهی اینکه اگر بر حسب ضرورت ناچار شده باشیم که یک خرج زیاد تری بکنیم ممکن است یک مبلغ خرجی برای دولت باقی بماند که آن هم خرجی است که در سستی سال واقع شده و تفاوت خرید و فروش ارزاق برای تجارت مردم از زحمت شده است و مربوط بوزارت مالیه نیست قسمتی از معارج انتفاعی را فرمودند که بدون اعتبار خرج میشود.

شیروانی - بنده هیچ چیزی نگفتم معاون وزارت مالیه - اگر فرمودید که عرضی ندارم. حقوق مسیون امریکائی را فرمودند که در بودجه منظور نشده است اینطور نیست برای این که در بودجه کل منظور شده است و این امریست که مربوط بوزارت مالیه است منتهی احتیاج باین نبوده است که این ارقام را در هر کجای بودجه بگذارند مثل حقوق مستخدمین داخلی مملکت.

البته اگر حقوق اینها جزء بودجه وزارت مالیه هم نباشد و فرضاً باینکه در بودجه وزارت پست و تلگراف و او وزارت فوائد عامه بگذارند مسلم است که مسیون امریکائی آمده اند برای امور مالی ما و حقوقشان هم از مالبه داده میشود. میزان صدی صحنی بر آورد فرمودند برای معارج وزارت مالیه بنده گمان میکنم اشتباه شده باشد زیرا اگر خوب دقت فرموده بودند ملاحظه میفرمودند که قسمتهای عده موسسات وزارت مالیه اداره گمرکات است که حالا در حدود صدی یازده الی صدی ده معارج زندگانی میکنند.

رئیس - بر طبق ماده ۹۹ نظامنامه داخلی باین پیشنهاد نمی شود رأی گرفت برای اینکه مالیات مستقیم نقدی یک فلم است و قابل تجزیه نیست قسمت اول ماده ۹۹ می شود.

(بعضیون ذیل قرائت شد)

ماده نود و نهم - در مسائل و موادیکه مشتمل بر فقرات مختلفه است اگر تجزیه آن ولو

نسبت هم از میزان خرج بتوانیم کسر کنیم.

چنانچه در سایر ممالیکه امورشان بجز این افتاده است حالا در حدود صدی ۹ و صدی ۱۰ خرج می کنند ما هم در وزارت مالیه موسساتی داریم که در همین حدود خرج می کند و شاید انشاء الله در آتی سایر مؤسسات هم همین حالت را پیدا کند.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

دولت آبادی - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئیس - بفرمائید دولت آبادی - بنده عقیده ام اینست چون بودجه مملکتی مهم است و در ماده اول هم چون مذاکرات یک قدری مبسوط است و می توان در کلیات صحبت نمود از این جهت باید اجازه داده شود که آقایان اگر نظریاتی دارند بفرمایند.

رئیس - رأی گرفته میشود بکفایت مذاکرات آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - کفایت راجع بقسمت یک فوائد وزارت مالیه پیشنهادی رسیده است قرائت می شود.

(این طور خوانده شد)

پیشنهاد می کنم در قسمت ۱ ماده اول راجع بمالیات مستقیم نقدی که مشتمل بر شانوار و سر شمارست و بنحویذیل بدو جزء تجزیه شود.

۱. شانوار و سر شماری ۹۲۵۹۱۲۸

تومان و سایر عایدات مستقیم نقدی ۲۴۰۴۴۰۸۲

تومان و اخفرائی بعمل آید (باید)

رئیس - بر طبق ماده ۹۹ نظامنامه داخلی باین پیشنهاد نمی شود رأی گرفت برای اینکه مالیات مستقیم نقدی یک فلم است و قابل تجزیه نیست قسمت اول ماده ۹۹ قرائت میشود.

(بعضیون ذیل قرائت شد)

ماده نود و نهم - در مسائل و موادیکه مشتمل بر فقرات مختلفه است اگر تجزیه آن ولو

از طرف یکفر خواسته شود باند آن ماده یا منته تقسیم شده جزء بجزرای گرفته شود

رئیس (خطاب بقایای اسائی) توضیح بدهید

پاسائی- برای وزارت مالیه در قسمت اول ماده نوشته شده است:

مالیات مستقیم نقدی ۴۹۷- سه میلیون و چهارصد و نود و هفت هزار تومان و این مالیات مستقیم مشتمل است بر اعلام متعدد.

یک قلم مالیات صنفی است. یک قلم مالیات سرشمار است که غیر از خاور است که ما رای ندادیم و افلام دیگر هم هست منتهی این صورت در آورده اند و جمعش کرده اند بخیال اینکه مبادا همچو پیشنهادی بشود و چون این مسئله مشتمل فقرات متعدده است بل تجزیه است همانطور که عبارت یکماد را می شود تجزیه کرد بنده هم تقاضا می کنم که این قسمت تجزیه شود.

وزیر هدایه راجع به مسئله تجزیه و اینکه فرمودند این مبلغ تجزیه شود بنده نفهمیدم که این مبلغ را از روی چه میزان حساب فرمودند که مالیات سرشماری معادل ۹۲ هزار و کسری است.

این را هم که تصدیق کنیم که مالیات سرشماری معادل این مبلغ است ولی برای اینکه رفع نگرانی جنابعالی بشود لازم است عرض کنم که این بودجه را که امروز تصویب می فرمائید متعلق بسنه (۱۳۰۴) است و این ماده هم ماده یازدهم این سال میباشد و تا کنون اگر بنا بوده مالیاتی گرفته شود پس این اعتراض آقا برای بودجه سنه ۱۳۰۵ است و متعلق با سال نیست و در سال آتی هم قانون میزنی که از تصویب مجلس گذشته است اجرا می شود و مطابق آن رفتار خواهد شد.

این قبیل مالیات ها را که بافت نگرانی آقایاست و شاید خود دولت هم با آن مالیات ها موافق نباشد بگر نخواهند گرفت و این مسئله رفع نگرانی آقا را خواهد کرد ولی فعلا ما نمیتوانیم یک مبلغ معینی را در اینجا تصویب بکنیم با اسم مالیات سرشماری.

رئیس- در حال بر حسب سابقه و عمل مجلس و ظاهر نظام نامه این فقره قابل تجزیه نیست.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس- قسمت اول ماده اولی عوائد وزارت مالیه است بمبلغ ۱۸ میلیون و هشتصد و نود و هشتاد و پانصد و نود و چهار تومان. رای گرفته می شود باین قسمت آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

وزیر داخله عرض کم غالب موسسه هائی که در مملکت دولت دارد الزامی ندارد که از تمام آن موسسات منقعت ببرد

هزار تومان.

رای گرفته می شود باین قسمت آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. قسمت دوم وزارت داخله عوائد ادارات نظمی ۱۵ هزار تومان. آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس- تصویب شد. قسمت چهارم وزارت عدلیه عوائد مجاکمائی و ثبت اسناد صد هزار تومان. آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. در قسمت ۵ نسبت به عوائد وزارت پست و تلگراف پیشنهادی از آقای حائری زاده رسیده است قرائت میشود.

(باین مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم از ماده اول قسمت عوائد حمل و نقل دولتی صد هزار تومان حذف شود.

حائری زاده- آقایان این بودجه را کاملاً مطالعه فرموده اند و آن بودجه تفصیلی وزارت پست و تلگراف را هم البته مطالعه کرده اند و دیده اند که روی هر چه تصویب و چهارچند هزار تومان مخارج حمل و نقل است و صد هزار تومان عایدات برای آن بیش بینی شده.

در صورتیکه من آنچه تعقیق کرده و اطلاع پیدا کرده ام اداره حمل و نقل طهران بشهد طهران باصفهان و قم و بروجرد و مراقر ا اداره پست اداره میکند و سایر خطوط مملکتی را اجاره داده بقریب دویست هزار تومان بلکه ۱۵۰ هزار تومان یک اداره حمل و نقل که فقط چند خط را اداره میکند و فریب میدهد و پنجاه هزار تومان خرج دارد و صد هزار تومان عایدی بنده با آن اداره حمل و نقل معالقم از این جهت پیشنهاد کردم که عایدات آن حذف شود و در قسمت خرج هم سیصد و چند هزار تومان حذف شود و این اداره را منجی بدهند با شاهانیکه این اداره را دارند و اداره میکنند که آقا بپروند برای خودشان کرایه کشی کنند و امرشان را اداره کنند و این بهتر از این است که یک چیزی هم بآنها دستی بدهیم.

این اسب و درشکه و کالسکه که هست متعلق بخود آنها باشد که بر و بند خودشان اداره را بگردانند و خودشان عایدات را ببرند و خودشان هم مخارجش را بدهند و آنوقت سیصد هزار تومان هم برای ما صرفه خواهد داشت.

وزیر داخله عرض کم غالب موسسه هائی که در مملکت دولت دارد الزامی ندارد که از تمام آن موسسات منقعت ببرد

این اداره حمل و نقل برای تسهیل زندگی مردم است ممکن است استفاده ببرد و ممکن است ضرر کند.

در هر صورت اگر هم ضرر کند چون برای رفع احتیاج مملکت است اهمیتی ندارد بلکه بجزای راه باید در اینجا دقت کرد و توجه نمود و آن این است که این بودجه سال ۱۳۰۴ است و ما هم در ماه یازدهم سال این بودجه هستیم که در واقع ماه آخر سال بودجه است و بالاخره ما در مقابل یک گذشته واقف شده ایم که هر قدر هم کنجکاری کنیم اصلاح گذشته را نمیکند و بنظر بنده در بودجه آینده باید این دقتها بشود و الاحوال این بجواز قضایا را نمی شود اصلاح کرد پس این پیشنهادی که آقا راجع بعطف مخارج و عایدی حمل و نقل کرده اند موافقت ندارد.

ولی ممکن است دولت قبول کند و در سال آتی این ترتیب را بهم بزنند حائری زاده- در صورتیکه دولت قبول میکند سال دیگر این ترتیب را بهم بزنند بنده استرادم میکنم.

وزیر مالیه- چون وزارت مالیه در نظر دارد بشرتیبی که مقتضی است توسط اتومبیل حمل و نقل را اداره کند و همچنین وزارت پست و تلگراف هم در صدد است که این اقدام را بکند و گمان میکنم برای سال آتی قسمت عده حمل و نقل که با مال انجام می شود موقوف شود در عوض قسمت سرویس اتومبیل رانی در اغلب نقاط توسط اشخاصی که با آنها قرارداد هائی بسته می شود دائر شود.

رئیس- رای گرفته می شود به عوائد وزارت پست و تلگراف بمبلغ یک میلیون و ۶۷ هزار تومان. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. قسمت ششم عوائد وزارت معارف و اوقاف یکصد و سی و پنج هزار تومان. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس- تصویب شد. مجموع عوائد وزارت فواید عامه یک میلیون و دویست و سی و یک هزار تومان. آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. عوائد مطبوعه و باغ مجلس شورای ملی و عایدات متفرقه آن ۴۶ هزار تومان. آقایانیکه موافقت قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. عوائد متفرقه سهمی دولت از نقط جنوب و بانک شاهنشاهی دو میلیون و پانصد و شانزده هزار تومان.

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(عده برخاستند)

رئیس- تصویب شد. رای گرفته می شود بمجموع ماده اول بمبلغ ۲۴ میلیون و ۷۶۰ هزار و پانصد و نود و چهار تومان. آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. آقایان موافق هستند چند دقیقه تنفس داده شود؟

بعضی از نمایندگان - صحیح است (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از ۳ ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس- در موقعی که نسبت بلاجه دیون دولتی اخذ رای شده است اشتهاً یکی از آقایان بجای یک رای دورای داده است بنابراین یک رای از مجموع آراء کم می شود. ماده دوم بودجه معارف است کازرونی.

(اجازه)

کازرونی - در این ماده عرض ندارم.

رئیس- آقای حائری زاده.

(اجازه)

حائری زاده - بنده عرض زیادی داشتم در این ماده ولی بواسطه ضیق وقت مختصر میکنم و تقریباً بدو سه سؤال خانم می دهم برایش خودم.

یکی راجع بقسمت خرج من می بینم که وزارت پست و تلگراف برای مخارج حمل و نقل دولتی ۲۹۶ هزار و هشتصد و بیست و چهار تومان یک قلم در بودجه یک قلم هم ۱۵۰ هزار و شصت و کسری برای مخارج حمل و نقل و مقاطعه نوشته یک قلم هم ۵۸ هزار تومان و یک قلم هم ۶۰۰ هزار تومان و کسری برای اداره پست نوشته شده که مجموع اینها یک میلیون و کسری مخارج برای وزارت پست معین شده.

در صورتیکه پست جنوب شرقی (کرمان) اگر خیلی زود بیاید. ۴۰ روز و یک ماه در راه معطل می شود و با گاو و شتر حمل و نقل می شود.

اگر وزارت پست اطمینان میدهد که در سال آتی (در دوره ششم) این وضعیت را تغییر بدهند یعنی پست گاو و شتر را مبدل کنند بیست با اتومبیل که آنجا هم دارای پست اتومبیل بشود چنانچه آقای وزیر مالیه هم تذکر دادند بنده مخالفتی با این ماده ندارم.

ولی اگر بنا شود که همین گاو و شتر باشد بنده با این مبلغ اعتبار برای وزارت پست کاملاً مخالفم و معتقدم که با این مبلغ

می شود سرویس پست اتومبیل را دائر کرد.

یکی هم راجع بقسمت مخارج وزارت مالیه بود که چون بنده در کسری بودجه نبودم و بواسطه مفصل بودن این بودجه و ضیق وقت نتوانستم کاملاً افلام جرسیدگی کنم تصور میکنم این هیئت امریکائی که مشغول شده اند برای اصلاحات مالیه بوده و شاید بواسطه کمی وقت هنوز فرصت نکرده اند به تمام امور مراجعه کنند چون بعضی پستها بوده که یک روزی برای یک احتیاجاتی ایجاد شده بعد که آن احتیاجات مرفوع شده هنوز آن پست ها بجای خودش باقی است.

بنده در بودجه تفصیلی وزارت مالیه که نگاه میکنم می بینم (یکی دو قلم را معنی نموده عرض میکنم) در یک سالی که شاید چند ماه هم بیشتر طول نکشد وزارت مالیه عایدات اوقاف را تسخیر کرد و من در قسمت کاشان و یزد می بینم برای اوقاف متصدی و پستی معین شده و آن هم هست یک دوره دیگر هم که بودجه را تصویب می کنیم باز خواهد بود و آن یکدوازدهم ها را که مجلس تصویب میکند متصدی میگیرد و بشغل خودش هم باقی است در صورتیکه مجلس شورای ملی این محل رازده است یا مثلا در این دوره ما آمده ایم باج روزه و باج زده ایم ولی متصدی این مالیات ها جزء در وزارت مالیه است و بچهار دوازدهم سال آتی هم که رای میدهم بازم هستند و ما هم که فرصت نمیکنیم در مجلس کاملاً بجزوه تفصیلی رسیدگی کنیم و بالاخره تا وقت یکدوازدهم هست این مأمورین بلا متصدی هم حقوقشان منظور می شود.

حالا بنده استدعا میکنم که وزارت مالیه بن اطمینان بدهد که در سال آتی این ترتیب را بهم نزنند و این اشخاص را که پستان از بین رفته لااقل انتقال بدهند بوزارت معارف و آنها را معلم کنند. فراش کنند و این مبلغ را بر بودجه معارف بیفزایند.

وزیر پست و تلگراف- وزارت پست و تلگراف در نظر دارد که از ماه سوم سال نو کلیه راههای ایران را که کاری حرکت میکند مبدل کند با اتومبیل و راه کرمان و یزد را هم اطمینان میدهم با آقایان که در ماه ششم سال آتی اتومبیل رانی در آنجا شروع شود.

وزیر مالیه- در قسمت وزارت مالیه آقای حائری زاده اظهاراتی فرمودند همانطوریکه آقای شیروانی هم تذکر دادند در بودجه یک پستهای بلامتصدی نوشته شد. مقصود از این افلام که ملاحظه

میرمائید حذف آن مقامها بوده اثبات آنها مثلا یک مقام هائی در وزارت مالیه بوده و بعد از یکی دو سال دیدند که به آنها دیگر محتاج نیستند در مقابل آن نوشته اند بلامتصدی و همانطور که کفرمودند از این افلام خیلی هست که برای یادداشت و تذکر نوشته شده است و البته حقوق اینها جزء صرفه جوئی خواهد شد و متعلق بودجه مملکت است و منحصر بوزارت مالیه هم نیست در هر وزارت خانه که باشد این پستهای خالی جزء صرفه جوئی هائی بودجه مملکت محسوب میشود و البته در موقعی که تفریح بودجه به مجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد. آقایان ملاحظه می فرمایند که در هر یک از وزارتخانه ها چقدر صرفه جوئی شده.

بعضی از نمایندگان- مذاکرات کافی است.

رئیس- رای می گیریم بقسمت اول در باره کابینه سلطنتی و والا حضرت ولیعهد چهارصد و چهل هزار هفتصد تومان. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد.

قسمت دوم مجلس شورای ملی: ۴۲۹ هزار و دویست و شصت و شش تومان. رانی که سابقاً داده شده است کافی است.

قسمت سوم کابینه ریاست وزراء: ۵۹ هزار و چهارصد و هفتاد و پنج تومان. آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. قسمت چهارم وزارت جنگ ۹ میلیون و چهارصد هزار تومان. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. قسمت پنجم مخارج توقف محصلین وزارت جنگ در خارج و خرج معاودت محصلین سابق و اعزام محصلین جدید ۶۷ هزار و سیصد تومان. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. قسمت ششم امنیت مملکتی ۵۰۸ هزار تومان. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس- تصویب شد. قسمت هفتم وزارت مالیه و بودجه اداری طرق و شوارع ۳ میلیون و دویست و دوازده هزار و نود و چهار تومان. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. قسمت هشتم اخگر- بنده پیشنهادی دارم.

رئیس- در این پیشنهاد هم بر طبق ماده (۶۵) نشود رای گرفت مملکت قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم از مخارج انتفاعی وزارت مالیه ۵۰ هزار تومان کسر و به ضمیمه فقره هفتم شده بطریق ذیل نوشته شود:

شود:

۷- وزارت مالیه و بودجه اداری طرق و شوارع و مخارج انتفاعی وزارت مالیه و اعتبار جهت هیئت انزلی امریکائی رئیس قطعات و بنای را که منظور- نایست کسر کنید آنوقت بیش نهاد کنید.

شیروانی- نه کسر میکنم نه اضافه میکنم.

رئیس- پس ماده ۶۵ نظامنامه اجازه نمیدهد.

شیروانی- قرائت شود.

(ماده ۶۵) نظامنامه بشرح ذیل قرائت شد)

ماده شصت و پنجم- در قانون بودجه هیچ طرحی را که مستلزم از زیاد مقرری یا مدهم معاش یا وظیفه باشد بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد و همچنین است طرحی که خواه مستلزم تأسیسات یا شغل یا رطافت بوده خواه باعث توسعه هر یک از این ۳ فقره خارج از حدود قوانین جاریه باشد.

رئیس- قسمت بیستم این ماده ۱۵۰ هزار تومان اعتبارات جهت هیئت اعزامی امریکائی و مقصود شما این است که جزء بودجه وزارت مالیه و داخل در آن ۳ میلیون و کسری باشو اینجا کاری کمی شود بکنید این است که از این مبلغ کسر کند و پیشنهاد کند.

شیروانی- در اینجا بنده نه پیشنهاد کسر کرده ام نه پیشنهاد اضافه قطارم را گفتم توأم نوشته شد و اینرا هم بنده در صورتی پیشنهاد کردم که هیئت دولت هم موافقت کند و آقای معاون وزارت مالیه هم که از وزارتخانه خودشان دفاع می فرمودند بجزیره را هم مسخره میکردند موافقت فرمایند. علیهذا چون میل ندارم رد شودی می گیرم.

وزیر فواید عامه- تصور میکنم آقای شیروانی از نقطه نظر عصیانی بودن این پیشنهاد را کردند حالام لطف می فرمایند و پس می گیرند.

شیروانی- پس گرفتیم.

رئیس- رای می گیریم بقسمت هفتم - وزارت مالیه و بودجه اداره طرق و شوارع ۳ میلیون دویست و دوازده هزار و نود و چهار تومان. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. قسمت هشتم اخگر- بنده پیشنهادی دارم.

رئیس- در این پیشنهاد هم بر طبق ماده (۶۵) نشود رای گرفت مملکت قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم از مخارج انتفاعی وزارت مالیه ۵۰ هزار تومان کسر و به ضمیمه فقره هفتم شده بطریق ذیل نوشته شود:

بگردد و سی و هشت تومان با اضافه مبلغ مرتبط به شهری ها و آن قلمی که اضافه کردند.

معاون وزارت مایه - شهری ها جزء این مبلغ است

رئیس - اگر بودجه متاج برای جلد گانه نبود به حال رای گرفته می شود. باین مبلغ آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

قسمت پانزده صبحه کل مملکتی - اخگر - بنده پیشنهادی دارم - رئیس - پیشنهاد جناب عالی موافق است. پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قرائت می شود.

(بعضیون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده دوم قسمت ۱۵ نوشته شود: «صحب و سی و شش هزار و سیصد تومان»

آقا سید یعقوب - بنده چون دیدم که مجلس و دولت متوجه باین مسئله صبحه هستند و میدانم که در سته هزار و سیصد و پنجاه هم صبحه بودجه نوشته می شود باز بهمین ترتیب نوشته خواهد شد و بودجه صبحه هم تصور فرمایند ماند.

میخواستم عرض کنم که تصور فرمایند مسئله صحت که مقدم و بالاتر از امنیت است چه ترتیب برایش بودجه معین می کنند؟

با این امر اض که عمومیت پیدا کرده و دارد ایرانی ها را متقرض می کند از قبیل مرض مالاریا و ناخوشی دیگر که مکرر در اینجا صحبت شده که راجع به این دولت توجهی بکنند.

بهر صورت بنده هم خواستم تذکر بدهم که در بودجه سال آتی دولت یک فکر اساسی برای صبحه بکنند هم راجع به صبحه طهران هم راجع به صبحه ولایات باید توجهی بکنند و یک چیزی بر بودجه صبحه ولایات بیفزایند.

بنده توجه آقایان وزراء را باین مسئله جلب می کنم و حالا هم پیشنهاد خود را مسترد می کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای حائری زاده.

(این طور قرائت شد)

پیشنهاد می کنم در قسمت (۱۵) (۱۱۶۱۹۴) تومان نوشته شود.

رئیس - پیشنهاد آقای اخگر هم قرائت می شود.

(باین ترتیب خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم صبحه کل مملکتی ۱۳۶۳۶۰ قران منظور شود.

رئیس - آقای حائری زاده - (اجازه)

حائری زاده - بنده خواستم از موقع استفاده کنم که اولاً معلوم کنم مذاق بودجه صبحه در مجلس چیست؟

بنظر بنده باید مذاق این بودجه وزارت داخله باشد برای اینکه مریش خانهای طهران و سایر ولایات و قسمت قرنطبه ها و غیره بتوسط مامورین وزارت داخله اداره می شود.

و این مبلغی که برای اداره صبحه تخصیص داده شده وقتی که بنده ملاحظه می کنم می بینم علاوه بر بودجه مریش خانه ها و قرنطبه ها هائی است که در سرحدات این مملکت هست.

مریش خانه های طهران را که باید به طهران یا وزارت داخله اداره میکنند نسبت به صبحه سرحدات هم که بتوسط وزارت داخله اداره می شود آنوقت معلوم نیست اداره صبحه چه میکنند؟

بنابر این بعقیده بنده باید این اداره صبحه را منحل کنند و این بودجه هنگفتی را تخصیص بدهند به ریضخانه ها و قرنطبه های سرحدات و چون بنده نمیتوانم در مجلس اضافه خرجی پیشنهاد کنم از این جهت این بیست هزار و کسری را پیشنهاد کردم کسر شود و اگر دولت اطمینان میدهد که در آتی یک نظر صبحه در این کار بکنند بنده پیشنهاد خود را مسترد می کنم.

وزیر عدلیه، اولاً همانطور که اظهار کردند صبحه از چندین این طرف جزو وزارت داخله بوده است اما اینکه فرمودند یک مبلغ هنگفتی باسم اداره صبحه است البته وقتی که قائل شوند که برای مملکتی صبحه لازم است آن صبحه هم باید دارای یک اداره باشد وقتی که دارای اداره شد باید یک مبلغی هم برایش خرج کنیم چون اداره اجزاء و اعضا بخواهد این مبلغ هم که برای صبحه در بودجه نوشته شده است تصور می شود اول مبلغی است که برای اداره صبحه تخصیص داده شده است.

البته همانطوریکه تذکر داده شد دولت در نظر دارد در سال آتی انشاء الله بر بودجه صبحه مخصوصاً نسبت به بودجه صبحه ولایات علاوه کنسولی قلمانی شود بر بودجه صبحه چیزی اضافه کرد.

حائری زاده - استر داد میکنم

رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخرگر - الان بنده اطلاع رسیده که بتوسط آقای دکتر امیرخان اعلم ۸۲۵۰ تومان و کسری از عایدات مریش خانه ها تحویل وزارت مایه شده است و بنده در ستون عایدات یک همچو قلمی ندیدم و برای اینکه داخل در این موضوع بشوم و

بینم که این عایدات جزو چه قلمی رفته و اگر در محل است ممکن است قبول کنند که بصرف مخارج صبحه برسد این است که بوسیله پیشنهاد ناچار شدیم که این قسمت را عرض کنم که اگر ممکن است عایدات خود صبحه را هم برای مصارف خودش قرار بدهند.

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب (اجازه)

آقا میرزا شهاب - اگر چه بنده متأسفم که بعد از بیانات آقای اخگر این مرایش را عرض میکنم چون می بینم بکسر کردن یک قران و دهشاهی از یک بودجه مایه میخوانیم و کلین خودمان را در این دم آخر از خودمان راضی کنیم.

البته بنده هم میخواهم که یک چرخ بزنم که موکلین خود را راضی کنم و تماشاچی و سایرین هم از حرف من خوششان بیاید.

ولی این فکر را نمی کنم که هنوز پانزده شانزده ماهه از این بودجه باقی مانده و یک ساعت دیگر هم شاید بتوانیم اینجا بمانیم و اگر بخواهیم ۵ تومان و ۲ تومان پیشنهاد کنیم از این بودجه ۲۴ میلیونی کسر شود این بودجه امشب که نخواهد گذشت.

البته میشود پیشنهاد کرد و آقایان هم حق دارند ولی باید فکری بکنند که عمرشان بیهوده تلف نشود.

بعلاوه حالا هم خیلی از شب گذشته است و آقایان خسته شده اند خوبست قدری ملاحظه این قسمت را فرمایند و بگذارند این بودجه امشب بگذرد و البته بنده آقایانی که اینقدر برای صبحه و معارف و یست کرمان و سایر چیزها داد و فریاد میکنند موافق و شریک هستم ولی مقصود اینست است که آقایان یک قدری فکری بکنند که اگر در این بودجه این مقدار صحبت شود پیشنهاد شود قطعاً خواهد گذشت و این فورمول هائی هم که تازه برای پیش نهاد کردن پیدا شده گمان میکنم سابقه نداشته باشد و الا مسئله طرح میشود که هی پیشنهاد میشود یکشاهی صد دینار یک قران کسر شود بنظر بنده این ترتیب ما را از مقصود که گذشتن بودجه است باز میدارد.

رئیس - رأی گرفته میشود بقبایل توجه بودن پیشنهاد آقای اخگر آقایان موافقت قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته می شود بقسمت پانزده صبحه کل مملکتی بمبلغ یکصد و سی و شش هزار و سیصد و هفتاد تومان آقایان موافقت قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قسمت ۱۶ اعتبار

بنده پیشنهاد میکنم در قسمت ۱۷ بعد از استهلاك دیون عمومی اضافه شود.

(ک شامل قروض حمل و نقل است)

رئیس - نمی شود باین پیشنهاد رأی گرفت.

یاسائی - این اضافه نیست که مستلزم شرح باشد.

مخبر - ۲۰ هزار تومان از این مبلغ بابت حمل و نقل است.

رئیس - رأی گرفته میشود بقسمت ۱۷ استهلاك دیون عمومی بمبلغ یکمیلیون و هشتصد و هفتاد و شش هزار و صد و هشتاد و نه تومان آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قسمت هجده اعتبار ماهیانه دولت جهت مخارج غیر مترقبه.

۱۶۵ هزار تومان - آقایان موافقت قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخواستند)

رئیس - تصویب شد. قسمت ۱۹ آقای طهرانی پیشنهاد جناب عالی مطرح شود؟

طهرانی - خبر مسترد داشتیم

رئیس - رأی گرفته میشود بقسمت ۱۹ وظائف و شهریه و مصارف هشتصد هزار تومان آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. قسمت ۲۰ اعتبار جهت هیئت اعزامی امریکائی بمبلغ یکصد و پنجاه و پنج هزار تومان - آقایان موافقت قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. نسبت به مخارج مجلس موسسان قبلاً رأی داده شده است جمع کل مخارج ۲۴ میلیون و هفتصد و پانزده هزار و نهصد و هشت تومان و ۲ قران و هفتصد و دینار رأی گرفته میشود باین مبلغ آقایان موافقت قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد پیشنهادی شده است از طرف آقای تجدد راجع به حذف تبصره ۲۰ آقای تجدد (اجازه)

تجدد - وقتی که میزان عایدات و مخارج را نگاه کنیم تقریباً در حدود پنجاه و یک هزار و ششصد و هشتاد و شش تومان اضافه عایدات است که حقیقه جای بسی تشکر است زیرا که در نتیجه مساعی دولت و مسیون امریکائی یک قلم بزرگ اضافه عایدات پیدا کردیم

ولی باین حال بنده نفهمیدم بچه مناسبت این تبصره در این لایحه آمده است (اینطور قرائت شد)

زیرا برای يك عده از مستخدمین دولت که تقریباً عیالشان خیلی بد است اضافه زیادی برای آنها منظور شده و این اضافه را مطابق قانون استخدام از اول سال دریافت داشته اند و اشخاصی که حقیقه استحقاق ترخیص رتبه و اضافه را داشته اند یک مبلغی کم برای آنها منظور شده و تمام این اضافه ها هم در رتبه سی و چهار هزار تومان نبرسد بنده تصور می کنم این تبصره را دولت برای این نوشته باشد با احتمال اینکه شاید خودش يك مخارجی پیدا کند نتواند پیشنهاد کند والا اگر مقصودش این باشد که مستخدمین که اضافه حقوق درسته ۱۳۰۴ داده تا تصویب این بودجه این اضافه ها را پس بدهد این خیلی بی انصافی می شود برای اینکه این مستخدمین يك مردمانی هستند که چرخهای این مملکت را می گردانند و در نتیجه زحمت و خدمت مطابق قانون استخدام يك اضافه حقوقی به آنها داده شده و آنها هم خرج کرده اند.

حالا از کجا بیاورند وجه چیزشان را گرد بگذارند که این اضافه حقوقی را که از دولت گرفته اند خرج کرده اند بدولت بدهند و اگر هم دولت از آنها بگیرد مطابق این تبصره حذف شود حالا اگر دولت و آقای وزیر مایه و مخبر محترم کسیون قبول می فرمایند که این تبصره حذف شود بنده پیشنهاد خودم را پس می گیرم والا رأی گرفته شود

رئیس - عقیده آقای مخبر چیست؟

مخبر - برای مجلس و انکار می کنم

رئیس - رأی گرفته می شود بقبایل توجه بودن این پیشنهاد آقایان موافقت قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای زعیم هم مورد ندارد معذک قرائت می شود

(اینطور خوانده شد)

در قسمت تبصره ماده اول پیشنهاد می کنم که بجای (از تاریخ تصویب این قانون) نوشته شود از اول دی ماه ۱۳۰۴ تأدیه خواهد شد

رئیس - يك تبصره دیگری هم هست در همین زمینه چون پیشنهاد اضافه خرج است نمی شود نسبت به آن رأی گرفت.

پیشنهاد آقای طهرانی هم تصور می کنم تأمین شده باشد معذک خوانده می شود (بعضیون ذیل قرائت شد)

این بنده پیشنهاد مینماید که در آخر تبصره ماده دو اضافه شود:

ولی حقوق معلمین کلاسهای مؤسسه جدید ۱۳۰۴ از تاریخ تأسیس پرداخته می شود.

طهرانی - اینجا بدبختی معلمین این است که قانون استخدام آنها هیچوجه بمجلس نیامده بکجا و راستند و يك جا او را معلم خطاب می کنند و کمتر نشان می کنند و این عبارت که اینجا نوشته شده (اضافه حقوق مستخدمین) بعضی از معلمین هستند که اسامیشان را مستخدم میکنند

ولی در جای دیگر میروند و درس می دهند و این عبارت ممکن است اسباب اشکال برای معلمین کلاسهای مؤسسه جدید فراهم بیاید از اینجهت پیشنهاد کردم که این عبارت اضافه شود تا معلوم باشد

مخبر - این قسمت تبصره مربوط است با اضافه حقوق مستخدمین محکومین و آن قسمتی که آقای طهرانی تذکره داد مربوط می شود با اضافه مؤسسات جدید و البته همانطوری که در بودجه منظور شده است پرداخته خواهد شد

طهرانی - پس گرفتیم

رئیس - رأی گرفته می شود به تبصره

عدل - بنده هم يك تبصره پیشنهاد کرده ام

طهرانی - تصویب شد. قسمت بیست و یک تبصره ماده ۶۵ است. معاهد خواننده می شود (اینطور قرائت کردند)

تبصره - اضافه حقوق مستخدمین منظوره در بودجه های تفصیلی علاوه بر بودجه های ۱۳۰۳ آنچه که قبلاً در حدود اعتبار وزارتخانه ها پرداخته شده است مسترد نخواهد شد بقیه که پرداخته نشده است از ابتدای آذر ماه پرداخته میشود

رئیس - قسمت اول دوم هر دو اضافه خرج است برای اینکه می گویند اضافه حقوقی که داده شده مسترد نخواهد شد همچنین در قسمت دوم می گویند که بقیه که پرداخته نشده است از اول آذر ماه پرداخته شود.

این دو قسمت هر دو اضافه خرج است و برخلاف ماده ۶۵ نظامنامه است

عدل - اجازه می فرمایند توضیح بدهم

رئیس - بفرمایند

عدل - مقصود بنده این بود که مطابق این تبصره ممکن است وزارت مایه اضافه بر بودجه ۱۳۰۳ چیزی پرداخته باشد در صورتی که بصوب نشده است؛ بنابر این بنده پیشنهاد کردم مسترد نشود

رئیس - پیشنهادی آقای دکتر - آقایان

(اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که تبصره ماده دو اضافه شود ولی رتبه آنها محفوظ است.

دکتر آقایان - بنده مقصودم از این

پیشنهاد این است که اگر اضافه حقوق آن ها از دستشان گرفته شود لااقل رتبه آنها محفوظ باشد بنابر این بنده این پیشنهاد را کردم که اگر ترخیص رتبه مطابق قانون استخدام پیدا کرده باشد آن رتبه را دستش نگیرند و اگر سابق این تبصره را پایتربیب تصویب کنیم برخلاف ماده بیست و هفت قانون استخدام است

رئیس - شاهرزاده سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - این اضافه حقوق هائی که در کیسئون بودجه منظور شده است هیچکدام ترخیص رتبه نیست و در حدود حداقل و اکثر حقوق است و حداقل و اکثر اشخاص در رتبه آن ها اثری ندارد.

دکتر آقایان - بعد از توضیح حضرت والا پیشنهاد خودم را پس می گیرم

رئیس - رأی گرفته می شود ب تبصره آقایان موافقت قیام فرمایند

(غالب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رأی گرفته میشود بماده دوم بضمیمه تبصره آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - موافقت می فرمایم

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رأی گرفته می شود بماده چهارم آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خیلی تشکر می کنم از آقای رئیس که خیلی عجله دارند که این بودجه بگذرد برای اینکه تکلیف اساسی مجلس همین گذرانیدن بودجه است

ولی باندازه که لازم است باید در اطراف آن حرف زده شود این ماده میگوید پرداخت وجوه فقط در ازاه خدمت انجام شده یا اشیا و ملزومات که خریداری می شود

بنده خواستم از آقای وزیر مایه و کیسئون سؤال کنم که ما تمام مخارجی را که برای مملکت تصور می شود لازم باشد نوشته ایم و آنچه که مخارج میشود برای این وزارتخانه

است چون غیر از این ادارات وزارتخانهها مخارج دیگری نداریم
 بهداری آنکه ادارات منحصراً بهین وزارتخانهها شلو ما هم برای مخارج این وزارتخانهها بودجه معین کردیم دیگر این ماده چه احتیاجی دارد که در این جا باشد ؟
 زیرا همان ماده دوم را که ماری داریم برای حقوق تمام مستخدمین وزارتخانهها است و این رأی که قیام کرد این است که بنده عرض میکنم اگر این ماده برای قسمت اولش شد که فایده ندارد اما نسبت به قسمت دومش که اجازه خرید چیزهای لازم است آنچه در قسمت اعتبارات این است که بنده با این ماده مخالفم رئیس آقای آقا میرزا شهاب (اجازه)
 آقای میرزا شهاب - این ماده یکی از بهترین موادی است که در این بودجه منظور شده و علتش هم این است که پول بی ربط به هیچکس داده نشود
 بایستی خدمتی کرده باشند تا به آنها پول داده شود یا اینکه در مقابل اشیا که تحویل میدهند بیایند و مطالبه پول کنند یا اینکه بگویند مثلا آن هزار تومان بایست هزار تومان بفلان شخص داده ام که برود و ذغال سنگ بیاورد و بیاورده اینجا مقصود این است که در مقابل کار یا جنس تحویل شده پول داده شود و این ماده بنظر بنده بهترین مواد این بودجه است
 جمعاً گفتند - مذاکرات کافی است
 ریاست - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم
 رئیس - بفرمائید
 یا سانی - بنده در ماده سه با کفایت مذاکرات مخالف بودم آقایان رأی دادند و در این ماده هم با کفایت مذاکرات و هم با خود ماده مخالفم چون در این قسمت نوشته است و بعنوان انعام یا هدیه جز آنچه در ماده چهار مجوز است پرداخت نخواهد شد و گویا مقصود ماده سوم است و در ماده سوم هم میگوید همراه نامیزان فلان مبلغ ممکن است به مصرف انعام یا هدایا برسد و این تقریباً مایه خلی می شود
 بنده میخواستم در این موضوع سؤال کنم و ببینم این انعام و هدایا چه صیغه است؟ چون من می ترسم بعد هائرسال يك مبلغی باین نام پیدا شود و سابقه شود در صورتی که سابقه نداشته و حالا پیدا شده است
 وزیر مالیه - اینجا يك اشتباه شده است ماده چهار که نوشته شده گویا اشتباه در طبع شده است و ماده سه است استدعا می کنم مقرر بفرمائید اصلاح کنند
 در این قسمتی هم که آقای یا سانی فرمودند گمان میکنم قدری توجه فرمودند

چون این ماده یکی از موادی است که ممکن است خدمت های بزرگ بمالکت بکنند انعام هدایا در حدود این مبلغ برای يك مملکتی خیلی جزئی است و قابل اهمیت نیست
 رئیس - در ضمن ماده پنج ماده چهار اسم برده شده است تبدیل میشود به ماده سه رأی گرفته میشود به ماده پنج آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده شش مغالفی ندارد ؟
 (گفته شد خیر)
 رئیس - رأی گرفته می شود به ماده شش آقایان بیکه موافقت قیام فرمائید (غالب نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده هفت آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
 آقا سید یعقوب - مخارجی را که مجلس شورای ملی رأی میدهد باید معلوم باشد که چه اندازه رأی میدهد و برای چه مصرف رأی میدهد آقایان اگر صورت لایحه خدمتشان نیست بنده عبارت این ماده را می خوانم تا آقایان مستحض شوند ماده هفتم
 هر گاه وزارت مالیه معلوم نماید که بوسیله خرج اضافی ممکن است یکی از منابع موجوده عایدات را توسعه دهیم مجاز خواهد بود
 در حدود يك عشر اضافه عایداتی که حاصل میشود بصرف جمع آوری عوائد جدید یا اضافی مذکور فوق برساند
 این اصل ماده است که ملاحظه می فرمائید که بنده بنظر آقایان نمایندگان محترم رساندم
 حالا عرض می کنم آقا این ماده مجمل و مجهول است یا نه ؟ و اگر بطور است با آنچه غیر معلوم و مجهول چطور می توانیم رأی بدهیم
 در اینجا معلوم نیست چه اندازه باید خرج کنیم و در چه معنی باید مصرف شود و چه اندازه عوائد دارد و با این ترتیب گمان میکنم هیچکدام از آقایان هم بیک هم چیزی مجهول رأی ندهد و بنده از این جهت مخالفم با این ماده و اینهم ادله مخالفتم است
 معاون وزارت مالیه - گمان میکنم این ماده ابهام واجمالی نداشته باشد چون عبارت ماده منظور بیک مبلغی رسانده و آن عبارت از اجازه مخارجی است که در این حدود میشود تجاوز کرد چون ممکن است دولت تصادف کند با يك امری
 مثلا برای استخراج يك معدنی یا تأسیس يك اداره جدید یا از برای اضافه کردن عایدات ناچار شود يك مبلغی خرج کند
 این ماده برای این گذاشته شده است که (چون نمیتواند در حدود بودجه اضافه خرج کند)
 اگر يك چنین موافقت پیش آمد کرد بتواند مخارج آن را بکند و عوایدش را بردارد
 فرض بفرمائید بخواهد دولت استخراج يك معدن ذغال سنگی را بکند یا بخواهد در معدن نمکی کار کند یا فرض کنیم در یکی از نقاط سرحدی که محل عبور قاجاق است دولت مجبور شود در آنجا مفتش بگذارد که جلوگیری از آن قاجاق کند و وقتی که اینکارها را کرد آنوقت يك اضافه عایداتی بپیدا می کند
 بنابراین در ضمن بودجه قید میشود که عایدات حاصله از آنجا که فلان مبلغ پیش بینی نشده در حدود يك عشر از عایداتی که پیش بینی شده ممکن است دولت خرج کند و این يك چیزی است که بجا و موقع میباشد و شاید در موقعش با اجازه داد که سه عشر هم اضافه بر این مبلغ دولت بتواند خرج کند
 جمعاً گفتند - مذاکرات کافی است
 رئیس - مذاکرات کافی است
 بعضی از نمایندگان - بله
 رئیس - آقای عدل پیشنهاد می کند جنبه مالی کرده باشد در قانون محاسبات عمومی تأمین شده است چون مسئله مناقصه و مزایده کلیتاً در آنجا قید شده است مهمان قرائت می شود
 (اینطور قرائت شد)
 بنده پیشنهاد می کنم در آخر ماده جمله ذیل اضافه شود
 از اشیا بیکه خرید یا فروش آن لازم باشد اصول مزایده در فروش و مناقصه در خرید رعایت خواهد شد
 عدل - اجازه بفرمائید
 رئیس - عرض کردم در قانون محاسبات عمومی این قسمت تأمین شده است رأی گرفته می شود به ماده ده آقایان بیکه موافقت قیام فرمائید
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده هشتم مغالفی ندارد
 (گفته شد خیر)
 رئیس - رأی گرفته می شود به ماده هشتم آقایان بیکه موافقت قیام نمایند
 (غالباً قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده نه آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
 آقا سید یعقوب - مخالفت بنده با این ماده برای اینست که تمام وزارتخانهها يك اعتباری دارند و علاوه برای مخارج انتفاعی هم ما رأی دادیم و سایر مخارجات را هم ما تصویب کردیم
 دیگر این ماده کمی گویند اعتبارات بیکه اختصاصی جهت پرداخت حقوق تصویب کردند بصرف سایر مخارج نخواهد رسید
 قید این ماده دیگر در این بودجه چه لزومی دارد و چون اعتبارات محدود است بنده با این مخالفم
 بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 رئیس - رأی گرفته میشود به ماده ۹ آقایان موافقت قیام فرمائید (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دهم آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
 آقا سید یعقوب - بنده می خواهم عرض کنم که برای بودجه وزارت مالیه هر اندازه که تصور بفرمائید رأی اعتبار داده ایم
 دیگر این اعتبار برای چیست؟ می ماده می اعتبار اعتبار بنده با این جهت با این ماده مخالفم
 جمعاً گفتند - مذاکرات کافی است ؟
 رئیس - کافی است ؟
 بعضی از نمایندگان - بله
 رئیس - آقای عدل پیشنهاد می کند جنبه مالی کرده باشد در قانون محاسبات عمومی تأمین شده است چون مسئله مناقصه و مزایده کلیتاً در آنجا قید شده است مهمان قرائت می شود
 (اینطور قرائت شد)
 بنده پیشنهاد می کنم در آخر ماده جمله ذیل اضافه شود
 از اشیا بیکه خرید یا فروش آن لازم باشد اصول مزایده در فروش و مناقصه در خرید رعایت خواهد شد
 عدل - اجازه بفرمائید
 رئیس - عرض کردم در قانون محاسبات عمومی این قسمت تأمین شده است رأی گرفته می شود به ماده ده آقایان بیکه موافقت قیام فرمائید
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده دوازده آقایان بیکه موافقت قیام فرمائید
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده یازده
 مخالفی ندارد ؟
 (گفتند خیر)
 رئیس - پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب
 (اینطور قرائت شد)
 بنده ماده (۱۱) را بطریق ذیل پیشنهاد می کنم
 پرداخت حداکثر مبالغی که در بودجه تفصیلی وزارتخانهها برای حقوق تصویب شده است در صورتی که بخواهد آمد که قوانین موضوعه در قوانین استخدام پرداخت حداکثر مزبور را ایجاد نماید
 آقای میرزا شهاب - این ماده طوری نوشته شده است که ممکن است اینطور تفسیر شود که هر اندازه وزارتخانهخواست حقوق میدهد چون نوشته شده است مبالغی که در بودجه تفصیلی هر يك از وزارتخانهها برای حقوق تصویب می شود حد اکثر است که ممکن است پرداخت شود و تصویب مبالغ مزبور مستلزم آن نخواهد بود که همان مبالغ بمتصدیان این مشاغل تأدیہ گردد
 بنده هر چه فکر می کنم و چیزی نمی فهمم و نمیدانم چه چیز مجبور کرده است که این قسمت اخیر ماده را نوشته اند ؟
 وزیر مالیه - این قسمت را همانطور که آقای ارباب توضیح دادند يك اعتباری است یعنی دولت این پول را می گیرد برای خرید جنس و بطور حساب جاری است و در واقع دولت معاملات می کند بیک مقدار

این نیست که این مبلغ را بهش بدهند یا اگر کمتر هم خواستند بدهند بتوانند چون بنده اینطور استنباط کردم که قصد این ماده این است و تصور میکنم که این حداکثری هم که در اینجا نوشته شده است برخلاف قانون استخدام باشد از این جهت پیشنهاد کردم که اصلاح شود
 وزیر مالیه - این قسمت برای این است که ممکن است برای يك کسی که حقوق معین شده کمتر از رتبه او حقوق معین شده باشد
 از این جهت در اینجا نوشته شده که ممکن باشد وزارت مالیه اگر دید يك کسی يك رتبه را داشته و بیک رتبه بالاتری نایل شده چون باید حقوقش بیشتر شود وزارت مالیه حق داشته باشد حقوقی را که برای هر رتبه در اینجا نوشته شده باور دهد
 از این جهت تصور می کنم پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب مسـورد نداشته باشد و خودشان هم متقاعد شوند
 آقا میرزا شهاب - متقاعد نشدم ولی مسترد میکنم
 رئیس - رأی گرفته میشود به ماده یازده آقایان بیکه موافقت قیام فرمائید
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده دوازده آقای ارباب
 (اجازه)
 ارباب کبیر - بنده در مخالفت بودم با این ماده مخالفتم در اینجا هم مخالفم چون در کمیسیون هم راجع باین مبلغی که برای ارزاق در اینجا پیش بینی شده است و شرط می کند که منافع آنرا تا یکسال بپردازند و ما کرده و آقای وزیر مالیه هم تشریف داشتند ولی يك جواب مقتضی بنده ندادند
 چون میدانید برای تأدیہ قیمت جنس و فروش آن وزارت مالیه معادل يك میلیون تومان و یا صد هزار تومان مساعد میکند و رد می کند و البته برای عملی کردن این مسئله این مبلغ يك میلیون و یا صد هزار تومان را بطور اعتبار لازم دارند و می گیرند و پس از فروش جنس رد می کنند
 ولی در این قسمت اخیر ماده که بنده اصل و منافع این مبلغ از حاصل فروش غله پرداخت خواهد کرد
 بنده هر چه فکر می کنم و چیزی نمی فهمم و نمیدانم چه چیز مجبور کرده است که این قسمت اخیر ماده را نوشته اند ؟
 وزیر مالیه - این قسمت را همانطور که آقای ارباب توضیح دادند يك اعتباری است یعنی دولت این پول را می گیرد برای خرید جنس و بطور حساب جاری است و در واقع دولت معاملات می کند بیک مقدار

جنس برای مصارف ارزاق می خورد و بعد که بفروش میرساند به محل خودش برده میکنند این قسمت را که آقای ارباب فرمودند البته در خدمت السنه برای دولت يك کسر ها و ضررهائی از حیث اداره ارزاق حاصل شده است و دولت در صدد است که برای آتومدر موقع خودش لایحه بمجلس بیاورد و از نظر آقایان نمایندگان محترم بگذراند
 ولی حالیه چون بعنوان اعتبار است و برای يك اعتبار متحرکی هست که وزارت مالیه بتواند این وجه را بگیرد و مسترد دارد این ماده نوشته شده
 ولی البته کسر و نقصانش هر چه شود در موقع تقدیم لایحه تقریباً بودجه تقدیم مجلس می شود
 رئیس - پیشنهاد آقای شیروانی (به ضمیمه ذیل خوانده شد)
 پیشنهاد می شود - در ماده دوازده هوش عبارت (مساعده قلیل المدت) نوشته شود (اعتبار) در موضوع بودجه ارزاق توضیحی را که آقای معاون وزارت مالیه داده بنده نفهمیدم و سالی از این عبارتی که آقای وزیر فرمودند بنده استفاده کردم و مطابق این کلمه که چندین مرتبه خودشان تکرار فرمودند
 بنده این پیشنهاد را کردم - فرمودند (اعتبار) و چندین مرتبه هم این کلمه اعتبار را تکرار فرمودند
 بنده این مساعده قلیل المدت را نمی فهمم بنده عرض می کنم دولت اگر میخواهد قرض بکند صاف و ساده يك لایحه بیاورد بمجلس و تصویب شود و برود بگیرد و در تحت يك عبارتی که هیچ چیز ازش نفهمید نمی شود و توضیح هم که داده میشود يك توضیح غیر صحیحی برای چه ؟
 همان طور که آقای وزیر فرمودند چندین مرتبه هم تکرار کردند يك میلیون و نیم می خواهند خرج کنند برای ارزاق منتهی همانطور که عرض کردم میخواهند اعلام بودجه وزارت مالیه خیلی درشت باشد (با اینکه سه میلیون و نیم هم خیلی درشت است) می خواهند برای اداره ارزاق مستقلاً يك مبلغ زیاد خرج کنند از این جهت در تحت این عنوان آورده اند که اداره ارزاق را يك اداره مستقلی قرض کنند و معلوم شود که راجع به اداره ارزاق از کمی باید سوال یا استیضاح کرد
 حالا این مطلب سر جایش باشد و لکن بنده این مساعده قلیل المدت را نمی دانم برای چیست ؟ اگر مقصود اعتبار است چرا کلمه قلیل المدت را نوشته اند از این جهت بود که بنده این پیشنهاد را کردم
 معاون وزارت مالیه - گمان میکنم آن مقدار مذاکره بنده منظور را برای آقای

شیروانی روشن کرده باشد و فقط يك اشتباهی که باقی مانده است در قسمت مساعده قلیل المدت است
 مساعده قلیل المدت را خوب اطلاع دارند که يك کلمه اصطلاحی است مساعده قلیل المدت عبارت از يك وجهی است که بعنوان مساعده دریافت می شود بطوریکه استهلاك و استردادش در همان سنه مالی واقع شود
 بنابراین وزارت مالیه اگر برای اداره کردن ارزاق که يك قسمت عمده آن عبارتست از خرید جنس و مصرف آن مبلغی لازم داشته باشد که يك میلیون و نیم یا سه میلیون یا چهار میلیون باشد و آن مبلغ را دریافت میکند در موقع خودش هم رد میکند و این يك وجهی نیست که گنجایش داشته باشد که در اعلام مخارج نوشته شود
 چون این مبلغ برای يك خرید و فروش موقعی است و وزارت مالیه تحصیل این مساعده را میکند برای مدت یکسال بطوری که آخر آن سال این وجه را پرداخته باشد
 اتفاقاً وزارت مالیه که این ماده را اینجا گذاشته است برای این است که کلمه همایان بیکه وزارت مالیه می کند اعم از دادوستد پولی یا هر چه که باشد در ضمن بودجه تصویب شده باشد و استعظاف خاطر محترم آقایان هم بعمل آمده باشد
 رئیس - عقیده کمیسیون چیست مخیر - برای مجلس واگذار می - کند
 رئیس - رأی گرفته می شود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایان موافقت قیام فرمائید
 (همه قیام نمودند)
 رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب
 پیشنهاد می کنم در ماده ۱۲ بعد از کلمه ارزاق اضافه شود طهران
 آقا سید یعقوب - بنده يك عرضی را خدمت نمایندگان محترم می کنم و استدعا میکنم توجه بفرمائید اگر چه امشب شب آخر مجلس است همه کس هستند ولی اساساً متوجه باشند که در طهران کار کم است و ادارات زیاد است و تصویب این راهم نفرمائید که اداره ارزاق در جای دیگر باشد چرا برای اینکه اداره ارزاق در طهران وجودش خیلی لازمست
 چون در يك مواقعی برای طهران مفید بوده است و باید همیشه هم باشد اما هم کمک و مساعدتهای زیاد کرده اگر چه بنده می دانم تمام این اقدامات از طرف شخص اعلا حضرت بود
 ولی بنده میخواهم این اداره ارزاق در شیراز باشد برای اینکه جنس صحیح مردم را می گیرد و خاک مخلوط آن میکنند می دهد مردم و این ترتیب برای حوزه انتخابی که مرا انتخاب کرده اند خوب نیست از این جهت بنده پیشنهاد کردم که اداره ارزاق حکم حکومت نداشته باشد و مخصوص تهران باشد
 وزیر مالیه - آقای آقا سید یعقوب البته اگر درست توجه فرمائید تصدیق خواهند فرمود که اداره ارزاق خدمت بزرگی کرده است و اگر خدمات اداره ارزاق نبود
 شاید تهران امسال دچار قحطی شده بود (بعضی از نمایندگان - صحیحست) و تا این اعتبار بیکه خواسته شده است برای اینست که جنس خریداری شود و منحصر به طهران هم نیست چون این جنس از نقاط مختلف خریداری می شود و بنقاط مختلف هم حمل و نقل میشود
 آقا سید یعقوب - استدعا دارم بکنم رئیس - خطاب به آقای کازرونی پیشنهاد شما قرائت بشود ؟ کازرونی - بله (بترتیب ذیل خوانده شد)
 بنده پیشنهاد می کنم ماده ۱۲ حذف شود
 کازرونی - علت اینک بنده این پیشنهاد را کردم این است که اولاً يك قسمت هم منظور که آقای ارباب توضیح دادند در واقع يك عبارات زائدی است و مقصود بنده از این عرضی که میکنم اینست که يك تصدیق ضمنی شده است برای اینکه اداره ارزاقی که نمیدانم تا به پیش از روی چه قانونی است متعلق بکدام وزارتخانه است ؟
 و این اداره مجهول المالک از مؤسسات چیست ؟
 در صورتیکه اداره ارزاق باید قانوناً متعلق ببنده باشد ولی گاهی می بینیم وزارت داخله درش تصرف میکند و در این اوقات وزارت مالیه يك مالکیتی در آنجا برای خودش تصور میکند
 اینها بماند ولی در هر صورت تصدیق مجلس را برای يك اداره که نمی دانیم اساسش چیست ؟ من نمیتوانم به رسمیت بشناسیم
 بنده امیدام چه صورت دارد و مخصوصاً بنده برای اینکه میخواهم احترام کنم که این اداره انشاء الله در جاهای دیگر تأسیس نشود از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم
 وزیر عدلیه - آقای کازرونی با اعتراض آقای ارباب گوش ندادند
 اعتراض آقای ارباب اینطوریکه ایشان بیان فرمودند نبود و بنده انتظار داشتم امشب وقتیکه لایحه بودجه مملکتی مطرح میشود از طرف آقایان نسبت بداره ارزاق اظهار امتنان بشود ولی متأسفانه

در هوس آفرین می گویند اصلا اداره ارزان نبوغ ایم

در صورتیکه اداره ارزان بله و سستی است مثل سایر مؤسسات دولت و رسمی است و خدمات مهمی هم کرده است و اگر اداره ارزان نبود آتوفت معلوم میشد که چه کارهائی کرده می شد و چه ترتیباتی پیش می آمد

رئیس - رای میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای کازرونی آقایان موافقت قیام فرمایند

(عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد

رای گرفته میشود بماده دوازده آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

اگر آقایان موافقت فرمایند چند دقیقه تنفس داده شود؟

جمعی از نمایندگان - صحیح است (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از یک ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - ماده ۱۳

آقای رهنما (اجازه)

آقای دستغیب (اجازه)

دست غیب - بنده از این جهت در بازه ماده سیزده مخالفم که یک ضمیمه به آن شده است:

در قسمت شهری ها و مستیری ها که یک اشخاصی تومان تومان می گیرند و با مکت و ثروت هم هستند و میترا نندند گانی خودشانرا اداره کنند آنها را کسر یا قطع میکنند

بنده مخالفی ندارم ولی در زمینه تومانی دوریال که قطع کرده اند بنده می خواهم عرض بکنم که شهری بگریوم مستیری بگیرا از دو نظر بیشتر نمی شود تصور کرد و هر دو نظر هم در باب تومانی دو ربالی ها موجود است

یکی بواسطه اینکه شاید نظر بقدر وی چیزی آن آقایان باشد

بنده نگاه کردم آن اسامی که در ضمیمه ماده سیزده است و تومانی دوریال میگیرند همه شان فقیرند و چیز ندارند و در حقیقت زندگی بسته باین شهری است و یک نقطه نظر اینست که سابقه خدمت داشته باشند و خدمتی بدولت کرده باشند و درازاه خدمت این حقوق را بگیرند و بنده عقیده ام این است که در ازاه خدمت این حقوق داده نمیشود و دولت درازاه خدمت این اشخاصیکه می توانند زندگی خودشانرا انداز نمایند و سابقه خدمت هم ندارند و حقوقشان قطع نشده

ولی اشخاصی که خدمت کرده اند و این تومانی دوریال هم قابل نیست و سابقه

خدمتشان هم بدولت زیاد است و فقیر و مستأصل هم هستند قطع شده است و البته مجلس نبایدراضی شود که حقوق اینگونه اشخاص قطع بشود و از گرسنگی بمیرند

خیلی چیزها را مجلس تصویب کرده و حالا اگر این شهری ها را هم تصویب کردیم و از ما مال و مال کردند که چرا اینها را تصویب کردید می گوئیم از چندین نقطه نظر یکی اینکه فقیر بودند دیگر اینکه سابقه خدمتشان نسبت بدولت زیاد بوده است از این جهت پیشنهاد شد و دولت هم این کار را کرد و ما هم تصویب کردیم این است که بنده پیشنهادی تقدیم کرده ام و عقیده ام این است که این ضمیمه باید حذف شود

رئیس - آقای آقا میرزا محمد خان و کیل *

(اجازه)

آقا میرزا محمد خان و کیل - بنده غیبی میل داشتم که آقا یک چند نفری از آنها که ممکن بود به شان این حقوق را داد و صورتشان را میدادند تا ما هم اطلاع پیدا کنیم

مثلاً شیخ خزعل یکی از این اسامی است و البته همه آقایان میدانند که احتیاجی باین تومانی دوریال ندارد و البته اگر آقایان در میان آنها اشخاصی را میدانند که احتیاج و استحقاق دارند ممکن است صورتشان را بدهند شاید سایر آقایان هم موافقت فرمایند *

از این جهت عرض میکنم که او از یک سلاله و دودمانی است که ابان چند خدمت بدولت کرده اند ولی هیچ وقت از تطبیقات اولیه مملکت بشمار نمی آیند و بلکه در طبقه سوم و چهارم این مملکت هم باشکال میکنند

(آقای آقا سید یعقوب باینکه از نمایندگان مشغول صحبت بودند)

رئیس - مخصوصاً به آقای آقا سید یعقوب عرض میکنم (چون حضرتعالی یکی از احرار بوده اند از این جهت توجهتان را باین مسئله جلب میکنم)

باشان در موقع تغییر رژیم و تبدیل حکومت استبداد بحکومت مشروطه معدل الدوله یکی از اشخاصی بود که جلب نظر مجاهدین را خیلی کرده است و اگر از نقطه نظر بودجه معدل الدوله بخواهد همت کند و دوسه استخدامش را مرتب کند قطعاً هشت سال متناوب و شش سال متوالی خدمت کرده است و آخرین حقوق او هم در حدود سیصد و پنجاه تومان بوده است که مطابق بارتبه مدیر کل میشود و سه چهار هزار تومان میشود و فعلاً در اینجا هزار و شش و هشتاد و پنج تومان حقوق او هم در حدود سیصد و پنجاه تومان میشود و اگر اسم او را از این مقبولات بیرون نیاید

از نقطه نظر بودجه هم یک ضرری بدولت وارد نمیشود اما نظر بنده از این پیشنهاد این است که در این موقع که مجلس (از راه شفقت است نمیدانم از راه قدر دانی

است نمیدانم هر چه هست) یک قانون مخصوصی برای منتظرین خدمت خارجیه وضع میکنند سزاوار نیست اشخاصی که بمستیری کمتر از حقوق انتظار خدمت ساخته اند آنرا سربار منتظرین خدمت کند و این نقش غرض است

زیرا بعضی اینک این قبیل اشخاص بموجب قانون استخدام حق اند حقوق دارند وقتی که حقوقشان قطع شد میرد از بند تهیه دوسیه و گرفتن حقوق تقاعد و انتظار خدمت و سوق دادن این اشخاص باین عملیات و سربار کردن آنها بمنتظرین خدمت در صورتی که بیک حقوق کمتری ساخته اند حقیقتاً دور از انصاف است

این بود نظر بنده از تقدیم این پیشنهاد حالا بسته برای آقایان

مخبر - بنده با بیانات معترم کاملاً موافقم ولی چون از طرف کمیسیون اجازه ندارم از این جهت متأسفانه نمی توانم قبول کنم

رئیس - رای گرفته می شود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای زحیم

رئیس - بسیار خوب و بدین الدوله همینطور مصمم السلطنه و در ضمن اینها هم نوشته شده *

معدل الدوله - بنده در اینجا خیلی بی تناسب دیدم که اسم معدل الدوله را در ردیف این اشخاص بنویسند چون بنده او را میشناسم *

از این جهت عرض میکنم که او از یک سلاله و دودمانی است که ابان چند خدمت بدولت کرده اند ولی هیچ وقت از تطبیقات اولیه مملکت بشمار نمی آیند و بلکه در طبقه سوم و چهارم این مملکت هم باشکال میکنند

(آقای آقا سید یعقوب باینکه از نمایندگان مشغول صحبت بودند)

رئیس - مخصوصاً به آقای آقا سید یعقوب عرض میکنم (چون حضرتعالی یکی از احرار بوده اند از این جهت توجهتان را باین مسئله جلب میکنم)

باشان در موقع تغییر رژیم و تبدیل حکومت استبداد بحکومت مشروطه معدل الدوله یکی از اشخاصی بود که جلب نظر مجاهدین را خیلی کرده است و اگر از نقطه نظر بودجه معدل الدوله بخواهد همت کند و دوسه استخدامش را مرتب کند قطعاً هشت سال متناوب و شش سال متوالی خدمت کرده است و آخرین حقوق او هم در حدود سیصد و پنجاه تومان بوده است که مطابق بارتبه مدیر کل میشود و سه چهار هزار تومان میشود و فعلاً در اینجا هزار و شش و هشتاد و پنج تومان حقوق او هم در حدود سیصد و پنجاه تومان میشود و اگر اسم او را از این مقبولات بیرون نیاید

از نقطه نظر بودجه هم یک ضرری بدولت وارد نمیشود اما نظر بنده از این پیشنهاد این است که در این موقع که مجلس (از راه شفقت است نمیدانم از راه قدر دانی

هر یک از آنها یک پیشنهادی بکنند ملاحظه فرمایند چقدر ماول شریف کشید این است که بنده تقاضا می کنم از آقای شریعت زاده که پیشنهاد خودشان را مسترد فرمایند

شریعت زاده - چون استدلال آقا موجه نیست از این جهت پس تمیکیم

رئیس - رای می گیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایان موافقت قیام فرمایند

(عده قلیلی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد

(پیشنهاد آقای حاج حسن آقا شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم اسم امین الدوله از صورت حذف شود

مخبر - بنده با بیانات معترم کاملاً موافقم ولی چون از طرف کمیسیون اجازه ندارم از این جهت متأسفانه نمی توانم قبول کنم

رئیس - رای گرفته می شود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای زحیم

رئیس - بسیار خوب و بدین الدوله همینطور مصمم السلطنه و در ضمن اینها هم نوشته شده *

معدل الدوله - بنده در اینجا خیلی بی تناسب دیدم که اسم معدل الدوله را در ردیف این اشخاص بنویسند چون بنده او را میشناسم *

از این جهت عرض میکنم که او از یک سلاله و دودمانی است که ابان چند خدمت بدولت کرده اند ولی هیچ وقت از تطبیقات اولیه مملکت بشمار نمی آیند و بلکه در طبقه سوم و چهارم این مملکت هم باشکال میکنند

(آقای آقا سید یعقوب باینکه از نمایندگان مشغول صحبت بودند)

رئیس - مخصوصاً به آقای آقا سید یعقوب عرض میکنم (چون حضرتعالی یکی از احرار بوده اند از این جهت توجهتان را باین مسئله جلب میکنم)

باشان در موقع تغییر رژیم و تبدیل حکومت استبداد بحکومت مشروطه معدل الدوله یکی از اشخاصی بود که جلب نظر مجاهدین را خیلی کرده است و اگر از نقطه نظر بودجه معدل الدوله بخواهد همت کند و دوسه استخدامش را مرتب کند قطعاً هشت سال متناوب و شش سال متوالی خدمت کرده است و آخرین حقوق او هم در حدود سیصد و پنجاه تومان بوده است که مطابق بارتبه مدیر کل میشود و سه چهار هزار تومان میشود و فعلاً در اینجا هزار و شش و هشتاد و پنج تومان حقوق او هم در حدود سیصد و پنجاه تومان میشود و اگر اسم او را از این مقبولات بیرون نیاید

از نقطه نظر بودجه هم یک ضرری بدولت وارد نمیشود اما نظر بنده از این پیشنهاد این است که در این موقع که مجلس (از راه شفقت است نمیدانم از راه قدر دانی

تقاعد انتظار خدمت دریافت میدارند اگر مستیری یا شهری در دفاتر شهری مستیری داشته باشد از آن دفتر حذف نمائند

مخبر - بنده این قسمت را قبول میکنم که در تبصره سه شود

(حقوق اداری و انتظار خدمت) و به علاوه در آخر تبصره هم تقاضای کنم مطابق رای کمیسیون اضافه شده اشخاصی که بمقام وزارت رسیده و شهری یا مستیری دریافت میدارند مستثنی باشند

رئیس - آن قسمت پیشنهاد آقای امامی را قبول کردند؟

مخبر - بلی

رئیس - قسمت اخیر را باید مطابق معمول پیشنهاد کنید

کازرونی - بنده پیشنهاد تجزیه میکنم این قسمت را

رئیس - کدام قسمت را؟

کازرونی - این قسمت را که پیشنهاد کرده اند آقای مخبر قبول کردند

مخبر پیشنهاد آقای امامی را قبول کردم مطابق نظر کمیسیون بودجه است و اصل غرض تبصره یک این است که اشخاصی که مشاغل خدمت اداری هستند و حقوق خدمت میگیرند یا اشخاصی که منتظر خدمت هستند و حقوق انتظار خدمت میگیرند و همچنین اشخاصی که متقاعد هستند و حقوق تقاعد میگیرند

هر گاه مستیری یا شهری داشته باشند از دفتر وظایف حذف شود و آقای امامی این قسمت را تصریح کردند و چون نظر کمیسیون هم همین بود از این جهت بنده قبول کردم و آن قسمت دیگر را که عرض کردم اشخاصی که بمقام وزارت * * * (صدای زنگ رئیس)

رئیس - رسماً باید پیشنهاد بدهید آن اصلاح در کجا میشود

تبصره با اصلاح خوانده می شود (شرح ذیل خوانده شد)

تبصره یک را بترتیب ذیل پیشنهاد می کنم

تبصره ۱ - وزارت مالیه مجاز است مستخدمین دولتی که بموجب مواد (۶۶) و ۷۱ قانون استخدام کشوری مستخدم رسمی محسوب و حقوق اداری یا تقاعد یا انتظار خدمت دریافت میدارند اگر مستیری یا شهری در دفاتر شهری و مستیری داشته باشند از آن دفتر حذف نمائند

رئیس - پیشنهاد آقای حشمتی (بترتیب ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در تبصره (۱) بعد از جمله مستخدم رسمی محسوب میشوند این طور نوشته شود (حقوق تقاعد یا انتظار خدمت مطابق رتبه خود دریافت میدارند اگر مستیری الی آخر حشمتی - یک قسمت از پیشنهاد بنده را پیشنهاد آقای امامی تأمین کرده است ولی در قسمت آخرش که مطابق رتبه خود حقوق انتظار خدمت دریافت میکنند

باید ضمیمه شود زیر لان اجته دقیقه قبل بود که منتظرین خدمت وزارت خارجه را بشومان شماره قرار شد چیزی به آنها بدهند و اگر حقوق منتظر خدمت را مطابق رتبه که دارند بآنها میدهند باید اگر شهری یا مستیری دارند قطع بشود

وزیر مالیه - باین پیشنهادی که آقای امامی کردند و مخبر هم قبول کردند نظریه آقا هم تأمین می شود چون اگر حقوق بگیرند البته مطابق رتبه شان میگیرند

رئیس - رای میگیریم بعضی از نمایندگان - پس گرفتند

رئیس - پیشنهاد آقای معتمد خواننده می شود ولی بر خلاف ماده ۶۵ است

مخبر - پیشنهاد از طرف کمیسیون است (شرح ذیل قرائت شد)

مخبر پیشنهاد آقای مخبر قبول کردند مطابق نظر کمیسیون بودجه تقاضا می کنم در آخر تبصره یک علاوه اشخاصی که بمقام وزارت می رسند شهری یا مستیری دریافت می دارند مستثنی خواهند بود

رئیس - اولاً اضافه خرج است و ثانیاً این ترتیب سابقه ندارد و باید کمیسیون را برتبعده رای گرفته می شود بماده ۱۳ که مشتمل بر سه تبصره است آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارده مخالفی ندارد

(گفتند خیر)

رئیس - رای گرفته می شود بماده چهارده آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارده آقای دکت آقایان - ماده پانزده اینست که قرائت می شود:

وزارت مالیه مجاز خواهد بود اضافه عایدات راه آهن جنفاً به تیریز کشتی رانی دریاچه ارومیه را نسبت بمبلغ پیش بینی شده در ماده ۱ و علاوه بر مخارج پیش بینی شده در بودجه وزارت فوائد عامه بمعرف خود راه آهن و کشتی رانی برسانند

این اجازه نیابستی با وزارت مالیه باشد بلکه باید با وزارت فوائد عامه باشد چون کشتی رانی و راه آهن با وزارت فوائد عامه است و صلاحیت تشخیص خرج آنها با وزارت فوائد عامه است

متنقی چون پول را وزارت مالیه می دهد باید اینجا قید شود در صورت تقاضای وزارت فوائد عامه وزارت مالیه مجاز است

رئیس - تصویب شد ماده هفده مخالفی ندارد؟

بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - رای می گیریم بماده هفده

آقای... که تصویب می کنند قیام فرمایند (تاریخ برگزیده)

رئیس - تصویب شد + ماده هیجده مغالطی ندارد ؟ رأی می گیریم بماده ۱۸ آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند (جمع می قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده الحاقیه (بعضیون آتی خوانده شد) ماده الحاقیه دوم - مجلس شورای ملی مبالغ مقصوده از شهریه و مستتریات را به تناسب ذیل برای تشکیل مدارس ابتدائی در نقاط مفصله تخصیص میدهد +

خوزستان - صدی دوازده - کردستان - صدی دوازده استرآباد و صحرای خراسان

صدی شانزده - آذربایجان - صدی بیست و چهار - بنادر جنوب - صدی نه - کرمان و مازندران - صدی شش - بلوچستان و زمره مشیر و خاش - صدی دوازده

مدرسه صنعتی اناث در طهران - صدی نه - بودجه پیشنهاد شده است

یکی هم راجع به اسلحه های بعد است که بعداً اجازه خواهند داد و یک طرحی است که تقاضای دو فوریت هم شده و تقدیم خواهد شد و اینجا چیزی که هست و باید به آقایان اطلاع داده شود اینست که الان دو ماه و بیست و دو روز از سال گذشته و وزارت مالیه از اعتبار مخارج انتظامی این سوخته ها را خریده و شیره ها را هم تهیه کرده رای ما میخواهیم که بعد از این شیره نقره شود و بعد از آن میخواهیم عوض شیره و رز ذخانه تهیه کنند مردمان قوی تهیه بکنند

بنابر این وزارت مالیه در این یکماه و نیم هر چه سوخته دارد همه را معدوم میکند و این یک قسمت خسارت را تحمل میکند و بطوریکه ملاحظه فرمایند در آخر ماده هم نوشته شده که از این تاریخ به بعد تهیه شیره و فروش سوخته و شیره ممنوع است شاید انشاء الله این بالای جان اهالی بیچاره آفرین برود

وزیر فواید عامه - این توضیحاتی که حضرت والا دادند صحیح است ولی اعتراض بنده باصل ماده است و عبارت ماده باید درست شود در اینجا نوشته است :

(وزارت مالیه مکلف است کلیه سوخته تریاک را معدوم نموده) این عبارت را باید بطوری نوشت که بعداً وزارت مالیه مبادرت بخیرید و فروش سوخته نکند و الا وزارت مالیه مکلف است کلیه سوخته و شیره را معدوم کند معنی ندارد

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - این ماده بنظر بنده بی مطالعه تهیه شده است و البته آقایان تصدیق میکنند که من خیالی خوشوقت هستم که اینکار بشود و دلیل بنده هم طرحی است که داده ام و در کمیسیون عدلیه هم جدت کرده ام که برای استعمال اقویون و شیره در قانون جزا باید مجازاتی معین شود ولی اینطور بی مطالعه که (وزارت مالیه مکلف است که سوخته را بکلی معدوم نماید) آقایان تصور میکنند که این ترتیب بدون مطالعه در واقع در حکم قتل یک همدنفوس است

آقا سید یعقوب - باشد چه اهمیت دارد ؟ یاسائی - باید باینکه طرح و زمینه مخصوص اینکار را کرد و یک فکری کرد که عاقلانه و عملی باشد

اما در آتی وزارت مالیه نمیتواند مأمور جلوگیری و معدوم کردن سوخته بشود چون راجع به عایدات مملکت نیست بلکه این کار با وزارت داخله و نظایه و اجای دیگر است و آنها باید مأمور منع استعمال شیره باشند

هیچ ذهن آقایان متوجه باین نباشد که دولت از نقطه نظر عایدات مخالفت میکند بلکه فقط از برای این است که دولت می خواهد یک قانون صحیحی وضع شود فرمودند یک طرحی تهیه شده راجع به شیره و تقاضای دو فوریت هم شده

بسیار خوب ما مع مخالفت نخواهیم کرد ولی مشروط بر اینکه رعایت این نکات هم بشود و الا باین ماده اگر بخواهید رأی بدهید یک چیز بی تناسب و غلطی است

رئیس - شاهزاده سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - همانطور که آقای رئیس الوزرا اظهار فرمودند گمان میکنم که آرزوی همه ایرانیها همین است که اشخاص قوی داشته باشند چون اشخاص قوی دارای روح قوی هستند و میتوانند مملکت را قوی بکنند

این یک اصل است که ما باید کاملاً تقییب کنیم و باید تریاک کشی و شیره کشی و سایر مواد مخدره را از این مملکت برانهدازیم

زیرا بدتر از میکروب وبا و طاعون است یک نفر شیره کش یک معیطی را فنا میکند - یک نفر شیره کش مملکت را فنا میکند یک خانواده را مختل میکند و مرضی است که با اولاد و اعقاب آدم سربست میکند و از بین می برد و جمعیت مملکت ما دیگر محتاج باین سموات نیست

ما همه ساله از سایر بلیات از عده نفوسمان کم می شود و دیگر این چیزها

می فرمایند وزارت مالیه مکلف است کلیه سوخته تریاک را معدوم نماید این جا شاهزاده سلیمان میرزا توضیح دادند ولی بنده عرض می کنم که این ماده مقصود ایشان را نمی رساند این عبارت مکلف می کند وزارت مالیه را از حالا باینکه سوخته تریاک را معدوم کند و آنوقت توجه فرمودند با اظهارات آقای وزیر فواید عامه که این را بچه بگو باید بکنند وزارت مالیه مکلف است که سوخته را بگردم معدوم کند بانچه بده معدوم کند

اما اشکالی که می فرمایند اولاً حقیقتاً جای خیلی نأسف است که ادارات دولتی ما سم قاتل را بگردم میفرشند و حالاً من داخل نمیشوم در آن شکایتهائی که اگر بکمیسیون عرایض مراجعه بفرمایید خواهید دید که بچه ترتیب مردم را واداری کند که شیره را بخزند و بکشند و از طرف دیگر اینترابنده ملاحظه کرد که اگر امروز بگویند عایدات ما زیاد میشود و باشد شیره زیاد فروخته ایم بیهوده چند در مضحک و چند اسباب بدبختی و در آتی چند در خطر ناک است

این مثل این است که بگویند ما امسال از فروختن میکروب و باطواعون فایده برده ایم

بنا بر این باید این مرضها را از میان برداشت و حالاً بنده اینجا ترتیب کار را عرض می کنم اندازه مالیه و اداره تعدید تریاک بهمان ترتیبی که تا حالا جمع کرده است تا آخر سال هم این سوخته ها را جمع آوری میکند

تا حالا جمع میکرد و شیره میبخت و مردم را میکشت و نسل را از میان بر میداشت و ملت و قوه عمومی مملکت را ضعیف میکرد و از دست میداد در آتش چند شاهی ببول نالایق میکرفت

حالا دیگر از این بول نالایق باید صرف نظر کند و سوخته تریاک را جمع آوری میکند یک مرتبه معدوم کند و دیگر تریاک و شیره اش نکند و خسارت اینکار هم مطابق احصایه که حاضر کرده

عایدات این سم مهلک را از برای مملکت ما بیاض از وضع مخارج معین کرد سبب و ریاضت هزار تومان یا بعضی اوقات قریب چهار صد هزار تومان و کسری است یعنی ما بین سبب و پنجاه و چهار صد هزار تومان است

باین معنی که شصت هزار تومان کل این عایدات است و آن وقت صد و پنجاه یا دو صد هزار تومان مخارج موضوع می شود و باقی می ماند چهار صد هزار تومان که این مبلغ از تریاق میکروب این سم قاتل و کشتن یکمده نفوس عاید میشود

و فرضاً این مبلغ هم که صکار شود و آن اضافه که در بودجه هست از برای خرج اینکار منظور شده و از هر ماهارجی هم مقدم تر است

حالا اگر عبارتش باز سالت سالت مقصود را میخواهیم که عبارت از بر انداختن شیره کشی از این مملکت است و میخواهیم این افتخار را در این شب های آخر مجلس از برای خودمان درست کنیم و این یادگار را در این مملکت بگذاریم که مردم را بطرف ورزش و قوت ببریم تا در میدان جنگ و ورزش بسابقه پیش بروند در میدان تریاک کشی که قوه رفتن و آمدن نداشته باشند و در هر صورت این لغت و ننگ را باید از بین برداشت

حالا دیگر عبارت را هر طور می - خواهید اصلاح کنید ما هم قبول داریم معنی مقصود این باشد که از امشب به بعد شیره کشی در این مملکت موقوف شود و دیگر اداره تعدید تریاک این سم را بگردم نفرود ما عبارت نمیخواهیم مقصود ما را هر طور میخواهید تأمین کنید

وزیر مالیه - همانطور که آقای رئیس الوزرا فرمودند در این مدت هم اگر در وزارت مالیه اینکار را بیکر کرده است برای جلوگیری از این مسئله بوده است و این مالیاتی که وضع کرده بودند برای این بوده است که کمتر استعمال کنند

والا اگر آزاد باشند بیشتر استعمال می کنند و تصدیق خواهند فرمود که اگر قیمت شیره مناسب تر از آن تر باشد بیشتر اقدام جلوگیری از این مسئله بوده است که کمتر استعمال بشود و الا از حیث عایدات همانطور که آقای رئیس الوزرا اظهار فرمودند گمان می کنم آقایان هم متقاعد شوند و آن طرح را مرقوم بفرمایند و این وظیفه را بعهده دولت واگذار کنند و الا این صورتی که در اینجا هست تصور بفرمایند وزارت الیه آنوقتی که این کار را میکرد برای وصول عایدات آن بود و الا وقتیکه مسئله عایدات در بین نباشد دیگر وظیفه وزارت مالیه نیست که این اقدام را بکنند و بپذیرند بنده آن نظر را که ما داریم و میخواهیم کم شود حاصل خواهد شد

اینکه حالا مقامی بیست و هفت شاهی است کمتر استعمال میکنند ولی اگر مقامی سه شاهی بشود قطعاً بیشتر استعمال می کنند پس بنظر بنده اگر آقایان بخواهند عملی بشود باید این قسمت از بودجه برداشته شود تا در اطرافش مطالباتی بشود و بیک طریقی که جلوگیری بشود استعمال نشود پیشنهاد بشود و الا

اگر باین ترتیبی که نوشته شده است بخواهیم عمل کنیم زیاد تر میشود و در واقع نقش غرش خواهد شد این است که بنده تقاضا میکنم که بصورت طرح این مسئله تقدیم شود و از این لایحه بودجه این مسئله خارج شود که بودجه هم معلول نمائند

رئیس - بنده نظر با اطلاعانی که در این مدت قبل نسبت بشکایاتی که از ولایات رسیده است دارم ناچارم عرایض عرض کنم بیشتر توجه آقایان نسبت باین موضوع برای اجاعافات و تمیزی است که مالیه بگردم می کند و مردم هم بواسطه همین اقدامات بی رویه شکایت میکنند (بعضی از نمایندگان - صحیح است) و این برعکس مقصود است زیرا مقصود جلوگیری است ولی برای تحصیل عایدات مأمورین زیاد تر توسعه میدهند بکشیدن شیره و این مسئله شایسته نیست

بنابر این تصور می کنم که در این مورد وزارت مالیه نظریه عایدات نباید داشته باشد و علاوه در آن قوانین مالیاتی که این مجلس وضع کرده است تصور می کنم یک گونه معلول را جبران کند وزیر فواید عامه - همانطور که آقای رئیس مجلس هم فرمودند دولت هم نظری داشته باشد و علاوه در آن قوانین مالیاتی که این مجلس وضع کرده است تصور می کنم یک گونه معلول را جبران کند

و فرضاً این مبلغ هم که صکار شود و آن اضافه که در بودجه هست از برای خرج اینکار منظور شده و از هر ماهارجی هم مقدم تر است

حالا اگر عبارتش باز سالت سالت مقصود را میخواهیم که عبارت از بر انداختن شیره کشی از این مملکت است و میخواهیم این افتخار را در این شب های آخر مجلس از برای خودمان درست کنیم و این یادگار را در این مملکت بگذاریم که مردم را بطرف ورزش و قوت ببریم تا در میدان جنگ و ورزش بسابقه پیش بروند در میدان تریاک کشی که قوه رفتن و آمدن نداشته باشند و در هر صورت این لغت و ننگ را باید از بین برداشت

حالا دیگر عبارت را هر طور می - خواهید اصلاح کنید ما هم قبول داریم معنی مقصود این باشد که از امشب به بعد شیره کشی در این مملکت موقوف شود و دیگر اداره تعدید تریاک این سم را بگردم نفرود ما عبارت نمیخواهیم مقصود ما را هر طور میخواهید تأمین کنید

وزیر مالیه - همانطور که آقای رئیس الوزرا فرمودند در این مدت هم اگر در وزارت مالیه اینکار را بیکر کرده است برای جلوگیری از این مسئله بوده است و این مالیاتی که وضع کرده بودند برای این بوده است که کمتر استعمال کنند

والا اگر آزاد باشند بیشتر استعمال می کنند و تصدیق خواهند فرمود که اگر قیمت شیره مناسب تر از آن تر باشد بیشتر اقدام جلوگیری از این مسئله بوده است که کمتر استعمال بشود و الا از حیث عایدات همانطور که آقای رئیس الوزرا اظهار فرمودند گمان می کنم آقایان هم متقاعد شوند و آن طرح را مرقوم بفرمایند و این وظیفه را بعهده دولت واگذار کنند و الا این صورتی که در اینجا هست تصور بفرمایند وزارت الیه آنوقتی که این کار را میکرد برای وصول عایدات آن بود و الا وقتیکه مسئله عایدات در بین نباشد دیگر وظیفه وزارت مالیه نیست که این اقدام را بکنند و بپذیرند بنده آن نظر را که ما داریم و میخواهیم کم شود حاصل خواهد شد

اینکه حالا مقامی بیست و هفت شاهی است کمتر استعمال میکنند ولی اگر مقامی سه شاهی بشود قطعاً بیشتر استعمال می کنند پس بنظر بنده اگر آقایان بخواهند عملی بشود باید این قسمت از بودجه برداشته شود تا در اطرافش مطالباتی بشود و بیک طریقی که جلوگیری بشود استعمال نشود پیشنهاد بشود و الا

اگر باین ترتیبی که نوشته شده است بخواهیم عمل کنیم زیاد تر میشود و در واقع نقش غرش خواهد شد این است که بنده تقاضا میکنم که بصورت طرح این مسئله تقدیم شود و از این لایحه بودجه این مسئله خارج شود که بودجه هم معلول نمائند

رئیس - بنده نظر با اطلاعانی که در این مدت قبل نسبت بشکایاتی که از ولایات رسیده است دارم ناچارم عرایض عرض کنم بیشتر توجه آقایان نسبت باین موضوع برای اجاعافات و تمیزی است که مالیه بگردم می کند و مردم هم بواسطه همین اقدامات بی رویه شکایت میکنند (بعضی از نمایندگان - صحیح است) و این برعکس مقصود است زیرا مقصود جلوگیری است ولی برای تحصیل عایدات مأمورین زیاد تر توسعه میدهند بکشیدن شیره و این مسئله شایسته نیست

بنابر این تصور می کنم که در این مورد وزارت مالیه نظریه عایدات نباید داشته باشد و علاوه در آن قوانین مالیاتی که این مجلس وضع کرده است تصور می کنم یک گونه معلول را جبران کند وزیر فواید عامه - همانطور که آقای رئیس مجلس هم فرمودند دولت هم نظریه عایدات نباید داشته باشد و علاوه در آن قوانین مالیاتی که این مجلس وضع کرده است تصور می کنم یک گونه معلول را جبران کند

و فرضاً این مبلغ هم که صکار شود و آن اضافه که در بودجه هست از برای خرج اینکار منظور شده و از هر ماهارجی هم مقدم تر است

حالا اگر عبارتش باز سالت سالت مقصود را میخواهیم که عبارت از بر انداختن شیره کشی از این مملکت است و میخواهیم این افتخار را در این شب های آخر مجلس از برای خودمان درست کنیم و این یادگار را در این مملکت بگذاریم که مردم را بطرف ورزش و قوت ببریم تا در میدان جنگ و ورزش بسابقه پیش بروند در میدان تریاک کشی که قوه رفتن و آمدن نداشته باشند و در هر صورت این لغت و ننگ را باید از بین برداشت

حالا دیگر عبارت را هر طور می - خواهید اصلاح کنید ما هم قبول داریم معنی مقصود این باشد که از امشب به بعد شیره کشی در این مملکت موقوف شود و دیگر اداره تعدید تریاک این سم را بگردم نفرود ما عبارت نمیخواهیم مقصود ما را هر طور میخواهید تأمین کنید

وزیر مالیه - همانطور که آقای رئیس الوزرا فرمودند در این مدت هم اگر در وزارت مالیه اینکار را بیکر کرده است برای جلوگیری از این مسئله بوده است و این مالیاتی که وضع کرده بودند برای این بوده است که کمتر استعمال کنند

والا اگر آزاد باشند بیشتر استعمال می کنند و تصدیق خواهند فرمود که اگر قیمت شیره مناسب تر از آن تر باشد بیشتر اقدام جلوگیری از این مسئله بوده است که کمتر استعمال بشود و الا از حیث عایدات همانطور که آقای رئیس الوزرا اظهار فرمودند گمان می کنم آقایان هم متقاعد شوند و آن طرح را مرقوم بفرمایند و این وظیفه را بعهده دولت واگذار کنند و الا این صورتی که در اینجا هست تصور بفرمایند وزارت الیه آنوقتی که این کار را میکرد برای وصول عایدات آن بود و الا وقتیکه مسئله عایدات در بین نباشد دیگر وظیفه وزارت مالیه نیست که این اقدام را بکنند و بپذیرند بنده آن نظر را که ما داریم و میخواهیم کم شود حاصل خواهد شد

اینکه حالا مقامی بیست و هفت شاهی است کمتر استعمال میکنند ولی اگر مقامی سه شاهی بشود قطعاً بیشتر استعمال می کنند پس بنظر بنده اگر آقایان بخواهند عملی بشود باید این قسمت از بودجه برداشته شود تا در اطرافش مطالباتی بشود و بیک طریقی که جلوگیری بشود استعمال نشود پیشنهاد بشود و الا

اگر باین ترتیبی که نوشته شده است بخواهیم عمل کنیم زیاد تر میشود و در واقع نقش غرش خواهد شد این است که بنده تقاضا میکنم که بصورت طرح این مسئله تقدیم شود و از این لایحه بودجه این مسئله خارج شود که بودجه هم معلول نمائند

رئیس - بنده نظر با اطلاعانی که در این مدت قبل نسبت بشکایاتی که از ولایات رسیده است دارم ناچارم عرایض عرض کنم بیشتر توجه آقایان نسبت باین موضوع برای اجاعافات و تمیزی است که مالیه بگردم می کند و مردم هم بواسطه همین اقدامات بی رویه شکایت میکنند (بعضی از نمایندگان - صحیح است) و این برعکس مقصود است زیرا مقصود جلوگیری است ولی برای تحصیل عایدات مأمورین زیاد تر توسعه میدهند بکشیدن شیره و این مسئله شایسته نیست

بنابر این تصور می کنم که در این مورد وزارت مالیه نظریه عایدات نباید داشته باشد و علاوه در آن قوانین مالیاتی که این مجلس وضع کرده است تصور می کنم یک گونه معلول را جبران کند وزیر فواید عامه - همانطور که آقای رئیس مجلس هم فرمودند دولت هم نظریه عایدات نباید داشته باشد و علاوه در آن قوانین مالیاتی که این مجلس وضع کرده است تصور می کنم یک گونه معلول را جبران کند

میکشاند و این پیشنهادی که بنده تقدیم کردم جامع افکار است که آقایان دارند یعنی هم سوخته تریاک معدوم میشود و هم دولت مکلف می شود برای جلوگیری از این مسئله اقداماتی بعمل آورد

رئیس - پیشنهاد دیگر (باین ترتیب خوانده شد) ماده الحاقیه را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم :

وزارت مالیه مکلف است کلیه سوخته تریاک و شیره موجود خود را معدوم نموده و از این تاریخ به بعد دولت تهیه شیره و فروش سوخته و شیره سوخته را بکلی در تمام مملکت ممنوع دارد +

سلیمان معین

رئیس - این مقصود از شیره شیره تریاک یا شیره سوخته ؟

سلیمان میرزا - مقصود شیره سوخته است +

حشمتی - بنده کلمه سوخته را هم علاوه می کنم

بعضی از نمایندگان - یک مرتبه دیگر خوانده شود

(شرح ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم :

وزارت مالیه مکلف است که سوخته تریاک و شیره سوخته موجود خود را معدوم نموده و از این تاریخ به بعد دولت تهیه شیره و فروش سوخته و شیره سوخته را بکلی در تمام مملکت ممنوع دارد

مخبر - بنده قبول می کنم

رئیس - سایر آقایان قبول می - کنند ؟

(گفتند - بلی)

رئیس - رأی میگیریم باین ماده بطوری که قرائت شد آقایان موافقین قیام فرمایند

یاسائی - بنده اجازه می خواهم (افق قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - ماده الحاقیه ۲ پیشنهادی در کمیسیون که اول بر سر مجلس رسید خوانده می شود

(بعضیون آتی خوانده شد)

ماده الحاقیه دوم - مجلس شورای ملی مبالغ مقصوده از شهریه و مستتریات را به تناسب ذیل برای تشکیل مدرسه ابتدائی در نقاط مفصله تخصیص میدهد بخود خوزستان - صدی دوازده - کردستان - صدی دوازده استرآباد و صحرای خراسان

صدی شانزده - آذربایجان - صدی بیست و چهار - بنادر جنوب - صدی نه - کرمان و مازندران - صدی شش - بلوچستان و زمره مشیر و خاش - صدی دوازده

مدرسه صنعتی اناث در طهران - صدی نه - بودجه پیشنهاد شده است

یکی هم راجع به اسلحه های بعد است که بعداً اجازه خواهند داد و یک طرحی است که تقاضای دو فوریت هم شده و تقدیم خواهد شد و اینجا چیزی که هست و باید به آقایان اطلاع داده شود اینست که الان دو ماه و بیست و دو روز از سال گذشته و وزارت مالیه از اعتبار مخارج انتظامی این سوخته ها را خریده و شیره ها را هم تهیه کرده رای ما میخواهیم که بعد از این شیره نقره شود و بعد از آن میخواهیم عوض شیره و رز ذخانه تهیه کنند مردمان قوی تهیه بکنند

بنابر این وزارت مالیه در این یکماه و نیم هر چه سوخته دارد همه را معدوم میکند و این یک قسمت خسارت را تحمل میکند و بطوریکه ملاحظه فرمایند در آخر ماده هم نوشته شده که از این تاریخ به بعد تهیه شیره و فروش سوخته و شیره ممنوع است شاید انشاء الله این بالای جان اهالی بیچاره آفرین برود

وزیر فواید عامه - این توضیحاتی که حضرت والا دادند صحیح است ولی اعتراض بنده باصل ماده است و عبارت ماده باید درست شود در اینجا نوشته است :

(وزارت مالیه مکلف است کلیه سوخته تریاک را معدوم نموده) این عبارت را باید بطوری نوشت که بعداً وزارت مالیه مبادرت بخیرید و فروش سوخته نکند و الا وزارت مالیه مکلف است کلیه سوخته و شیره را معدوم کند معنی ندارد

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

رئیس - آقای میرزا محمد خان وکیل

(اجازه)

میرزا محمد خان وکیل

رئیس آقای عراقی (اجازه)

حاج آقا اسمعیل عراقی - مخالفم در این زمینه بنده و جمعی از آقایان بیک پیشنهادی دانیم چون بنده آن تقسیمی را که کمیسیون بوده کرده است نپذیریم اگر برای سرحدات و آنچه همی که در دست است تغییر می کنند این وضع تقسیمش بی مورد است و اگر مطابق آنچه که در مملکت وصول میگردند و حالا چون شهرها نمی دهند تقسیم می کنند بنده تصور میکنم همه باید اعلی السویه باشد

یعنی این ترتیب که هر حوزه انتخابیه بهمان اندازه که وکیل میدهد بهمان اندازه هم سهم برد یعنی صدوسی و شش قسمت تقسیم شود (عده و کلاه) و در این زمینه بنده و جمعی از آقایان پیشنهادی داده ایم و باید تقسیم بندی بنظر بنده خیلی غریب و عجیب است!

رئیس - آقای میرزا محمد خان وکیل (اجازه)

میرزا محمد خان وکیل - بنده ابداً مخالف نیستم که همه جا معارفش توسعه پیدا کند ولی اگر درست توجه بفرمائید نقطه نظر کمیسیون این نبوده است که یک جا را بدهد و یک جا را محروم کند و بنده نظر کمیسیون را شرح می دهم این جا می نویسد:

رشت - خوزستان - بلوچستان - کردستان - آذربایجان در اینجا اساس نظر مجلس و کمیسیون بوده این است که زبان فارسی در تمام مملکت بسط و توسعه پیدا کند

عراقی - اینطور نیست

میرزا محمد خان وکیل - ملاحظه بفرمائید نماینده بلوچستان اینجا هست سؤال بفرمائید هر تمام دیوستان فرسخ بلوچستان یک مدرسه نیست هزار نفر زبان فارسی میدانند و بقیه نمیدانند

این بود که از این نظر اینطور تقسیم بندی شد و تمام منظور این بوده است که زبان فارسی در تمام مملکت اعم از خوزستان یا کردستان یا جاهای دیگر توسعه پیدا کند

حالا اگر آقا میخواهند برای عراق هم پیشنهاد بفرمائید البته داده شود ولی اساساً مقصود همانست که اول عرض کردم و حالا این یک جمله مترضه بود که عرض کردم و بیش از این دیگر چیزی لازم نیست عرض کنم

رئیس - آقای رهنا

رهنا - موافقم (همین وقت نمایندگان - صدای زنگ رئیس - همه طولانی)

رئیس - معلوم میشود صدای زنگ هم بگوش آقایان نمیرسد آقای شروانی (اجازه)

شروانی - اگر آقایان اعضاء کمیسیون بوده بیک قدری رعایت کرده بودند که در تمام مملکت بتناسب تقسیم شود و برای ولایتهای خودشان که البته حق هم دارند زیاده روی نکرده بیک معجزه جنجالی در مجلس بیایند

بنده عرض میکنم مقصود از زبان فارسی که آقای وکیل الملک فرمودند نوشتن زبان فارسی است و ما مدرسه در تمام مملکت برای نوشتن زبان فارسی لازم داریم و البته در قسمت آذربایجان از جهات مختلفه و نقطه نظرهایی باید زیاد تر رعایت شود

چنانچه بریر روز هم اینکار را کردیم ولی باید از دو نقطه نظر این تقسیم بشود یا اینکه بهر ولایتی بتناسب این مبلغی که قطع میکنند بهمان اندازه بهش بدهند زیرا این پول را در همان شهر یا محل خرج میکردند و حالا که قطع میشود باید بصرف معارف همان محل برسد

ولی بوقت مقصود اینست که این یک پولی است عمومی که از تمام مملکت بعنوان مالیات اخذ میشود و این را مجلس میخواهد نگذارد یک عده بخورند و می خواهند این پول را صرف معارف مملکت بکنند

البته در این صورت تصدیق بفرمائید که باید در اینجا بتام نقاط بطور مساوی تقسیم شود

زیرا این پول را اصفهانی میدهد آذربایجانی میدهد تمام نقاط مملکت می دهند و باید بهمان تناسب خرج خودشان بشود

(جمعی از نمایندگان - صحیح است) البته که پیشنهادی شده است که بتناسب عده و کلاه که صدوسی و شش نفرند تقسیم شود

کفیل وزارت معارف - این یک طرحی بوده است که از طرف آقایان نمایندگان تقدیم مجلس شورای ملی شده است و در کمیسیون بوده هم تحت مظاربه قرار داده اند و مدانهای هم که از این طرح باید بشود بعهد خود آقایان است

ولی البته لازم بود که با وزارت معارف مشورت بشود و در کمیسیون بانظر وزارت معارف دلائلی که داشت این مادر را تصویب فرموده و تقدیم مجلس شورای ملی شده است اینجا لازم است

بنده مجلاً خدمت آقایان عرض کنم

که اگر از این منظوعات بیک عایدی بدست بیاید بیک عایدی گزافی نخواهد بود منتهی در حدود هفتاد یا هشتاد هزار تومان بالاتر یا کمتر بشود

آقایان معتقدند که این مبلغ در تمام حوزههای انتخابیه به تساوی تقسیم شود بسیار خوب ولی آیا ممکن است از این پول این منظور انجام گیرد یا این مدارس تشکیل شود؟

بنده عرض میکنم این مبلغ نمیشود در تمام نقاط یک مدرسه مفتوح نمود و بهر جای یک سهم خیلی قلیلی خواهد رسید که هیچ اثر آن استفاده نخواهند کرد

بعضی از نمایندگان - با همه خواهند کرد

کفیل وزارت معارف - اجازه بفرمائید بنده می خواهم نظر آقایان را متوجه باین قضیه کنم که اگر در اینجا یک زبانی است نسبت به بعضی جاها شده است برای این بوده است که معارف آنجاها نسبتاً کمتر و عقب تر بود در آنجاها مدرسه وجود نداشته (همه نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

کفیل وزارت معارف - در این نقاط سرحدی که ذکر شده مدرسه وجود ندارد و علم اجدال بسته بنظر آقایان است ولی در آن صورت فایده نخواهد برد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رهنا - بنده مخالفم با کفیلایت مذاکرات

رئیس بفرمائید

رهنا - بنده گمان میکنم اگر مجلس اجازه بدهد که در این موضوع بیک قدری بیشتر صحبت بشود آنوقت از آن قسمت پیشنهادات راحت خواهیم شد شاید آقایان موافقت بفرمائید

از این جهت بنده معتقدم که آقایان اجازه بدهند که بیک قدری در این موضوع بیشتر مذاکره شود شاید آقایان قانع شوند و از مخاطر پیشنهادها را دست شویم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقایان کافی میدانند؟

جمعی از نمایندگان - بلی کافی است

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود (بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای آقا میرزا شهاب - بنده پیشنهاد میکنم شهریه و مستمریات مقطوعه بنظر شورای عالی معارف برای مدارس ابتدائی ایالات و ولایات تقسیم نمایم که در واقع آقا میرزا شهاب - آقایان نمایندگان ولایات از بس جنجال فرمودند متوجه به پیشنهاد بنده نشدند در پیشنهاد بنده یک شاهی برای طهران نیست

نوشته ام معارف ابتدائی ایالات و ولایات بیک می گوید همه اثر را خرج طهران می کنند ابتدا اینطور نیست قید کنید غیر از طهران

اگر آقایان بیودجه معارف مراجعه بفرمائید تصدیق می کنند که معارف کرمان از همه جا کمتر است و بنده خودم از اشخاصی بودم که شش ماه زحمت کشیدم تا این شهریه ها قطع شد و ناله و زفرین صاحبان این شهریه بیک قسمت بیشترش متوجه شخص بنده است

برای اینکه خودم کمک کردم و این اسامی را پیدا کردم و هر کدام را که غیر مستحق تصور کرده اند این جا شهریه و مستمری شان را قطع کرده اند

بنابراین بنده حق اولویت دارم که یک چوبه بزنم یا در این تقسیمی که شده است یک قسمت هم برای کرمان ولو بعنوان حق الزحمه هم باشد بگیرم ولی آقایان دیدند که برای کرمان چیزی منظور نشده است

و حالا آقایان هم هر کدام نماینده یک معنی هستند و آنهایی هم که نماینده طهران هستند نماینده سایر جاها هم هستند و اگر یک نظر بهتری و یک تصور عملی تری برای تقسیم بندی این مقطوعات بنقاط مملکت معین بفرمائید شاید آن وقت بنده هم پیشنهاد خودم را مسترد دارم

می گویند این پولی که تقریباً شصت و سه هزار تومان می شود این را بدهد و کلا تقسیم کنند در صورتیکه صدوسی و شش نفر وکیل هست و یکی از نقاطی که در اینجا نوشته شده است بلوچستان است

اولاً آنجا یک نفر وکیل دارد و ثانیاً تاکنون از طرف دولت هیچ وجه توجهی به آنجا نشده است

ولی نسبت به بند عباس شده است نسبت به فارس شده است نسبت به بندر جنوب شده است و این پول یک پولی بوده است که ما میخواهیم با آن تعلیم اجباری را در مملکت ترویج کنیم این یک پولی بوده است که در نتیجه یک تغییر سلطنتی در مملکت پیدا شده یعنی اگر سابقاً میخواستیم این شهریه ها را قطع کنیم تولید معظورات می کرد ولی در نتیجه این تغییر موقوف شدیم که شصت هفتاد هزار تومان از محل این شهریه ها تحصیل کنیم

و اگر بعنوان انعام هم باشد باید تمام ایالات و ولایات تقسیم نمایم که در واقع یادگار عصر انقلاب این مملکت باشد و از طرف و کلاهی که در این تغییر شرکت داشتند این انعام و هدیه برای مدارس ابتدائی هر حوزه انتخابیه داده شود و این

اطراف مملکت را در تحت نظر گرفته ایم دولت و مجلس در نظر داشتند که در کردستان و ترکمن و بهمن و بلوچستان و خوزستان مدارس ابتدائی زیاد شود و برای خاطر توسعه دادن به معارف را زیاد مدارس ابتدائی این کار را کردیم

حالا شما میگویند این پول را منحل گوشت قربانی تقسیم کنیم؟ ما هم بعد از مدتی مرفق شدیم که یک معنی از برای بسط معارف در نقاطیکه نظر و توجهمان در آنجاها بوده است پیدا کنیم ولی الان شامی خواهیم دید این مقصود را با این احساسات از بین ببرید

حائری زاده - شما تبعیض میکنید آقا سید یعقوب - آقا وکیل آذربایجان هم سید و وکیل خراسان هم سید و همه جا در نظر شما باید یکسان باشد یعنی هر نقطه را که شما ببینید احتیاج بیشتر است باید پیش قدم باشید برای رفع احتیاج آن نقطه همینطور کل واصل اگر تشخیص دادید که از برای خوزستان مدرسه لازم است باید فوراً تأسیس کرد

آقایان کجا هستی ما وکیل سیاسی هستیم ما وکیل عدلیه نیستیم که بیاییم دفاع از حقوق فلان شخص بکنیم ما باید دفاع از حقوق عمومی میکنیم

مخبر - از اطراف بهمن تذکره داده شد که این پیشنهاد را قبول نکنم ولی چون اکثریت کمیسیون بمن اجازه نداده اند نمی توانم قبول کنم و از آن طرف هم آقایان باید این قسمت را ملحوظ بفرمائید که اگر این پیشنهادها قابل توجه شود اصل موضوع بودجه از بین میرود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواهم حضور آقایان محترم یک عرض بکنم که اگر توجه بفرمائید گمان می کنم خود آقایان موافقت بفرمائید این پیشنهاد را پس بگیرند و این پیشنهاد را پس بگیرند و شیراز و اصفهان و کرمان نیست (همه نمایندگان)

آقا سید یعقوب اجازه بدهید ما ما تماماً نماینده ملت ایرانیم بنده وکیل ایلات هستم آقا وکیل اصفهان و وکیل سایر جاها هم هستم آقایان توجه بفرمائید که در این جا ما خواسته ایم یک قدم اساسی برداریم یعنی در آنجاهاست که تعلیم ابتدائی کمتر بود یک مساعدهتی بشود

بنده در کمیسیون بودجه که بود همیشه مدافع وزارت معارف بوده ام و مخصوصاً وقتی که کفیل معارف این صورت را آورد ما دیدیم از هر جهت عادلانه و بافلازه و بر حسب پیشرفت مملکت کرده است

خود آقایان توجه دارند که ما کاملاً

است آقایان همه پیشنهادات را بدهند خدمت آقای رئیس و کمیسیون بودجه را همین الان منتهی کنند و در این ضمن که کمیسیون بودجه تشکیل می شود ما داخل مطالب دیگری بشویم

آقای مخبر از کمیسیون بودجه کسب تکلیف بکنند و هر کار را که قبول کردند بیاورند به مجلس تا تکلیفش معلوم شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - در نتیجه مخالفتیکه آقای مخبر کردند نسبت بقبول این پیشنهاد بنده در سهم خود امضا می کنم پس می گویم برای اینکه بودجه معلوم نشود ولی به آن ماده الحاقیه کمیسیون هم رأی نخواهم داد

رئیس - پیش نهاد آقای تقی زاده (شرح ذیل قرائت شد)

پیش نهاد میکنم مدرسه صنعتی انات طهران حذف شود و این قلم بمعارف کردستان و خوزستان علاوه شود

تقی زاده - بنده این پیش نهاد را بجهة این کردم که خاطر آقایان را متوجه کنم باینکه همینطور آقای رئیس الوزرا فرمودند اینجا مطلب ولایتی در بین نیست و بنده خودم که آذربایجانی هستم و وکیل طهران هستم تکلیف کردم که مال طهران را حذف کنند ولی تکلیف هم نکردم که به آذربایجان اضافه شود

ماها نماینده تمام ولایات هستم و این خبر کمیسیون را که آقایان درست دارند یک نمایشی است از طرف مجلس شورای ملی برای یک خدمت ملی مقصود این نیست که معارف همه نقاط از این پول تقویت شود البته باید بشود و اگر داشته باشیم الان پیشنهاد می کنم یک کار در برای معارف تمام نقاط تخصیص داده شود و بنده اول کسی هستم که رأی خواهم داد و بلکه به اتفاق رأی خواهم داد ولی فعلاً بنده امید واری ندارم و خواهش دارم از آقایان که باین یک قلم رأی بدهند مجلس و مخصوصاً و کلاهی ولایات چنانچه در مجلس اول دوم این نمایش داده شد یعنی همه و کلاه بجای اینکه برای ولایات خودشان پیشنهادی بکنند برای کلیه مملکت پیشنهاد میگردند و باید هم همینطور باشد و اشخاصی که علاقه مندی دارند که ایران یک مملکت بزرگی باشد و اتصال اجزائی که بیک جهتی ضعیف دارند با بواسطه زبان است با واسطه دوری از مرکز بنده نظرم این است که اگر ممکن

پول در واقع یک کمک خرجی برای آنها خواهد بود

شوشتری در صحرای نیست

آقا میرزا شهاب در صحرای امروز از اثر امنیت مدرسه پیدا شده است

وزیر عدلیه پنج مدرسه هست

آقا میرزا شهاب ببله بفرمائید آقای وزیر عدلیه پنج مدرسه هم بازشده اگر اطلاع ندارید چرا بد را ملاحظه کنید اطلاع بیدامی کنید

بنده معتقدم کسانی هم که این پیشنهاد را امضاء کرده اند عقیده دارند که باید به تناسب صدوسی و شش سهم که تقریباً هشتاد این پول ممکن است هشتاد مدرسه تأسیس شود و بیک کمک خرجی با نهاد داده شود و این تقریباً یک یادگاری است از این تغییر وضع مملکت که باید بتام نقاط سهمی داده شود و این برای ترویج زبان فارسی است مخبر قبول نمی کند و باید برای بکیرت بنده برای این که بودجه معلوم نشود هم خودم را پس بگیرم ولی به پیشنهاد کمیسیون هم رأی نخواهم داد

مخبر - از اطراف بهمن تذکره داده شد که این پیشنهاد را قبول نکنم ولی چون اکثریت کمیسیون بمن اجازه نداده اند نمی توانم قبول کنم و از آن طرف هم آقایان باید این قسمت را ملحوظ بفرمائید که اگر این پیشنهادها قابل توجه شود اصل موضوع بودجه از بین میرود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواهم حضور آقایان محترم یک عرض بکنم که اگر توجه بفرمائید گمان می کنم خود آقایان موافقت بفرمائید این پیشنهاد را پس بگیرند و این پیشنهاد را پس بگیرند و شیراز و اصفهان و کرمان نیست (همه نمایندگان)

آقا سید یعقوب اجازه بدهید ما ما تماماً نماینده ملت ایرانیم بنده وکیل ایلات هستم آقا وکیل اصفهان و وکیل سایر جاها هم هستم آقایان توجه بفرمائید که در این جا ما خواسته ایم یک قدم اساسی برداریم یعنی در آنجاهاست که تعلیم ابتدائی کمتر بود یک مساعدهتی بشود

بنده در کمیسیون بودجه که بود همیشه مدافع وزارت معارف بوده ام و مخصوصاً وقتی که کفیل معارف این صورت را آورد ما دیدیم از هر جهت عادلانه و بافلازه و بر حسب پیشرفت مملکت کرده است

خود آقایان توجه دارند که ما کاملاً

هر چه هست باید اتصال آنها را بر کز مملکت تقویت کنند

چون اینجا ذکر شد که اگر یکی از این پیشنهادات قابل توجه بشود بودجه می ماند زیرا باید بودجه کمیسیون بودجه و مبادا در اثر این پیشنهادات خللی بقبر کمیسیون برسد از این جهت اگر آقایان قبول بفرمائید که به خبر کمیسیون رأی بدهند و دوباره این خبر بکمیسیون نرود بنده در پیشنهاد خودم اصراری ندارم ولی اگر بنا شود بیک پیش نهاد دیگری قبول شود در آن صورت بنده پیشنهاد علاوه کند که طهران را حذف بکنند و دیگر بسته بنظر آقایان است

رئیس - شاهزاده سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - استدعا می کنم که بعد از استماع مذاکرات آقای تقی زاده بیک قدری توجه بدهد بفرمائید

این مبلغی را که آقایان در نظر گرفته اند علی الخصوص وقتی که به صدوسی و شش قسمت هم تقسیم شود خیلی چیز غریبی است

مثلاً وقتی حساب کنیم این مبلغ را که در سال هفتاد و سه هزار تومان است که ماهه اش می شود دوازده هزار و سیصد و پنجاه تومان و اگر بفرمائید آقای حائری زاده بنیست عده و کلاه تقسیم بفرمائید می شود تقریباً نود تومان و کلاسهای تحصیلی هم از ما ششم شروع می شود و حالا پنج ماه است که مدارس در هر جا که باز است هر شاگرد و معلمی در آنجا مشغول تحصیل یا تدریس است و بر فرض که این مبلغ را هم با آنجاها بیفزایند فایده ندارد و کمیسیون اول فکر و نظری که داشت این بود که باید برای سال آتی اول معلم درست کرد تا شاگرد بتواند درس بخواند

مملکتی که معلم ندارد شما هر قدر هم بر اعتبارات معارف بیفزایند نتیجه ندارد

حالا اگر آقایان هم قبول بفرمائید بهترین ترویج معارف از برای مملکت پیدا کردن معلم است وقتی که این مبلغ را اختصاص دادید به دارالمعلمین در واقع از برای همه مملکت فایده و نتیجه دارد و یک تقسیم عادلانه ای است

امروز اگر آقایان توجه بفرمائید ملاحظه می کنند که در طهران یادرو ولایات معلمی که بتواند کلاً زبان فارسی را درس بدهد نیست

چونکه استغنی از درس دادن است علی الخصوص باطفال کوچک پس باید معلم تربیت کرد تا معارف اصلاح شود بنا بر این کمیسیون نظر اولیه اش این بود که این را بدهند به دارالمعلمین اینست

مخالف نیستم که همه جا معارفش توسعه پیدا کند ولی اگر درست توجه بفرمائید نقطه نظر کمیسیون این نبوده است که یک جا را بدهد و یک جا را محروم کند و بنده نظر کمیسیون را شرح می دهم این جا می نویسد:

رشت - خوزستان - بلوچستان - کردستان - آذربایجان در اینجا اساس نظر مجلس و کمیسیون بوده این است که زبان فارسی در تمام مملکت بسط و توسعه پیدا کند

عراقی - اینطور نیست

میرزا محمد خان وکیل - ملاحظه بفرمائید نماینده بلوچستان اینجا هست سؤال بفرمائید هر تمام دیوستان فرسخ بلوچستان یک مدرسه نیست هزار نفر زبان فارسی میدانند و بقیه نمیدانند

این بود که از این نظر اینطور تقسیم بندی شد و تمام منظور این بوده است که زبان فارسی در تمام مملکت اعم از خوزستان یا کردستان یا جاهای دیگر توسعه پیدا کند

حالا اگر آقا میخواهند برای عراق هم پیشنهاد بفرمائید البته داده شود ولی اساساً مقصود همانست که اول عرض کردم و حالا این یک جمله مترضه بود که عرض کردم و بیش از این دیگر چیزی لازم نیست عرض کنم

رئیس - آقای رهنا

که اگر آقایان موافقت فرمایند متعاقباً اجازه بدهند که يك پيشنهادهای بکنیم که این مبلغ مخصوص باشد

از برای دارالعلمین والیه اعضای کمیسیون ودوات هم موافق خواهند بود و این يك قدم عادلانه است از برای تمام مملکت والا همانطوریکه آقای تقي زاده فرمودند ماها تمام و کيل تمام مملکتیم و کيل شیراز فرقی با و کيل اصفهان ندارد و باید همگی برای پیشرفت و خیر امور مملکت حرف بزنیم.

این پیشنهادی که شده بود برای معارف سرحدات بود ولی حالا اینجا ممکن است متفقاً بگوئیم که این پول داده شود به دارالعلمین زیرا بهترین قدمهاست و زودتر هم بمقصود اصلی میرسیم.

رئیس - بنده تصور می کنم سابقه این مذاکرات اگر ادامه پیدا کند شاید منتهی بیک مذاکره ای بشود که منافی بانظر وحدت ملی باشد و یک نکته را هم میخواستم تذکر بدهم به آقایان و آن این است که وزارت معارف مسؤول است که تمام ملاحظات اقتصادی و موقعیت جغرافیائی ملت ایران را در نظر بگیرد و برطبق آن این مبلغ را که مجلس شورای ملی رای می دهد بصرف برساند.

بنابراین اگر آقایان بخواهند وارد شوند در کیفیت تقسیم آن بانظر به خودشان البته حق دارند ولی تصور میکنم اگر این اعمال نظر را غیر مستقیم فرمایند بهتر باشد زیرا ممکنست باین ترتیب در آینه سلب مسؤلیت از وزارت معارف بشود.

ناصر ندامانی - بنده هم پیشنهادهای تقدیم کرده ام استدعا می کنم خواننده شود.

رئیس - تکلیف این دو پیشنهاد اولی چه می شود؟ همه را بخوانند؟ بعضی از نمایندگان - بخوانند (پیشنهاد آقای طهراني بضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می نمایم که وجه مزبور بانظریات وزارت معارف بخرتوب الا هم در لایحه مصرف شود.

مخبر - این پیشنهاد را قبول می کنم؟ طهراني - يك پیشنهاد دیگری هم در همین موضوع تقدیم کرده ام آنرا هم بخوانند شاید عبارتش بهتر باشد.

رئیس - ممکنست اینطور اصلاح شود؟ شهریه رشته های مقطوعه - سایر آقایان هم موافقت می فرمایند؟

جمعی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - تصویب شد.

این ماده الحاقیه سوم است ولی مورد ندارد.

(شرح ذیل خوانده شد)

مدراس ملی شهر طهران بواسطه

عدم کفایت اعانه دچار بحران و بدستى وظایف خود را نمی توانند ادامه دهند لهذا من باب اینکه تا حدی بمدارس مزبور کمکى بشود امضاء کنندگان ذیل ماده الحاقیه سوم را بخیر کمیسیون بودجه مملکتی پیشنهاد مینمایم.

ماده الحاقیه - مجلس شورای ملی تصویب می نماید که ماهی یکصد و چهل و دو تومان از صرفه جوئی های ادارات وزارت معارف بکنک خرج سی مدرسه ملی علاوه شود که بهر يك از این معارس افلا ماهی ده تومان برسد.

رئیس - متأسفانه برخلاف ماده شصت و سه است والا هم آقایان موافقت کرده ام.

ماده الحاقیه هم بنده تقدیم می کنم.

رئیس - ماده الحاقیه پیشنهادهای آقای عمل خوانده می شود ولی جزو قانون بودجه محسوب نخواهد شد.

(بضمون ذیل خوانده شد)

وزارت مالیه مکلف است مستمري و شهریه و تعقیف و حقوق موقوفه (شرح معمولی که دولت) میبرد داشته و طلب مسله اشخاص را از دولت بابت بدهی مالیات همان اشخاص راجع به همان سنه یا سنوات دیگر محسوب دارد ولی انتقال و واگذاری مستمري یا شهریه یا تعقیف یا طلب شخصی بدیگری خارج از حدود این ماده است.

عدل - مسئله احتساب مطالبات اشخاص در مقابل بدهی مالیاتی آنها در کمیسیون قرائین مالیه تصویب شده و در مجلس هم يك شورش هم تمام شده و بنده آن روز استدعا کردم جزو دستور شود ولی بعد وزیر مالیه يك لایحه دیگر را تقاضا کردند جزو دستور شد.

و حالا بنظر خود دولت بنده می خواهم این مسئله جزو بودجه باشد که دیگر اسباب زحمت آقایان نباشد که شورانی آن لایحه بشود و همین ماده الحاقیه را بگذرانند سهلتر است و دولت هم خودش موافق است.

وزیر مالیه - چون لایحه اش اینچنانست و برای سهولت کار مردم لازم است این مسئله را بگذرانند ممکن است فعلاً بودجه را تصویب کنند و بعد آن لایحه را بگذرانند چون مختصر است و آنقدر وقتی هم لازم ندارد.

رئیس - ماده الحاقیه دیگری است قرائت می شود.

(بضمون آتی خوانده شد)

امضاء کنندگان ذیل ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد می نمایم.

ماده الحاقیه و وزارت مالیه مکلف است که بقایای مالیاتی رعایا و اراضی خرد مالکی که مالیات آنها در سال پیشتر از بیست تومان نیست از باب تعامیلات قبل از سنه ۱۳۰۴ تا

موقوف بمطالبه گذاشته و از دفاتر مالیاتی حذف نماید.

مفتی - حائری زاده - محمد ولی اسدی - میرزا آقاخان - رضا حکمتی

وزیر مالیه - يك پیشنهاد دیگری هم گویا آقایان تهیه کرده اند که دو قسمت است یعنی يك قسمت هم مال رعایای خالصه خرد مالک است آن را ممکن است قبول کنیم زیرا جامع تر است.

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده می شود که نسبت به بقایای سنواتی قبل از سنه ۱۳۰۳ زارعین خالصجات از نقدی و جنسی که دارائی آنها بیش از دوست تومان نخواهد بود و خرده مالکی که بدهی مالیاتی سالیانه آنها بیش از بیست تومان نخواهد شد موقوف و از دفاتر دولتی حذف نماید.

یا اله نظامی - محمد ولی اسدی - رضوی - یعقوب الدوسوی - سهراب زاده طهراني - سید کاظم یزدی

رئیس - مقصودتان این پیشنهاد است؟ وزیر مالیه - بلی

حائری زاده - ما هم این را قبول میکنیم مخیر چون دولت قبول کرد بنده هم قبول میکنم.

رئیس - این تقریباً اصلاح شده است (باین مضمون خوانده شد)

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده می شود که نسبت بدهی و بقایای سنواتی قبل از سنه یک هزار و سیصد و سه رعایای خالصجات که دارائی آنها بیش از دوست تومان نخواهد بود و رعایای خرده مالکین که بدهی مالیاتی سالیانه آنها بیش از بیست تومان نخواهد شد موقوف بمطالبه قرار داده و از دفاتر دولتی حذف نماید.

حائری زاده - این که عوض شده است رئیس - این چه دیگری است؟ آن اولی را قبول کردید؟

مخبر - بلی

رئیس - رای گرفته می شود این ماده الحاقیه که طرف قبول واقع شد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(الطلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد باقی مواد الحاقیه مورد ندارد.

شوردر کلیات است یک نفر از نمایندگان مخالفی نیست رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفته شد غیر)

رئیس - رای گرفته می شود باورقه نسبت باین لایحه بودجه که مشتمل بر هجده ماده اصلی و چند ماده الحاقیه است (اخذ آراء شروع و بعضی از نمایندگان خارج میشدند)

رئیس - آقایان تشریف نبرند که

تکلیف جلسه فردا معلوم شود.

اخذ اوراق رای تمام شد

استخراج آراء بعمل آمده ۶۷ ورقه سفید تعداد شد

رئیس - عدم حضار هشتاد و چهار به اکثریت شصت و هفت رای تصویب شده اسامی رای دهندگان - سلطان ابراهیم خان افغمی - افشار - میرزا حسین خان علائی - آقا شیخ جلال - آقا سید علاء الدین - باستانی - سهراب خان - هلی خان اعظمی - دکتر احتشام محمد تقی خان اسعد

هرمزی - دیوان بیگی - سهراب زاده صدرائی - یحیی خان زنگنه - آقا قاضی همدانی - امیر حسین بختیار - زعیم - هاریم - طباطبائی - دیبا - دکتر حسین خان بهرامی - حائری زاده - میرزا عبدالله خان معتمد - رهنما - آقا سید یعقوب - نجات - محمد سید احمد بهبهانی - میرزا محمد خان معظمی - دکتر ضیائی - بدالله خان

سید حسن کاشانی - ذوالقدر - طهراني - دست قیب - حاج میرزا علی رضا - شیخ الاصلاح - ملایری - سید ابراهیم ضیاء - عراقی - اتابکی - ایزدی - دکتر آقایان - حاج حسن آقا ملک - افسر - میرزا محمد خان وکیل - عصر انقلاب - اخگر - میرزا غلام حسین صدر - ناصر ندامانی - زاهدی - امامی خوشی - اتحاد - شوشتری - اسکندری - حبیب الله خان شادلو - حاج میرزا اسدالله خان کردستانی - روحی - سید کاظم یزدی

رئیس - وزارت مالیه متبنا در حدود میزان سالیانه ۹۷۵۰۰۰ تومان اعتبار انتفاعی هر مبلغی را که مقتضی بدانند صرف کنند مشروط بر آنکه در نتیجه این اقدام علاوه بر میزان سالیانه مزبور مطلقاً ایجاد تمهیدی نشود

رئیس - شور در کلیات است آقای رهنما

(اجازه)

رهنما - موافقم

رئیس - آقای شوشتری

شوشتری - موافقم

رئیس - آقای طهراني

طهراني - موافقم

رئیس - آقای اتحاد

اتحاد - بنده شهادت آقایان نمایندگان شاید این اولین دفعه باشد که لایحه دولت مخالفت می کنم و مخالفت بنده هم نسبت باهتل موضوع نیست زیرا از آقای رئیس - الوزراء قبلاً خود خواستم که این مسئله را تقاضا کنند جزو دستور شود

مخالفت بنده راجع بچهارم است زیرا معنی این است که ناشی ماه دیگر مملکت را تسلیم حوادث و فقرت بکنیم

بنده تصور می کنم که آقایان وزراء مسئول مجلس هستند و ما نمایندگان مسئول ملت و مملکت هستیم و نظر

رئیس - خبر کمیسیون بودجه جدید قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است که کلیه مخارج مملکتی بانضمام شهریه و مستمریات و مصارف و حقوق منتظرین خدمت بابت چهارماد اول سنه ۱۳۰۵ را بر طبق بودجهای تصویبی و مواد مقررده قانون بودجه مصوب ۱۳۰۴ در حدود پرداخت اسفندماه بعنوان علی الحساب بپردازد.

ماده دوم - برای محتاج فونتی و فوری و تمهیدات اضافی که بدوجب قوانین موجوده ایجاد شده و نیز سایر مخارجی که متوقف آنها تغییر ممکن است ماهیانه شصت هزار تومان اعتبار اضافی بدولت اعطاء می شود

دولت از این محل جز مخارجی را که بتصویب مجلس رسید یا خرجهایی که متوقف آنها ممکن نخواهد بود مطلقاً هیچگونه خرج دیگری را نباید پرداخت نماید و تمام خرجهایی که از محل این اعتبار مخصوص می شود با شرط تکافو عایدات ۱۳۰۵ در بودجه همان سال باید منظور گردد

ماده سوم - در سنه ۱۳۰۵ اعتبار موقتی خرید ملزومات و مصالح بجای صد هزار تومان دویست هزار تومان و مساعده های ارزاق بعوض يك میلیون و پانصد هزار تومان سه میلیون تومان خواهد بود

ماده چهارم - وزارت مالیه متبنا در حدود میزان سالیانه ۹۷۵۰۰۰ تومان اعتبار انتفاعی هر مبلغی را که مقتضی بدانند صرف کنند مشروط بر آنکه در نتیجه این اقدام علاوه بر میزان سالیانه مزبور مطلقاً ایجاد تمهیدی نشود

رئیس - شور در کلیات است آقای رهنما

(اجازه)

رهنما - موافقم

رئیس - آقای شوشتری

شوشتری - موافقم

رئیس - آقای طهراني

طهراني - موافقم

رئیس - آقای اتحاد

اتحاد - بنده هم حرف بی اساس نزده ام و نیز من دولت منتهی درجه جدید را دارد که سرعت هر چه تمامتر انتخابات دوره ششم شروع بشود ولی البته لااقل در طرف دومه با قریب بدوماه انتخابات تمام می شود خوب در ماه انتخابات دو ماه هم ابتدای مجلس این چهار ماه که دیگر هیچ از او کمتر نمیشود حالا این یکماه و چند روز هم که باقی میماند دولت برای این نگاه داشته است که بتواند و کلاه را در مرکز حاضر کند و برای اینکار این مدت لازم است.

زیرا البته فورهایی که نمی تواند اعمال کند پس بکامهم احتیاط برای اینکار پیش بینی شده است.

دیگر اینکه آقایان بدانند اساساً این هیئت دولتی که امروزه در مقابل مجلس حرف می زند و صحبت می کنند اعضایش کسانی هستند که در ادوار مختلفه در مجلس بوده اند و سابقه و کالت طولانی دارند و بالاخره مجلس را شناخته اند خود میدانند و نباید تصور کرد که يك دولتی است که

بمشاوتی که در این مدت را نمیتوانیم تصویب کنیم از این جهت بنده معتقدم که دولت هم موافقت کند و دومه بطور دودو و از دم اعتبار بخواهند و ما هم تصویب کنیم و آنچه که بنده حساب کرده ام چهار روز به آخر سال داریم دو ماه راهم که تصویب کردیم تقریباً صد روز میشود

بنده تصور میکنم با جدید هیئت دولت فعلاً که داریم موافقت کنیم که انتخابات در ظرف این مدت انجام پذیرد و کلاه هم در مرکز حاضر شوند از این جهت بنده با این چهار ماه مخالفم.

وزیر فوائدهامه - بنده هم شهادت تمام آقایان در لایحه بودجه کمتر خواسته ام از آقایان تمنا کنم و داخل در صحبت شوم بلکه سعی کرده ام خودشان کمک فرمایند و کار را انجام برسانند.

اما در این موضوع خواستم آقایان را توجه بدهم که پس از آنکه مجلس شورای ملی افتتاح می شود يك ماه اول که موافق نظامنامه اساساً نمیتواند هیچ کار کنند بلکه باید رسیدگی باعتبار نامه ها کنند و در ماه دوم هم که چند روز اولش مشغول برسیدگی اعتبارنامه در مجلس هستند و بعد هم يك چند روزی مشغول تعیین هیئت رئیس و کمیسیونها هستند.

پس دومه اول را میتوان گفت که مجلس بر فرض اینکه موجود هم باشد نمیتواند رسیدگی کند و رای بدهد و این راهم آقایان قطعاً بدانند و اطمنان میدهم به آقایان که این حرفی را که می زنم درش تردید نکنند بلکه عمل هم نشان خواهد داد.

بنده هم حرف بی اساس نزده ام و نیز من دولت منتهی درجه جدید را دارد که سرعت هر چه تمامتر انتخابات دوره ششم شروع بشود ولی البته لااقل در طرف دومه با قریب بدوماه انتخابات تمام می شود خوب در ماه انتخابات دو ماه هم ابتدای مجلس این چهار ماه که دیگر هیچ از او کمتر نمیشود حالا این یکماه و چند روز هم که باقی میماند دولت برای این نگاه داشته است که بتواند و کلاه را در مرکز حاضر کند و برای اینکار این مدت لازم است.

زیرا البته فورهایی که نمی تواند اعمال کند پس بکامهم احتیاط برای اینکار پیش بینی شده است.

دیگر اینکه آقایان بدانند اساساً این هیئت دولتی که امروزه در مقابل مجلس حرف می زند و صحبت می کنند اعضایش کسانی هستند که در ادوار مختلفه در مجلس بوده اند و سابقه و کالت طولانی دارند و بالاخره مجلس را شناخته اند خود میدانند و نباید تصور کرد که يك دولتی است که

رئیس - آقای یاسائی
 یاسائی - موافق
 رئیس - مخالفی ندارد
 (گفته شد خبر)
 رئیس - رأی گرفته می شود بماده سوم آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده چهارم (کمافی السابق خوانده شد)
 رئیس - ماده چهارم هم مخالفی ندارد (گفته شد خبر)
 رئیس - رأی گرفته میشود بماده چهارم آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اکثر برخاستند)
 رئیس - تصویب شد - شوردر کلیات است
 جمعی از نمایندگان - مخالفی ندارد
 رئیس - رأی گرفته می شود با ورقه آقایان موافقین ورقه سفید خواهند داد
 (اختر رأی بعمل آمد)
 رئیس - اخذ اوراق رأی تمام شد
 (استخراج آراء بعمل آمده ۶۴ ورقه سفید تعداد شد)
 رئیس - عده حضار هشتاد و دو با اکثریت ۶۲ رأی تصویب شد
 آقایان رای دهندگان - اعلامی خوئی
 هایم - آقا میرزا سید حسن کاشانی - نجات ذوالقدر - دکتر ضیائی - آقا سید یعقوب
 میرزا عبدالجبار صدر - رهنما - میرزا عبدالله خان معتمد
 آقا میرزا سید احمد بهبهانی - حاج آقا اسمعیل عراقی - آقا سید مصطفی بهبهانی - سهراب زاده - حاج حسن آقا ملک - آقا سید محمدعلی شوشتری - شیخ الاسلام ملایری - ناصر ندامانی - میرزا حسین خان اسفندیاری - میرزا محمد رضا خان زاهدی
 آقای حائری زاده - آقای طباطبائی دیبا - امیر حسین خان بختیاری - آقای دست غیب - آقا شیخ جلال - آقا میرزا غلامرضا قاسمی محمد ولی خان اسدی - میرزا محمد حسین صدرائی - دکتر حسین خان بهرامی - حاج میرزا اسدالله خان کردستانی - شریعت زاده فتح الله میرزا هرمزی
 میرزا یدالله خان نظامی - علیخان اعظمی - محمدولی میرزا - محمد تقی خان اسعد - دکتر احتشام - حبیب الله خان شادلو - آقا سید ابراهیم ضیاء - غلامحسین میرزا - مسعود
 سید محمدخان معظمی - ارباب کیخسرو و شاهرخ - سیف الله خان اسکندری - سهراب خان ساکینیان - یحیی خان زنگنه - میرزا رضا خان افشار - میرزا عبداله یاسائی - محمد هاشم میرزا افشار - میرزا محمد خان وکیل

آقا سید حسن اجاق - سلطان ابراهیم خان افخمی - دیوان بیگی - کی استوان
 آقا سید کاظم یزدی - میرزا محمودخان وحید - آقای روحی - دکتر آقایان مفتی - اخگر
 آقا رضا مهدوی - سلیم ایزدی - آقا میرزا شهاب
 وزیر مالیه - لایحه تاج گذاری که تقدیم شده بود استدعا میکنم جزودستور و آنرا هم تصویب فرمایند
 رئیس - مخالفی ندارد
 جمعی از نمایندگان - خیر
 (خبر مزبور شرح ذیل خوانده شد)
 ماده اول - مجلس شورای ملی یکصد هزار تومان اعتبار برای مخارج جشن جلوس و تاج گذاری علیه حضرت همایون شاهنشاه پهلوی تصویب مینماید
 ماده دوم - اعتبار مزبور از صرفه جوئی های بودجه همدالسه مملکتی محسوب خواهد شد
 ماده سوم - وزارت مالیه مجاز است یکصد هزار تومان اعتبار مذکور در ماده اول را عجالتاً با تشخیص قطعی صرفه جوئی در حدود بودجه مملکتی همدالسه ۱۳۰۴ محسوب و تأدییه می نماید
 رئیس - عده برای قرائت کافی بود ولی برای مذاکره کافی نیست بنابراین باید تأمل فرمایند
 (در این موقع عده ای از آقایان نمایندگان وارد مجلس شدند)
 رئیس - شوردر کلیات است
 اخگر - یکمرتبه دیگر خوانده شود (مجدداً خوانده شد)
 رئیس - آقای ارباب کیخسرو ارباب کیخسرو - موافق
 رئیس - آقای دستغیب دستغیب - موافق
 رئیس - سایر آقایان هم موافقت بعضی از نمایندگان - بله
 رئیس - رأی گرفته میشود بودجه در شورمواد آقایان موافقین قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده اول مخالفی ندارد
 جمعی از نمایندگان - خیر
 رئیس - رأی می گیریم بماده اول آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند
 (غالب نمایندگان قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد ماده دوم هم مخالفی ندارد
 گفته شد خیر
 رئیس - آقایان موافقین بماده دوم قیام فرمایند
 (اکثر برخاستند)
 رئیس - تصویب شد ماده سوم مخالفی ندارد

رأی میگیریم بماده سوم آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد شوردر کلیات است در کلیات هم مخالفی نیست
 (گفته شد خبر)
 رئیس - رأی گرفته میشود با ورقه
 (اخذ آراء بعمل آمد)
 رئیس - اخذ اوراق رأی تمام شد
 (استخراج آراء بعمل آمده ۶۹ ورقه سفید تعداد شد)
 رئیس - عده حضار ۸۲ با اکثریت ۶۹ رأی تصویب شد
 آقایان رای دهندگان - سید محمد علی شوشتری - میرزا جوادخان خوئی - سید جواد معقی - علی خان اعظمی - سید ابوالحسن حائری زاده - حاج حسن آقا ملک - ارباب کیخسرو و شاهرخ - سیف الله خان اسکندری - دکتر ضیائی - میرزا سید حسن کاشانی - هایم - میرزا رضا خان افشار میرزا حسین خان اسفندیاری - میرزا محمد خان وکیل - میرزا سید احمد بهبهانی - حاج سید عبدالعلی طباطبائی دیبا - آقا میرزا محمود خان وحید - میرزا آقاخان دیوان بیگی - محمد هاشم میرزا افسر - آقا رضانتاجد
 دکتر حسین خان بهرامی - شیخ جلال الدین - میرزا مهدی خان زاهدی - میرزا علی کازرونی - سهراب خان ساکینیان - میرزا اسدالله خان کردستانی - میرزا آقا خان عصرانقلاب - حبیب الله خان شادلو - حیدرقلی میرزا حشمتی - میرزا عبدالعزیز مفتی - سید ابوالفتح - شیخ محمدعلی الموتی - کی استوان - میرزا محمد نجات - میرزا یدالله خان - میرزا عبداله خان معتمد - حاج آقا اسمعیل عراقی - سید علاءالدین - بهبهانی - سلطان ابراهیم خان افخمی - حاج میرزا علیرضا قاسمی - دکتر آقایان - میرزا زین العابدین رهنما - آقا میرزا محمد تقی ذوالقدر - آقا سید یعقوب - آقا سید فخر الدین - میرزا محمد علی صدر - آقا سید کاظم یزدی - هرمزی - میرزا یدالله خان - آقا سید کاظم خان انجاد - حاج میرزا احمدخان اتابکی - یحیی خان زنگنه - شیخ محمد علی طهرانی - حاج سید محمدباقر دست غیب - میرزا اعطاء الله خان روحی - حاج شیخ عبدالرحمن صالحی - امیر حسین خان بختیاری - میرزا یوسف خان قائم - مقام - میرزا محمد حسین صدرائی - سلیم ایزدی - میرزا عبداله یاسائی - میرزا احمد خان شریعت زاده
 محمد ولی خان اسدی - آقا سید حسن اجاق - محمد تقی خان اسعد

شیخ الاسلام ملایری - میرزا محمدخان معظمی - میرزا احمدخان اخگر
 رئیس الوزرا - بنده نمایانم چطور از آقایان تشکر کنم که آقایان مساعدت فرمودند باما این همه لوابیح را تصویب فرمودند
 ولی يك تقاضای دیگر هم دارم ولی خجالت می کشم عرض کنم آن این است که در چند روز قبل يك لایحه پیشنهاد کرده ام و تقاضای فوریت هم کرده بودم این مدت که استدها می کنم تکلیف آنرا معلوم فرمایند و ملاحظات و نظریات خودشان را بفرمایند این آخرین استدعای بنده است
 رئیس - عده از آقایان بواسطه کسالتی که داشتند پیش از این نتوانستند بمانند و تشریف بردند
 بنا بر این عده برای رأی و وارد شدن در مذاکره کافی نیست و متأسفانه فردا را هم آقایان می دانند که یکی از روزهای بزرگ مذهبی است و اگر چنانچه اجباری نمی بود البته آقایان معتمد بودند که بطور کلی تعطیل باشد ولی یک فقره اجبار است و از نقطه نظر اجبار تصور می کنم آقایان مجاز باشند که مجلس را تشکیل بدهند و فقط برای قرائت صورت مجلس و تصویب آن بنا بر این برای اینکه حفظ آثار مذهبی شده باشد و باین وظیفه هم عمل شد باشد بنده تصور می کنم بهتر این است فردا قبل از ظهر جلسه را تشکیل ندهیم و جلسه دو ساعت بعد از ظهر تشکیل شود
 بعضی از نمایندگان - صحیح است (مجلس شش ساعت از شب گذشته ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی سید محمدتدین منشی م شهاب
 منشی ع خطیبی
جلسه ۲۵۳
صورت مشروح مجلس مورخه پنجشنبه ۲۲ بهمن ماه ۱۳۰۴ مطابق ۲۷ رجب ۱۳۴۴
 مجلس سه ساعت ونیم قبل از غروب بریاست آقای تدین تشکیل گردید
 صورت مجلس روز قبل را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند
 رئیس - آقای شوشتری (اجازه)
 شوشتری - قبل از دستور عرض دارم
 بعضی از نمایندگان - دستور در بین نیست
 رئیس آقای سهراب زاده (اجازه)
 سهراب زاده عرضی ندارم